

Ustawa

z dnia

Prawo o ustroju sądów powszechnych

DZIAŁ I

Sądy powszechne

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1

§ 1. Sądy powszechne sprawują wymiar sprawiedliwości w zakresie nienależącym do sądów administracyjnych, sądów wojskowych oraz Sądu Najwyższego.

§ 2. Sądy powszechne wykonują również inne zadania z zakresu ochrony prawnej, powierzone w drodze ustaw lub przez wiążące Rzeczpospolitą Polską prawo międzynarodowe lub prawo stanowione przez organizację międzynarodową, jeżeli z wiążącej Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowej wynika, że jest ono stosowane bezpośrednio.

Art. 2

§ 1. Sądami powszechnymi są sądy rejonowe, sądy okręgowe oraz sądy apelacyjne.

§ 2. Sądy rejonowe, okręgowe oraz apelacyjne tworzy i znosi odrębna ustawa.

§ 3. Siedziby i obszary właściwości sądów rejonowych, okręgowych i apelacyjnych oraz zakres rozpoznawanych przez nie spraw określa odrębna ustawa.

§ 4. Ilekroć w dalszych przepisach jest mowa o sądach bez bliższego ich określenia, rozumie się przez to sądy powszechne.

Art. 3

§ 1. Czynności z zakresu wymiaru sprawiedliwości wykonują sędziowie.

§ 2. Czynności z zakresu ochrony prawnej, inne niż wymiar sprawiedliwości, wykonują w sądach referendarze sądowi i starsi referendarze sądowi. Ilekroć w przepisach jest mowa o referendarzach sądowych, rozumie się przez to także starszych referendarzy sądowych.

§ 3. Czynności, o których mowa w § 2, mogą również wykonywać sędziowie, jeżeli ich wykonywanie przez referendarzy sądowych lub asesorów sądowych nie jest możliwe.

Art. 4

§ 1. W sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości obywatele biorą udział przez uczestnictwo sędziów obywatelskich lub obywatelskich sędziów handlowych w rozpoznawaniu spraw przed sądami w pierwszej instancji, chyba że ustawy stanowią inaczej.

§ 2. Przy rozstrzyganiu spraw sędziowie obywatelscy oraz obywatelscy sędziowie handlowi mają równe prawa z sędziami.

Art. 5

§ 1. Sędziowie tworzą samorząd sędziowski.

§ 2. Samorząd sędziowski współpracuje z prezesami sądów przy wykonywaniu ich zadań i kontroluje ich działalność na zasadach określonych w ustawie.

Art. 6

§ 1. Organizacja czynności podejmowanych przez sądy w celu wykonywania zadań, o których mowa w art. 1 § 1 i 2, jest monitorowana przez Krajową Radę Sądownictwa oraz prezesów sądów na zasadach określonych w ustawie.

§ 2. Monitorowanie czynności, o którym mowa w § 1, obejmuje rzetelność, sprawność i kulturę urzędowania.

§ 3. Środki służące zapewnieniu właściwego urzędowania sądów mogą być podejmowane tylko w przypadkach wskazanych w ustawie.

§ 4. Czynności z zakresu monitorowania i stosowania środków służących zapewnieniu właściwego urzędowania sądów nie mogą wkraczać w dziedzinę, w której sędziowie są niezawiśli.

§ 5. Przepis § 1-3 stosuje się odpowiednio do referendarzy sądowych z zastrzeżeniem, że czynności z zakresu monitorowania i stosowania środków służących zapewnieniu właściwego urzędowania nie mogą wkraczać w dziedzinę, w jakim referendarze sądowi są niezależni.

Art. 7

§ 1. Działalnością sądów mającą na celu zapewnienie warunków techniczno-organizacyjnych oraz majątkowych niezbędnych do sprawowania wymiaru sprawiedliwości i wykonywania innych zadań ochrony prawnej zarządza Krajowa Rada Sądownictwa, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 2. Czynności określone w § 1 Krajowa Rada Sądownictwa podejmuje na zasadach określonych w dziale I rozdziale 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, z późn. zm.).

§ 3. Działalnością sądów, o której mowa w § 1, Minister Sprawiedliwości zarządza wyłącznie w przypadkach wskazanych w ustawie.

§ 4. Informatyzacja działalności sądów, o której mowa w § 1, i informatyzacja postępowań sądowych, w tym stworzenie i utrzymanie koniecznej do tego infrastruktury należy do zadań Instytutu Informatyzacji Sądownictwa, którego organizację i zasady działania określa odrębna ustawa.

Art. 8

§ 1. Językiem urzędowym przed sądami jest język polski.

§ 2. Osoba niewładająca w wystarczającym stopniu językiem polskim ma prawo do występowania przed sądem w znanym przez nią języku i bezpłatnego korzystania z pomocy tłumacza.

§ 3. O przyznaniu tłumacza osobie, o której mowa w § 2, rozstrzyga sąd właściwy do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji. Wniosek o przyznanie tłumacza zgłoszony w toku sprawy rozpoznaje sąd tej instancji, w której sprawa się toczy.

Rozdział 2

Organy sądów

Art. 9

Organami sądów są:

- 1) w sądzie rejonowym – prezes sądu i dyrektor sądu, z zastrzeżeniem art. 15 § 2;
- 2) w sądzie okręgowym – prezes sądu i dyrektor sądu;
- 3) w sądzie apelacyjnym – prezes sądu i dyrektor sądu.

Art. 10

§ 1. Prezesa sądu wybiera zebranie sędziów tego sądu spośród sędziów pełniących w nim służbę.

§ 2. Kandydat na prezesa sądu składa przed głosowaniem oświadczenie na piśmie wyrażające zgodę na kandydowanie.

§ 3. Prezes sądu jest wybierany bezwzględną większością głosów. W przypadku nieuzyskania takiej większości przez żadnego z kandydatów, prezes sądu jest wybierany zwykłą większością głosów spośród dwóch kandydatów, którzy uzyskali największą liczbę głosów w poprzednim głosowaniu.

§ 4. Wiceprezesa sądu powołuje na wniosek prezesa sądu zebranie sędziów tego sądu spośród sędziów pełniących w nim służbę. Przepisy § 2 i 3 stosuje się odpowiednio,

Art. 11

§ 1. Prezes sądu oraz wiceprezes sądu pełnią funkcję przez okres czterech lat, najwyżej przez dwie kolejne kadencje, i nie może być wybrany do pełnienia funkcji prezesa lub wiceprezesa tego sądu przed upływem czterech lat od zakończenia pełnienia funkcji.

§ 2. W przypadku podziału sądu lub połączenia sądów, przy obejmowaniu funkcji prezesa lub wiceprezesa w sądzie utworzonym wskutek podziału lub połączenia, do okresu kadencji zalicza się okres pełnienia takiej samej funkcji w sądzie, który uległ podziałowi lub połączeniu.

Art. 12

§ 1. Prezes lub wiceprezes sądu mogą być odwołani przez Krajową Radę Sądownictwa z urzędu albo na wniosek właściwego kolegium sędziów w przypadku:

- 1) rażącego lub uporczywego niewywiązywania się z obowiązków służbowych;
- 2) gdy dalszego pełnienia funkcji nie da się pogodzić z innymi powodów z dobrem wymiaru sprawiedliwości;
- 3) złożenia rezygnacji z pełnionej funkcji.

§ 2. Odwołanie prezesa albo wiceprezesa sądu z przyczyn określonych w § 1 punkt 1 i 2 następuje po zasięgnięciu opinii zebrania sędziów właściwego sądu. Informację o zamiarze odwołania, wraz z pisemnym uzasadnieniem, Krajowa Rada Sądownictwa przedstawia zebraniu właściwego sądu w celu uzyskania opinii i wyznacza termin zebrania.

§ 3. Występując o opinię, o której mowa w § 2, Krajowa Rada Sądownictwa może zawiesić prezesa albo wiceprezesa sądu w pełnieniu czynności. Przepis art. 14 § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Zebranie sędziów właściwego sądu wyraża opinię, o której mowa w § 2, po wysłuchaniu zainteresowanego prezesa lub wiceprezesa sądu; osoba ta nie uczestniczy w głosowaniu nad opinią.

§ 5. Negatywna opinia zebrania sędziów właściwego sądu jest dla Krajowej Rady Sądownictwa wiążąca, jeżeli uchwała w tej sprawie została podjęta większością dwóch trzecich głosów. Niewydanie opinii w terminie dwóch miesięcy od dnia przedstawienia przez Krajową Radę Sądownictwa informacji o zamiarze odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu nie stoi na przeszkodzie odwołaniu.

§ 6. W przypadku złożenia przez prezesa albo wiceprezesa sądu rezygnacji z pełnionej funkcji w toku kadencji, Krajowa Rada Sądownictwa odwołuje bez zasięgnięcia opinii, o których mowa w § 2 oraz 5.

§ 7. Prezes sądu rejonowego może być odwołany także przez Krajową Radę Sądownictwa z urzędu albo na wniosek Ministra Sprawiedliwości w przypadku rażącego niewywiązywania się z obowiązków służbowych w zakresie nadzoru nad komornikami sądowymi działającymi przy tym sądzie. Przepisy § 2-6 stosuje się odpowiednio.

Art. 13

§ 1. Prezes sądu:

1) kieruje sądem i reprezentuje sąd na zewnątrz, z wyjątkiem spraw należących do kompetencji dyrektora sądu, a w szczególności:

- a) kieruje działalnością sądu w zakresie właściwej organizacji czynności podejmowanych w celu wykonywania zadań, o których mowa w art. 1 § 1 i 2,
- b) co najmniej raz w roku określa potrzeby sądu konieczne dla zapewnienia warunków prawidłowego funkcjonowania i sprawnego wykonywania przez sąd zadań, o których mowa w art. 1, biorąc pod uwagę przewidywany ich zakres,
- c) jest zwierzchnikiem służbowym sędziów, referendarzy sądowych, asystentów sędziów danego sądu oraz kierownika i specjalistów opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów,
- d) powierza sędziom i referendarzom sądowym pełnienie funkcji i zwalnia z ich pełnienia, chyba że ustawa stanowi inaczej;

2) dokonuje analizy orzecznictwa w kierowanym sądzie pod względem poziomu jego jednolitości oraz informuje sędziów o wynikach tej analizy, a w razie stwierdzenia istotnych rozbieżności w orzecznictwie informuje o nich Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego;

3) pełni inne czynności przewidziane w ustawie oraz przepisach odrębnych.

§ 2. W zakresie kierowania działalnością sądu, o której mowa w § 1, prezes sądu podlega prezesowi sądu przełożonego oraz Krajowej Radzie Sądownictwa.

Art. 14

§ 1. Prezesa sądu zastępuje wiceprezes sądu, a w razie jego nieobecności – wyznaczony sędzia.

§ 2. Jeżeli prezes sądu nie został powołany, funkcję prezesa sądu wykonuje, przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy, wiceprezes sądu. W sądzie, w którym powołano więcej niż jednego wiceprezesa sądu, funkcję prezesa sądu wykonuje wiceprezes sądu najstarszy służbą. Jeżeli w sądzie nie został powołany wiceprezes sądu, funkcję prezesa sądu, przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy, wykonuje najstarszy służbą sędzia pełniący funkcję przewodniczącego wydziału w tym sądzie.

§ 3. Liczbę wiceprezesów sądu apelacyjnego ustala Krajowa Rada Sądownictwa, po zasięgnięciu opinii kolegium tego sądu, biorąc pod uwagę liczbę stanowisk sędziowskich w tym sądzie, liczbę nadzorowanych sądów okręgowych i rejonowych oraz liczbę stanowisk sędziowskich i referendarskich w tych sądach.

§ 4. Liczbę wiceprezesów sądu okręgowego ustala Krajowa Rada Sądownictwa, po zasięgnięciu opinii kolegium sędziów okręgu, biorąc pod uwagę liczbę stanowisk sędziowskich i referendarskich w tym sądzie, liczbę nadzorowanych sądów rejonowych oraz liczbę stanowisk sędziowskich i referendarskich w tych sądach.

§ 5. Liczbę wiceprezesów sądu rejonowego ustala kolegium sędziów apelacji, po zasięgnięciu opinii prezesa sądu rejonowego, biorąc pod uwagę liczbę stanowisk sędziowskich i referendarskich w sądzie rejonowym.

§ 6. W przypadku zmiany liczby stanowisk sędziowskich lub referendarskich w danym sądzie lub liczby i wielkości nadzorowanych sądów okręgowych lub rejonowych, liczba wiceprezesów danego sądu może być ustalona ponownie.

Art. 15

§ 1. W sądzie apelacyjnym i w sądzie okręgowym powołuje się dyrektora sądu.

§ 2. W sądzie rejonowym można powołać dyrektora sądu, jeżeli uzasadniają to względy organizacyjne, a w szczególności wielkość sądu mierzona liczbą stanowisk sędziowskich i referendarskich oraz zatrudnionych w nim pracowników lub odległość od sądu okręgowego. W sądzie rejonowym, w którym nie powołuje się dyrektora sądu, zadania dyrektora sądu wykonuje dyrektor przełożonego sądu okręgowego, który przejmuje także prowadzenie gospodarki finansowej tego sądu.

§ 3. Krajowa Rada Sądownictwa jest zwierzchnikiem służbowym dyrektora sądu.

§ 4. Prezes sądu wykonuje w stosunku do dyrektora sądu czynności z zakresu prawa pracy, z wyjątkiem czynności zastrzeżonych dla Krajowej Rady Sądownictwa.

Art. 16

§ 1. Dyrektor sądu:

- 1) kieruje działalnością sądu mającą na celu zapewnienie warunków techniczno-organizacyjnych oraz majątkowych niezbędnych do sprawowania wymiaru sprawiedliwości i wykonywania powierzonych zadań ochrony prawnej
- 2) wykonuje zadania przypisane, na podstawie odrębnych przepisów, kierownikowi jednostki w zakresie finansowym, gospodarczym, kontroli finansowej, gospodarowania mieniem Skarbu Państwa oraz audytu wewnętrznego w tych obszarach;
- 3) jest zwierzchnikiem służbowym i dokonuje czynności z zakresu prawa pracy oraz reprezentuje sąd w tym zakresie wobec pracowników sądu, z wyłączeniem sędziów, referendarzy sądowych, kuratorów zawodowych, asystentów sędziów oraz kierowników i specjalistów opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów;
- 4) określa, w porozumieniu z prezesem sądu, rozmieszczenie i liczbę poszczególnych stanowisk w wydziałach sądu, na których są zatrudniani pracownicy sądu, z wyłączeniem sędziów, referendarzy sądowych, kuratorów zawodowych i asystentów sędziów;
- 5) reprezentuje Skarb Państwa w zakresie nabytego i powierzonego sądowi mienia Skarbu Państwa i w zakresie zadań sądu;
- 6) dysponuje rachunkami depozytowymi Ministra Finansów, o których mowa w art. 83a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, z wyłączeniem rachunków, na których zostały zdeponowane sumy depozytowe powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, z zastrzeżeniem art. 83a ust. 2 tej ustawy.

§ 2. Dyrektor sądu apelacyjnego sporządza roczne sprawozdanie z działalności sądów działających na obszarze apelacji, w zakresie powierzonych mu zadań, na podstawie sprawozdań z działalności sądów okręgowych lub rejonowych, sporządzonych przez dyrektorów tych sądów, w zakresie powierzonych im zadań.

§ 3. W terminie do końca kwietnia każdego roku dyrektor sądu apelacyjnego, za pośrednictwem prezesa sądu apelacyjnego, po zasięgnięciu opinii kolegium sędziów apelacji, przedkłada Krajowej Radzie Sądownictwa sprawozdanie za rok poprzedni.

Art. 17

§ 1. Dyrektora sądu zatrudnia się na podstawie powołania. Dyrektora sądu powołuje i odwołuje Krajowa Rada Sądownictwa po przeprowadzeniu konkursu, o którym mowa w art. 18.

§ 2. Przed powołaniem dyrektora sądu Krajowa Rada Sądownictwa zasięga informacji o kandydacie z Krajowego Rejestru Karnego.

§ 3. W razie potrzeby Krajowa Rada Sądownictwa wyznacza, spośród pracowników sądu, osobę pełniącą obowiązki dyrektora sądu do czasu jego powołania.

§ 4. Krajowa Rada Sądownictwa może powołać zastępcę dyrektora sądu, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy, w tym wielkość sądu i zakres jego zadań. Przepisy § 1 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 5. Jeżeli nie powołano zastępcy dyrektora sądu, dyrektor sądu, po uzyskaniu zgody Krajowej Rady Sądownictwa, wyznacza spośród pracowników sądu osobę upoważnioną do wykonywania zadań dyrektora sądu w określonym czasie i zakresie.

Art. 18

§ 1. Na stanowisko dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu może być powołana osoba, która spełnia następujące warunki:

- 1) korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- 2) posiada tytuł zawodowy magistra albo równorzędny, o których mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. Zm.);
- 3) posiada wiedzę w zakresie zarządzania instytucjami publicznymi, finansów publicznych, prowadzenia inwestycji i gospodarowania mieniem Skarbu Państwa;

- 4) ma co najmniej pięcioletni staż pracy, w tym co najmniej dwuletni na stanowisku kierowniczym;
- 5) nie została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 6) nie była karana zakazem pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, o którym mowa w art. 31 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 289);
- 7) nie jest przeciwko niej prowadzone postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.

§ 2. W celu wyłonienia kandydatów na stanowiska dyrektora sądu i zastępcy dyrektora sądu konkurs zarządza i przeprowadza Krajowa Rada Sądownictwa.

§ 3. Krajowa Rada Sądownictwa publikuje ogłoszenie o konkursie na wolne stanowisko dyrektora albo zastępcy dyrektora w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim. Ogłoszenie powinno zawierać oznaczenie stanowiska, wymagane kwalifikacje, wykaz niezbędnych dokumentów, miejsce i termin składania wniosków, zakres konkursu i kryteria ocen.

§ 4. Informacje o kandydatach, którzy zgłosili się do konkursu, stanowią informację publiczną, w zakresie objętym wymaganiami określonymi w ogłoszeniu o konkursie.

§ 5. Po upływie terminu do składania dokumentów, określonego w ogłoszeniu o konkursie, Krajowa Rada Sądownictwa niezwłocznie publikuje na stronie internetowej listę kandydatów, którzy spełniają wymagania formalne określone w tym ogłoszeniu. Lista ta zawiera imię i nazwisko kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego.

§ 6. Konkurs przeprowadza komisja konkursowa powołana przez Krajową Radę Sądownictwa spośród jej członków. W skład komisji wchodzi prezes sądu, w którym jest wolne stanowisko dyrektora lub zastępcy dyrektora, a jeżeli sądem tym jest sąd rejonowy – także prezes właściwego sądu okręgowego.

§ 7. W toku konkursu sprawdzeniu podlegają kwalifikacje, wiedza, predyspozycje oraz umiejętności niezbędne do wykonywania zadań na stanowisku dyrektora albo zastępcy dyrektora sądu.

§ 8. Członkowie komisji konkursowej mają obowiązek zachowania w tajemnicy informacji dotyczących osób kandydujących na stanowisko dyrektora albo zastępcy dyrektora sądu, uzyskanych w czasie konkursu.

§ 9. Po przeprowadzeniu konkursu komisja konkursowa:

- 1) ustala wynik konkursu, wskazując kolejność kandydatów na stanowisko dyrektora albo zastępcy dyrektora sądu lub podając przyczyny braku wyboru kandydata,
- 2) zawiadamia pisemnie osoby, które kandydowały na stanowisko dyrektora albo zastępcy dyrektora sądu, o wynikach konkursu.

§ 10. Po zakończeniu konkursu Krajowa Rada Sądownictwa udostępnia osobie, która kandydowała na stanowisko dyrektora albo kierownika finansowego sądu, na jej wniosek, informacje o jej indywidualnych wynikach.

§ 11. W przypadku braku wyboru kandydata Krajowa Rada Sądownictwa ponownie zarządza konkurs.

§ 12. Krajowa Rada Sądownictwa określi, w drodze uchwały:

- 1) organizację, sposób i tryb przeprowadzania konkursu,
  - 2) skład komisji konkursowej,
  - 3) kryteria oceny kwalifikacji, wiedzy, predyspozycji oraz umiejętności osoby kandydującej na stanowisko dyrektora albo kierownika finansowego sądu,
  - 4) zakres informacji udostępnianych osobie kandydującej i sposób ich udostępniania
- uwzględniając potrzebę zapewnienia obiektywności wyboru, sprawnego przeprowadzenia konkursu, wszechstronnej oceny kwalifikacji kandydatów, powszechnego dostępu do konkursu oraz jawności prac komisji konkursowej.

Art. 19

§ 1. Dyrektorowi sądu i zastępcy dyrektora sądu przysługuje wynagrodzenie zasadnicze, którego wysokość ustala Krajowa Rada Sądownictwa.

§ 2. Krajowa Rada Sądownictwa może przyznać dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu dodatek specjalny z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków lub zadań, a także nagrodę za szczególne osiągnięcia w pracy.

§ 3. Minister Sprawiedliwości, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wysokość wynagrodzenia zasadniczego dyrektora sądu oraz zastępcy dyrektora sądu,
  - 2) sposób ustalania wysokości dodatku specjalnego oraz nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy, które mogą być przyznane dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu
- uwzględniając rodzaj i zakres powierzanych im zadań, w szczególności wielkość jednostki organizacyjnej, w której zadania są wykonywane.

Art. 20

§ 1. Ze stanowiskiem dyrektora sądu oraz zastępcy dyrektora sądu nie można łączyć przynależności do partii politycznych ani pełnienia funkcji publicznych.

§ 2. Do dyrektora sądu oraz zastępcy dyrektora sądu stosuje się odpowiednio przepisy art. 6-7, art. 9-11 oraz art. 14a-18 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. z 2018 r. poz. 577). Do ustalania uprawnień do dodatku za wieloletnią pracę i nagrody jubileuszowej stosuje się zasady określone w przepisach wydanych na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury.

Rozdział 3

Samorząd sędziowski

Art. 21

Organami samorządu sędziowskiego są:

- 1) zebranie sędziów danego sądu
- 2) zgromadzenie przedstawicieli sędziów apelacji
- 3) kolegium sędziów okręgu
- 4) kolegium sędziów apelacji
- 5) kolegium sądu apelacyjnego

Art. 22

§ 1. Zebranie sędziów sądu składa się z wszystkich sędziów mających miejsce służbowe w tym sądzie.

§ 2. Przewodniczącym zebrania jest prezes sądu. W przypadku nieobecności prezesa sądu obowiązki przewodniczącego pełni najstarszy służbą wiceprezes sądu albo sędzia mający miejsce służbowe w tym sądzie.

§ 3. Zebranie sędziów sądu zbiera się co najmniej raz w roku. Zebranie zwołuje prezes tego sądu z własnej inicjatywy albo na wniosek jednej piątej liczby sędziów uprawnionych do udziału w zebraniu lub na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, nie później niż w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. W przypadku nieobecności prezesa sądu lub braku rozpatrzenia

wniosku w terminie miesiąca zebranie sędziów może zwołać wiceprezes sądu albo najstarszy sędzią sędzia mający miejsce służbowe w tym sądzie.

§ 4. O terminie zebrania zawiadamia się sędziów z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, przedstawiając planowany porządek obrad.

§ 5. Do podjęcia uchwał wymagana obecność co najmniej połowy sędziów uprawnionych do udziału w zebraniu. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów. Głosowanie jest tajne w sprawach osobowych sędziów, a ponadto jeżeli żądanie takie zgłosi chociażby jeden z uczestników zebrania.

Art. 23

§ 1. Zebranie sędziów sądu realizuje zadania określone w ustawach, a w szczególności:

- 1) wysłuchuje corocznej informacji prezesa sądu o działalności sądu oraz wyraża opinię w tym zakresie;
- 2) wybiera delegatów na zgromadzenie przedstawicieli sędziów apelacji;
- 3) wybiera członka kolegium sędziów apelacji;
- 4) wybiera członka kolegium sędziów okręgu;
- 5) może wyrazić opinię o rocznym sprawozdaniu, o którym mowa w art. 16 § 2, sporządzonym przez dyrektora danego sądu w zakresie powierzonych mu zadań, .

§ 2. Oddanie głosu w wyborach członków, o których mowa w § 1 pkt 2, następuje przez wskazanie jednego lub kilku kandydatów w liczbie nie wyższej niż liczba wybieranych delegatów. Wybrani zostają kandydaci, którzy uzyskali kolejno największą liczbę głosów. Jeżeli dwóch lub więcej uzyskało równą liczbę głosów, w wyniku czego nie jest możliwe wybranie członków w odpowiedniej liczbie, przeprowadza się ponowne głosowanie z udziałem kandydatów uzyskujących równą liczbę głosów.

§ 3. Oddanie głosu w wyborach członków, o których mowa w § 1 pkt 3-4, następuje przez wskazanie jednego kandydata na liście wszystkich zgłoszonych. Wybrany zostaje kandydat, który uzyskał największą liczbę głosów. Jeżeli dwóch lub więcej uzyskało równą liczbę głosów przeprowadza się ponowne głosowanie z udziałem tylko tych kandydatów.

§ 4. Wybór członków, o których mowa w § 1 pkt 2-4, następuje na okres trzech lat.

§ 5. W przypadku wygaśnięcia kadencji członka w wyniku złożenia rezygnacji, rozwiązania albo wygaśnięcia jego stosunku służbowego, przejścia lub przeniesienia go w stan spoczynku lub przeniesienia na inne miejsce służbowe albo delegowania na inne stanowisko, członkiem zostaje kandydat, który uzyskał kolejno największą liczbę głosów w głosowaniu, o którym

mowa w § 2 i 3. W braku takiego kandydata przeprowadza się wybory uzupełniające. Nowo wybrany członek pełni funkcję do końca kadencji członka, które zastąpił.

Art. 24

§ 1. Zgromadzenie przedstawicieli sędziów apelacji składa się z prezesa sądu apelacyjnego i sędziów wybieranych przez zebrania sędziów sądów działających na obszarze apelacji, w liczbie odpowiadającej liczbie 1/10 sędziów mających miejsce służbowe w danym sądzie zaokrąglonej w górę.

§ 2. Przewodniczącym zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji jest prezes sądu apelacyjnego. W razie nieobecności prezesa sądu obowiązki przewodniczącego pełni najstarszy służbą członek zgromadzenia.

§ 3. Członkowie zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji są obowiązani brać udział w posiedzeniach zgromadzenia.

§ 4. Sędziowie niebędący członkami zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji mogą brać udział w posiedzeniach zgromadzenia, bez prawa głosu i wyboru.

§ 5. Do podjęcia uchwał zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji jest wymagana obecność co najmniej połowy wszystkich członków zgromadzenia. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów. Głosowanie jest tajne w sprawach osobowych sędziów, a ponadto jeżeli żądanie takie zgłosi chociażby jeden z obecnych członków zgromadzenia.

§ 6. Zgromadzenie przedstawicieli sędziów apelacji zbiera się co najmniej raz w roku; posiedzenia zgromadzenia zwołuje prezes sądu apelacyjnego z własnej inicjatywy lub na wniosek kolegium sędziów apelacji, kolegium sędziów okręgu, jednej piątej liczby członków zgromadzenia albo na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, nie później niż w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. W przypadku nieobecności prezesa sądu apelacyjnego lub braku rozpatrzenia wniosku w terminie miesiąca posiedzenie może najstarszy służbą członek zgromadzenia.

§ 7. O terminie zawiadamia się z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem, przedstawiając planowany porządek obrad, a jeżeli w porządku obrad przewidziano ocenę kandydatów na stanowiska sędziowskie zarządza przesłanie drogą elektroniczną do wiadomości członków zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji sporządzone oceny kwalifikacji kandydatów.

Art. 25

Zgromadzenie przedstawicieli sędziów apelacji realizuje zadania określone w ustawach, a w szczególności:

- 1) ocenia kandydatów na stanowiska sędziów sądów działających na obszarze apelacji;
- 2) ocenia sędziów ubiegających się o objęcie miejsca służbowego w sądzie apelacyjnym lub w sądach okręgowych działających na obszarze apelacji;
- 3) wyraża opinię o informacji rocznej o działalności sądów, o której mowa w art. 64 § 1, sporządzonej przez prezesa sądu apelacyjnego;
- 4) wyraża opinię o rocznym sprawozdaniu, o którym mowa w art. 16 § 2, sporządzanym przez dyrektora sądu apelacyjnego.

Art. 26

§ 1. Kolegium sędziów okręgu składa się z:

- 1) prezesa sądu okręgowego;
- 2) członków w liczbie odpowiadającej liczbie sądów w obszarze okręgu sądu okręgowego.

§ 2. Członka kolegium wybiera zebranie sędziów każdego sądów z obszaru okręgu sądu okręgowego spośród sędziów mających miejsce służbowe w danym sądzie.

§ 3. Przewodniczącym kolegium sędziów okręgu jest prezes sądu okręgowego, a w razie jego nieobecności – najstarszy służbą członek kolegium.

§ 4. Uchwały zapadają większością głosów. Do podjęcia uchwały jest wymagana obecność co najmniej połowy wszystkich członków kolegium. W przypadku równej liczby głosów, przesądza głos przewodniczącego, a jeżeli prezes sądu okręgowego nie bierze udziału w głosowaniu przesądza głos najstarszego służbą członka kolegium.

§ 5. Głosowanie jest tajne w sprawach osobowych sędziów, a ponadto jeżeli żądanie takie zgłosi chociażby jeden z obecnych członków kolegium sędziów okręgu.

§ 6. W uzasadnionych przypadkach przewodniczący kolegium może zarządzić przeprowadzenie głosowania w trybie obiegowym. Głosowanie jest wówczas jawne. Głosowanie w trybie obiegowym jest ważne, jeżeli w terminie wyznaczonym na zajęcie stanowiska głos odda co najmniej połowa członków kolegium.

§ 7. Kolegium sędziów okręgu zbiera się w zależności od potrzeb. Posiedzenia kolegium zwołuje prezes sądu okręgowego z własnej inicjatywy lub na wniosek jednej trzeciej liczby członków kolegium.

Art. 27

Kolegium sędziów sądu okręgowego realizuje zadania określone w ustawie, a ponadto:

- 1) wyraża opinię w sprawie powołania do pełnienia funkcji rzecznika prasowego albo powierzenia obowiązków rzecznika prasowego w sądzie okręgowym oraz wyraża opinię w sprawie zwolnienia z pełnienia tej funkcji albo wykonywania tych obowiązków;
- 2) rozpatruje wnioski wynikające z wizytacji i lustracji sądów;
- 3) rozpatruje coroczne informacje prezesów sądów działających w okręgu dotyczące podejmowania czynności z zakresu monitorowania urzędowania sądów i stosowania środków służących zapewnieniu właściwego toku urzędowania,
- 4) wyraża opinię o projektach planów finansowych, o których mowa w art. 219 § 2;
- 5) wyraża opinię w sprawach osobowych sędziów mających miejsce służbowe w sądzie okręgowym albo w sądach rejonowych okręgu,
- 6) wypowiada się w przypadkach zachowań sędziów naruszających zasady etyki;
- 7) wyraża opinię w innych sprawach przedstawionych przez prezesa sądu okręgowego, prezesa sądu apelacyjnego lub Krajową Radę Sądownictwa.
- 8) współpracuje z samorządami zawodowymi adwokatów, notariuszy, komorników sądowych, prokuratorów i radców prawnych działającymi w obszarze sądu okręgowego.

Art. 28

§ 1. Kolegium sędziów apelacji składa się z:

- 1) prezesa sądu apelacyjnego,
- 2) prezesów sądów okręgowych z obszaru apelacji,
- 3) członków w liczbie odpowiadającej liczbie sądów w obszarze apelacji.

§ 2. Członka kolegium wybiera zebranie sędziów każdego sądów z obszaru apelacji spośród sędziów mających miejsce służbowe w danym sądzie.

§ 3. Do kolegium sędziów apelacji stosuje się odpowiednio przepisy art. 27 § 2-7.

§ 4. W posiedzeniu kolegium sędziów apelacji, na którym ma być wyrażona opinia o projekcie planu finansowego, o którym mowa w art. 219 § 2, uczestniczy dyrektor sądu apelacyjnego.

Art. 29

§ 1. Kolegium sędziów apelacji realizuje zadania określone w ustawie, a ponadto:

- 1) wyraża opinię w sprawie powołania do pełnienia funkcji rzecznika prasowego albo powierzenia obowiązków rzecznika prasowego w sądzie apelacyjnym oraz wyraża opinię w sprawie zwolnienia z pełnienia tej funkcji albo wykonywania tych obowiązków;
- 2) rozpatruje wnioski wynikające z wizytacji i lustracji sądów;
- 3) wyraża opinię o projekcie planu finansowego, o którym mowa w art. 219 § 2;
- 4) wypowiada się w przypadkach zachowań sędziów naruszających zasady etyki;
- 5) wyraża opinię w innych sprawach przedstawionych przez prezesa sądu apelacyjnego, lub Krajową Radę Sądownictwa
- 6) współpracuje z samorządami zawodowymi adwokatów, notariuszy, komorników sądowych, prokuratorów i radców prawnych działającymi w obszarze apelacji.

§ 2. Kolegium sędziów apelacji może zasięgnąć opinii zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji.

Art. 30

§ 1. Kolegium sądu apelacyjnego składa się z prezesa sądu apelacyjnego i trzech do pięciu członków, wybieranych przez zebranie sędziów sądu apelacyjnego spośród sędziów tego sądu.

§ 2. Liczbę członków kolegium pochodzących z wyboru ustala zebranie sędziów sądu apelacyjnego.

§ 3. Do kolegium sądu apelacyjnego stosuje się odpowiednio przepisy art. art. 27 § 2-7.

Art. 31

Kolegium sędziów sądu apelacyjnego realizuje zadania określone w ustawie.

Art. 32

§ 1. Krajowa Rada Sądownictwa może zwołać kongres przedstawicieli sędziów sądów powszechnych w celu zasięgnięcia opinii w istotnych sprawach wymiaru sprawiedliwości.

§ 2. Krajowa Rada Sądownictwa zwołuje kongres przedstawicieli sędziów na wniosek większości zgromadzeń przedstawicieli sędziów apelacji.

§ 3. Przedstawiciele biorących udział w kongresie wybierają zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji w liczbie nie wyższej niż 1/50 liczby sędziów tego okręgu.

§ 4. Krajowa Rada Sądownictwa w drodze uchwały określa regulamin działania kongresu przedstawicieli sędziów sądów powszechnych.

Rozdział 4 Organizacja sądów

Art. 33

§ 1. Sądy dzielą się na wydziały.

§ 2. Osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa w linii prostej lub powinowactwa w linii prostej lub w stosunku przysposobienia albo we wspólnym pożyciu, małżonkowie oraz rodzeństwo nie mogą być sędziami albo referendarzami sądowymi w tym samym wydziale sądu.

Art. 34

§ 1. Wydziałem kieruje przewodniczący wydziału, którym jest prezes albo wiceprezes sądu lub inny sędzia.

§ 2. Przewodniczącym wydziału ksiąg wieczystych, wydziału gospodarczego do spraw rejestru zastawów oraz wydziału gospodarczego do spraw Krajowego Rejestru Sądowego jest referendarz sądowy.

Art. 35

§ 1. Funkcję przewodniczącego wydziału w sądzie apelacyjnym powierza prezes sądu po uzyskaniu pozytywnej opinii kolegium tego sądu.

§ 2. Funkcję przewodniczącego wydziału w sądzie okręgowym i w sądzie rejonowym powierza prezes właściwego sądu po uzyskaniu pozytywnej opinii kolegium sędziów okręgu.

§ 3. Funkcję przewodniczącego wydziału powierza się na czas określony nie dłuższy niż trzy lata lat, z możliwością ponownego jej powierzenia na kolejny okres nieprzekraczający trzech lat.

§ 4. Prezes sądu może zwolnić z funkcji przewodniczącego wydziału, przed upływem okresu, na który powierzono funkcję, po zasięgnięciu opinii właściwego kolegium. Przed zasięgnięciem opinii prezes sądu poucza przewodniczącego o możliwości złożenia wyjaśnień na piśmie, w terminie czternastu dni od dnia otrzymania pouczenia.

§ 5. W przypadku łączenia funkcji przewodniczącego wydziału z funkcją prezesa albo wiceprezesa sądu, funkcję przewodniczącego wydziału powierza się na okres odpowiadający kadencji prezesa albo wiceprezesa sądu.

§ 6. Prezes sądu może powierzyć sędziemu funkcję zastępcy przewodniczącego wydziału na wniosek przewodniczącego wydziału. W wydziale ksiąg wieczystych oraz wydziale gospodarczym do spraw z zakresu rejestru zastawów albo Krajowego Rejestru Sądowego funkcję zastępcy przewodniczącego wydziału powierza się referendarzowi sądowemu. Przepisy § 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 36

§ 1. W sądzie rejonowym można tworzyć wydziały:

- 1) cywilny – do spraw z zakresu prawa cywilnego;
- 2) karny – do spraw z zakresu prawa karnego;
- 3) rodzinny i nieletnich – do spraw z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych oraz spraw należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw;
- 4) pracy, ubezpieczeń społecznych albo pracy i ubezpieczeń społecznych – do spraw odpowiednio z zakresu prawa pracy lub z zakresu ubezpieczeń społecznych;
- 5) gospodarczy – do spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw;
- 6) ksiąg wieczystych – do prowadzenia ksiąg wieczystych;

Art. 37

§ 1. W sądzie okręgowym można tworzyć wydziały:

- 1) cywilny – do spraw z zakresu prawa cywilnego, do spraw z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw dotyczących leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych, spraw należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw oraz spraw dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich;
- 2) rodzinny – do spraw z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw dotyczących leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych, spraw należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw oraz spraw dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich;

- 3) karny – do spraw z zakresu prawa karnego oraz spraw zgodności z prawdą oświadczeń lustracyjnych;
- 4) pracy, ubezpieczeń społecznych albo pracy i ubezpieczeń społecznych – do spraw odpowiednio z zakresu prawa pracy lub z zakresu ubezpieczeń społecznych;
- 5) gospodarczy – do spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw;
- 6) kontroli danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych – do spraw związanych z kontrolą pozyskiwania danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych przez Policję, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straż Graniczną, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Służbę Ochrony Państwa, Służbę Celno-Skarbową, Inspektorat Wewnętrzny Służby Więziennej i Biuro Nadzoru Wewnętrznego;
- 7) własności intelektualnej – do spraw z zakresu własności intelektualnej, także należących do własności miejscowej sądów okręgowych.

Art. 38

§ 1. Sąd apelacyjny dzieli się na wydziały:

- 1) cywilny – do spraw z zakresu prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, jak również do spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw;
- 2) karny – do spraw z zakresu prawa karnego oraz spraw zgodności z prawdą oświadczeń lustracyjnych;
- 3) pracy i ubezpieczeń społecznych – do spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.

§ 2. W sądzie apelacyjnym może być utworzony wydział cywilny i własności intelektualnej do spraw z zakresu prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw, jak również do spraw z zakresu własności intelektualnej, także należących do własności kilku sądów apelacyjnych.

Art. 38

W sądach mogą być tworzone wydziały inne niż wymienione w art. 35-37.

Art. 39

Krajowa Rada Sądownictwa tworzy i znosi wydziały w drodze uchwały, mając na względzie potrzebę zapewnienia racjonalnej organizacji sądownictwa, w szczególności przez dostosowanie liczby, rodzaju i wielkości wydziałów do obciążenia wpływem spraw, właściwą skalę etatyzacji, ekonomię postępowania sądowego oraz konieczność prawidłowego wykonywania czynności nadzorczych, w celu zagwarantowania realizacji prawa obywatela do rozpoznania jego sprawy w rozsądnym terminie; w uchwale o utworzeniu wydziału należy określić jego siedzibę, obszar właściwości oraz zakres spraw przekazanych do rozpoznawania.

Art. 40

§ 1. Krajowa Rada Sądownictwa gromadzi i przetwarza dane o ruchu spraw w sądach powszechnych i na tej podstawie tworzy mapę dostępności ochrony prawnej udzielanej przez te sądy (mapa sądownictwa powszechnego).

§ 2. Krajowa Rada Sądownictwa określa w drodze uchwały dane niezbędne do stworzenia mapy, o której mowa w § 1, mając na uwadze konieczność pozyskania informacji umożliwiających określenie w szczególności:

- 1) liczby sędziów i referendarzy sądowych pełniących czynności orzecnicze;
- 2) liczby spraw przydzielanych do rozpoznania sędziom i referendarzom sądowym;
- 3) stopnia obciążenia sędziów i referendarzy sądowych obowiązkami orzecznictwymi, w tym z uwzględnieniem wagi spraw określonej przez system ważenia spraw;
- 4) stopnia wykonania przez sędziów i referendarzy sądowych pensum orzecznictwowych, o którym mowa w art. 146 § 1;
- 5) liczby nowych stanowisk sędziowskich i referendarskich koniecznej do zapewnienia efektywnego wykonywania przez sądy zadań, o których mowa w art. 1 § 1 i 2;
- 6) szybkości postępowania w sprawach rozpoznawanych przez sądy;
- 7) liczby urzędników sądowych i asystentów sędziów zatrudnionych w sądach;
- 8) liczby urzędników sądowych i asystentów sędziów koniecznej do zapewnienia efektywnego wykonywania przez sądy zadań, o których mowa w art. 1 § 1 i 2;

§ 3. Krajowa Rada Sądownictwa do dnia 31 maja każdego roku udostępnia na stronie internetowej mapę, o której mowa w § 1, według stanu na dzień 31 grudnia poprzedniego roku.

Art. 41

§ 1. Krajowa Rada Sądownictwa, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego, potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów, przydziela nowe stanowiska sędziowskie poszczególnym sądom.

§ 2. W razie zwolnienia stanowiska sędziowskiego w sądzie działającym na obszarze danej apelacji prezes sądu apelacyjnego, w terminie czternastu dni od dnia zwolnienia stanowiska, zawiadamia o tym Krajową Radę Sądownictwa. Krajowa Rada Sądownictwa, na podstawie kryteriów, o których mowa w § 1, oraz mając na względzie zapewnienie stanowisk sędziowskich egzaminowanym aplikantom aplikacji sędziowskiej:

- 1) przydziela stanowisko danemu albo innemu sądowi, albo
- 2) stanowisko znosi.

§ 3. W razie planowanego zwolnienia stanowiska sędziowskiego w sądzie działającym na obszarze danej apelacji przez sędziego, który przechodzi w stan spoczynku po osiągnięciu wymaganego wieku, prezes sądu apelacyjnego, nie później niż na sześć miesięcy przed zwolnieniem stanowiska, zawiadamia o tym Krajową Radę Sądownictwa. Przepis § 2 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

§ 4. O wolnych stanowiskach sędziowskich Krajowa Rada Sądownictwa obwieszcza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

§ 5. O wolnym stanowisku sędziowskim nie obwieszcza się, jeżeli jego obsadzenie w trybie określonym w art. 126.

Art. 42

Minister Sprawiedliwości, w drodze zarządzenia, tworzy i znosi punkty kontaktowe Europejskiej Sieci Sądowej w sprawach cywilnych, handlowych oraz karnych.

Rozdział 5.

Koordinatorzy działający w sądach okręgowych

Art. 43

§ 1. W sądzie okręgowym działa koordinator do spraw mediacji, który wykonuje działania na rzecz rozwoju mediacji, zapewnia sprawną komunikację pomiędzy sędziami i mediatorami oraz stałymi mediatorami, a także współpracuje przy organizowaniu spotkań informacyjnych.

§ 2. Koordynator do spraw mediacji wykonuje zadania, o których mowa w § 1, również w sądach rejonowych na obszarze właściwości danego sądu okręgowego.

§ 3. Koordynatora do spraw mediacji powołuje na czteroletnią kadencję prezes sądu okręgowego, w drodze zarządzenia, na podstawie wniosku kolegium sędziów okręgu wskazującego kandydata spośród sędziów tego okręgu.

Art. 44

§ 1. W okręgu sądowym działa koordynator do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach cywilnych.

§ 2. W zakresie dotyczącym współpracy międzynarodowej, prawa europejskiego i praw człowieka w sprawach cywilnych, w szczególności praw dziecka i praw rodziny koordynator do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach cywilnych:

1) udziela sędziom, referendarzom sądowym i asystentom sędziów, na ich wniosek, informacji:

a) o zasadach i trybie uzyskania informacji o prawie i praktyce państwa obcego,

b) z zakresu techniki pracy oraz wykonywania czynności administracji sądowej istotnych dla prawidłowego przygotowania wniosku o pomoc prawną oraz orzeczeń podlegających wzajemnemu uznawaniu,

c) o zasadach i trybie współpracy w ramach Europejskiej Sieci Sądowej w sprawach cywilnych i handlowych,

d) o zasadach i trybie ustalenia organu właściwego w państwie obcym do wykonania wniosku o pomoc prawną lub udzielenie informacji dotyczącej stanu realizacji tego wniosku,

e) o sposobie uzyskania informacji o treści standardów wynikających z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. poz. 284, z późn. Zm.);

2) wspomaga osoby pełniące funkcję punktów kontaktowych Europejskiej Sieci Sądowej w sprawach cywilnych i handlowych w realizacji ich zadań;

3) informuje prezesa właściwego sądu lub przewodniczącego właściwego wydziału o celowości zorganizowania narady sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych, w szczególności w celu przedstawienia zagadnień prawnych budzących wątpliwości oraz zagadnień, w których orzecznictwo jest niejednolite, a także w celu zapewnienia przestrzegania standardów wynikających z Konwencji o ochronie praw człowieka i

podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., oraz może brać w niej udział;

4) informuje prezesa właściwego sądu o potrzebie analizy orzecznictwa i ewentualnego wystąpienia z informacją, o której mowa w art. 13 § 2 pkt 2;

5) informuje sędziów, asesorów sądowych, referendarzy sądowych i asystentów sędziów o istotnym bieżącym orzecznictwie Sądu Najwyższego i organów międzynarodowych;

6) kontroluje aktualność informacji umieszczonych na stronach internetowych sądu.

§ 3. Koordynator do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach cywilnych wykonuje zadania, o których mowa w § 2, we wszystkich sądach na obszarze właściwości danego sądu okręgowego.

§ 4. Koordynatorowi do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach cywilnych, udostępnia się akta sądowe w celu wykonywania przez niego zadań, o których mowa w § 2.

§ 5. Koordynator do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach cywilnych wchodzi w skład Europejskiej Sieci Sądowej w sprawach cywilnych i handlowych.

§ 6. Koordynatora do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach cywilnych powołuje na czteroletnią kadencję prezes sądu okręgowego, w drodze zarządzenia, na podstawie wniosku kolegium sędziów okręgu wskazującego kandydata spośród sędziów okręgu wyróżniających się wiedzą z zakresu współpracy międzynarodowej, prawa europejskiego i praw człowieka w sprawach cywilnych, w szczególności praw dziecka i praw rodziny oraz wykazujących odpowiednią znajomość języków obcych.

Art. 45

§ 1. W okręgu sądowym działa koordynator do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach karnych.

§ 2. W zakresie dotyczącym współpracy międzynarodowej, prawa europejskiego i praw człowieka w sprawach karnych koordynator do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach karnych:

1) udziela sędziom, asesorom sądowym, referendarzom sądowym i asystentom sędziów na ich wnioski informacji:

a) o zasadach i trybie uzyskania informacji o prawie i praktyce państwa obcego,

- b) z zakresu techniki pracy oraz wykonywania czynności administracji sądowej istotnych dla prawidłowego przygotowania wniosku o pomoc prawną, europejskiego nakazu aresztowania oraz innych orzeczeń podlegających wzajemnemu uznawaniu,
- c) o zasadach i trybie współpracy w ramach Europejskiej Sieci Sądowej,
- d) o zasadach i trybie ustalenia organu właściwego w państwie obcym do wykonania wniosku o pomoc prawną lub udzielenia informacji dotyczącej stanu realizacji tego wniosku,
- e) o zasadach i trybie ustalenia organu właściwego w państwie obcym do wykonania europejskiego nakazu aresztowania lub innego orzeczenia podlegającego wzajemnemu uznawaniu lub udzielenia informacji dotyczącej stanu realizacji tego nakazu lub orzeczenia,
- f) o sposobie uzyskania informacji o treści standardów wynikających z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.;

2) informuje prezesa właściwego sądu lub przewodniczącego właściwego wydziału o celowości zorganizowania narady sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych, w szczególności w celu przedstawienia zagadnień prawnych budzących wątpliwości oraz zagadnień, w których orzecznictwo jest niejedolite, a także w celu zapewnienia przestrzegania standardów wynikających z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., oraz może brać w niej udział;

3) informuje prezesa właściwego sądu o potrzebie analizy orzecznictwa i ewentualnego wystąpienia z informacją, o której mowa w art. 13 § 2 pkt 2;

4) informuje sędziów, asesorów sądowych, referendarzy sądowych i asystentów sędziów o istotnym bieżącym orzecznictwie Sądu Najwyższego i organów międzynarodowych;

5) kontroluje aktualność informacji umieszczonych na stronach internetowych sądu.

§ 3. Koordynator do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach karnych wykonuje zadania, o których mowa w § 2, we wszystkich sądach na obszarze właściwości danego sądu okręgowego.

§ 4. Koordynatorowi do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach karnych udostępnia się akta sądowe w celu wykonywania przez niego zadań, o których mowa w § 2.

§ 5. Koordynatora do spraw współpracy międzynarodowej i praw człowieka w sprawach karnych powołuje na czteroletnią kadencję prezes sądu okręgowego, w drodze zarządzenia, na podstawie wniosku kolegium sędziów okręgu wskazującego kandydata spośród sędziów okręgu wyróżniających się wiedzą z zakresu współpracy międzynarodowej, prawa europejskiego i praw człowieka oraz wykazujących odpowiednią znajomość języków obcych.

Rozdział 6

Monitorowanie urzędowania sądów

Art. 46

§ 1. Prezes sądu apelacyjnego monitoruje urzędowanie sądu apelacyjnego i sądów okręgowych działających w apelacji.

§ 2. Prezes sądu okręgowego monitoruje urzędowanie sądu okręgowego oraz sądów rejonowych, działających w okręgu sądowym.

§ 3. Prezes sądu rejonowego monitoruje urzędowanie sądu rejonowego.

§ 4. W zakresie czynności, o których mowa w § 1-3, prezes sądu podlega prezesowi sądu przełożonego i Krajowej Rady Sądownictwa.

Art. 47

§ 1. Krajowa Rada Sądownictwa niezwłocznie zawiadamia prezesa sądu o stwierdzonych uchybieniach w działaniu sądu, a w razie takiej potrzeby także prezesa sądu przełożonego.

§ 2. Prezes sądu przełożonego niezwłocznie zawiadamia prezesa podległego sądu o stwierdzonych uchybieniach w działaniu tego sądu.

§ 3. W razie stwierdzenia istotnych uchybień w działaniu sądu, prezes tego sądu niezwłocznie zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach prezesa sądu przełożonego, a prezes sądu apelacyjnego – Krajową Radę Sądownictwa; równocześnie prezes sądu informuje o działaniach podjętych w celu usunięcia uchybień.

Art. 48

§ 1. Czynności z zakresu monitorowania urzędowania sądu prezes sądu może powierzyć sędziemu wizytatorowi, a także wiceprezesowi sądu i przewodniczącemu wydziału.

§ 2. Osoby monitorujące urzędowanie sądu mają prawo wglądu w czynności sądów, mogą żądać wyjaśnień oraz być obecne na rozprawie toczącej się z wyłączeniem jawności.

§ 3. Czynności z zakresu monitorowania urzędowania sądów, o których mowa w art. 50 § 1 pkt 4, prezes sądu może powierzyć inspektorowi do spraw biurowości.

Art. 49

§ 1. Sędziego wizytatora w sądzie apelacyjnym powołuje prezes sądu apelacyjnego, na okres czterech lat, po uzyskaniu pozytywnej opinii kolegium sędziów apelacji, spośród sędziów mających miejsce służbowe w sądzie apelacyjnym i wyróżniających się wysokim poziomem wiedzy prawniczej.

§ 2. Sędziego wizytatora w sądzie okręgowym powołuje prezes sądu okręgowego na okres czterech lat, po uzyskaniu pozytywnej opinii kolegium sędziów okręgu, spośród sędziów mających miejsce służbowe w sądzie okręgowym lub w sądzie rejonowym w okręgu i wyróżniających się wysokim poziomem wiedzy prawniczej.

§ 3. Funkcję wizytatora w tym samym sądzie można pełnić co najwyżej przez dwie kadencje. Objęcie funkcji wizytatora w innym sądzie nie może nastąpić wcześniej niż po upływie 6 lat od zakończenia poprzedniej kadencji.

§ 4. Liczbę sędziów wizytatorów w sądzie apelacyjnym i w sądzie okręgowym ustala Krajowa Rada Sądownictwa na wniosek prezesa właściwego sądu.

§ 5. Właściwe kolegium sędziów na wniosek prezesa sądu albo Krajowej Rady Sądownictwa odwołuje wizytatora przed upływem kadencji w przypadku nienależytego wywiązywania się z obowiązków służbowych.

Art. 50

§ 1. Prezes sądu, w ramach monitorowania urzędowania sądu, w szczególności bada:

- 1) rzetelność i kulturę urzędowania sądów;
- 2) sprawność postępowania w poszczególnych sprawach;
- 3) prawidłowość przydzielania sędziom, i referendarzom sądowym spraw oraz równomiernego obciążenia ich pracą;
- 4) działalność sekretariatu wydziału;

§ 2. Czynnościami z zakresu monitorowania urzędowania sądów wykonywanymi przez prezesa sądu apelacyjnego i prezesa sądu okręgowego są ponadto:

- 1) wizytacja, obejmująca pełną działalność z zakresu urzędowania sądu lub wydziału sądu;
- 2) lustracja, obejmująca wybrane zagadnienia z zakresu urzędowania sądu lub wydziału sądu.

Art. 51

§ 1. Wizytacje poszczególnych wydziałów sądu zarządza prezes sądu stosownie do potrzeb, w szczególności przy uwzględnieniu wyników monitorowania urzędowania sądów.

§ 2. Wizytacje wydziałów sądu apelacyjnego przeprowadzają sędziowie wizytatorzy powołani w sądzie apelacyjnym.

§ 3. Wizytacje wydziałów sądu okręgowego oraz sądu rejonowego przeprowadzają sędziowie wizytatorzy powołani w sądzie okręgowym.

§ 4. Wizytacji wydziału sądu nie może przeprowadzać sędzia wizytator, będący małżonkiem, krewnym albo powinowatym jednego z sędziów przydzielonych do wydziału lub pozostający z jednym z sędziów w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego wizytatora.

§ 5. O planowanej wizytacji oraz lustracji zawiadamia się prezesa sądu i przewodniczącego wydziału co najmniej na trzydzieści dni przed przystąpieniem do jej przeprowadzenia.

Art. 52

Sąd rozpoznający środki zaskarżenia w przypadku stwierdzenia w działaniu sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie, uchybień z zakresu urzędowania sądu podlegających monitorowaniu zawiadamia o tym właściwego prezesa sądu, a w uzasadnionych przypadkach także prezesa sądu przełożonego.

Art. 53

§ 1. Sąd apelacyjny lub sąd okręgowy jako sąd odwoławczy, w razie stwierdzenia przy rozpoznawaniu sprawy oczywistej obrazy przepisów, niezależnie od innych uprawnień, wytyka uchybienie właściwemu sądowi. Przed wytknięciem uchybienia poucza się sędziego wchodzącego w skład sądu orzekającego w pierwszej instancji o możliwości złożenia na piśmie wyjaśnień w terminie siedmiu dni. Stwierdzenie i wytknięcie uchybienia nie wpływa na rozstrzygnięcie sprawy.

§ 2. O wytknięciu uchybienia sąd apelacyjny lub sąd okręgowy, o którym mowa w § 1, zawiadamia prezesa właściwego sądu, a w przypadkach poważniejszych uchybień - także Krajową Radę Sądownictwa.

§ 3. W terminie czternastu dni od dnia doręczenia postanowienia zawierającego wytknięcie uchybienia, sędzia wchodzący w skład sądu orzekającego w pierwszej instancji może wnieść odwołanie od tego postanowienia do Sądu Najwyższego.

§ 4. Sąd Najwyższy po rozpoznaniu odwołania utrzymuje w mocy zaskarżone postanowienie albo uchyla je w całości lub części.

§ 5. Odpis prawomocnego postanowienia zawierającego wytknięcie uchybienia dołącza się do akt osobowych sędziego. Do akt osobowych dołącza się także złożone przez sędziego wyjaśnienia oraz odwołanie.

§ 6. Po upływie pięciu lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia zawierającego wytknięcie uchybienia prezes sądu z urzędu zarządza usunięcie z akt osobowych dokumentów, o których mowa w § 5. Jednocześnie z usunięciem dokumentów z akt osobowych wszelkie dane dotyczące wytknięcia uchybienia usuwa się z wykazu służbowego, o którym mowa w art. 124 § 1. Jeżeli jednak w tym okresie stwierdzono kolejną oczywistą obrazę przepisów przy rozpoznawaniu sprawy przez sąd odwoławczy, skutkującą wytknięciem uchybienia, lub wydano zalecenie, o którym mowa w art. 56, dopuszczalne jest tylko jednoczesne usunięcie wszystkich dokumentów i danych.

Art. 54

Krajowa Rada Sądownictwa określi w drodze uchwały szczegółowy tryb monitorowania urzędowania sądów, a także sposób dokumentowania czynności z tego zakresu, mając na uwadze zapewnienie ich sprawności i skuteczności.

Rozdział 7

Środki służące zapewnieniu właściwego urzędowania sądów

Art. 55

§ 1. Prezes sądu apelacyjnego podejmuje środki służące zapewnieniu właściwego urzędowania sądu apelacyjnego oraz sądów okręgowych, działających na obszarze apelacji.

§ 2. Prezes sądu okręgowego podejmuje środki służące zapewnieniu właściwego urzędowania sądu okręgowego oraz sądów rejonowych, działających w okręgu sądowym.

§ 3. Prezes sądu rejonowego podejmuje środki służące zapewnieniu właściwego urzędowania sądu rejonowego.

§ 4. W zakresie czynności, o których mowa w § 1-3, prezes sądu podlega prezesowi sądu przełożonego i Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 5. Podejmowanie środków służących zapewnieniu właściwego urzędowania sądu prezes sądu może powierzyć wiceprezesowi sądu lub przewodniczącemu wydziału.

Art. 55

§ 1. Prezes sądu lub przewodniczący wydziału może w porozumieniu z sędzią podejmować wszelkie czynności, które są konieczne do zapewnienia właściwego urzędowania sądu, z zastrzeżeniem art. 6 § 4.

§ 2. Czynności, o których mowa w § 1, mogą w szczególności obejmować:

- 1) określenie uchybień lub ustalenie ich przyczyn,
- 2) narady dotyczące stwierdzonych uchybień lub ich przyczyn,
- 3) opracowanie planu działań służących usunięciu uchybień lub ich przyczyn,
- 4) określenie szkoleń przydatnych do podwyższenia kwalifikacji zawodowych sędziego.

§ 3. Wyniki czynności podejmowanych na podstawie § 1 i 2 są stwierdzane na piśmie, które podpisuje sędzia oraz prezes sądu lub przewodniczący wydziału.

Art. 56

§ 1. W przypadku nieosiągnięcia porozumienia z sędzią co do podjęcia czynności służących zapewnieniu właściwego urzędowania sądu lub niewykonania przez sędziego czynności objętych porozumieniem prezes sądu lub przewodniczący wydziału może z zastrzeżeniem art. 6 § 4:

- 1) zobowiązać do usunięcia uchybienia lub jego skutków,
- 2) podjąć czynności z zakresu urzędowania, jeżeli z mocy przepisów ustawy należą do obowiązków sędziowskich.

§ 2. Prezes sądu lub przewodniczący wydziału doręcza sędziemu pisemne zalecenie zastosowania się do czynności podjętych na podstawie § 1.

Art. 57

§ 1. Sędzia nie może, powołując się na zasadę niezawisłości sędziowskiej, uchylić się od wykonania zalecenia dotyczącego czynności służących zapewnieniu właściwego urzędowania sądu, jeżeli z mocy ustawy należą do obowiązków sędziowskich lub dotyczą rzetelności, sprawności lub kultury urzędowania.

§ 2. Sędzia, którego dotyczy zalecenie, może w terminie siedmiu dni od dnia jego otrzymania złożyć prezesowi sądu pisemne zastrzeżenie. Przepis art. 183 stosuje się odpowiednio.

§ 3. W przypadku złożenia zastrzeżenia prezes sądu w terminie siedmiu dni uchyla zalecenie lub inną podjętą czynność albo przekazuje sprawę do rozpoznania sądowi dyscyplinarnemu, zawiadamiając sędziego o sposobie rozpatrzenia zastrzeżenia. Złożenie zastrzeżenia wstrzymuje wykonanie zalecenia.

§ 4. Sąd dyscyplinarny rozpatruje zastrzeżenie po wysłuchaniu sędziego i prezesa sądu, chyba że nie jest możliwe przeprowadzenie wysłuchania w terminie miesiąca. Po rozpatrzeniu zastrzeżenia sąd dyscyplinarny utrzymuje w mocy zalecenie albo inną podjętą czynność lub je zmienia albo uchyla w całości lub w części.

§ 5. Do akt osobowych sędziego dołącza się odpis pisma zawierającego stwierdzenie uchybienia i zalecenie, jednak nie wcześniej niż po bezskutecznym upływie terminu do złożenia zastrzeżenia, a w przypadku jego złożenia – po uprawomocnieniu się uchwały sądu dyscyplinarnego odmawiającej uwzględnienia zastrzeżenia. W takim przypadku do akt osobowych sędziego dołącza się także odpis pisma zawierającego zastrzeżenie oraz odpis uchwały sądu dyscyplinarnego odmawiającej uwzględnienia zastrzeżenia. Jeżeli zastrzeżenie sędziego zostało uwzględnione, dokumentów dotyczących zalecenia nie dołącza się do akt osobowych sędziego i nie dokonuje się wzmianki w wykazie służbowym, o którym mowa w art. 124 § 1.

§ 6. Po upływie trzech lat od dnia zwrócenia uwagi prezes sądu, z urzędu, zarządza usunięcie z akt osobowych sędziego dokumentów, o których mowa w § 5. Jednocześnie z usunięciem dokumentów z akt osobowych, wszelkie dane dotyczące zalecenia usuwa się z wykazu służbowego, o którym mowa w art. 124 § 1. Jeżeli jednak w tym okresie stwierdzono kolejne uchybienie w zakresie urzędowania sądu, skutkujące wydaniem zalecenia, lub wykniętą uchybienie w trybie art. 53, dopuszczalne jest tylko jednoczesne usunięcie wszystkich dokumentów i danych.

Rozdział 8

Rozpatrywanie skarg i wniosków

Art. 58

§ 1. Skargi i wnioski rozpatruje się bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie miesiąca od daty ich wpływu.

§ 2. Skargi i wnioski, w zakresie dotyczącym działalności sądów, w dziedzinie, w której sędziowie są niezawiśli a referendarze sądowi są niezależni, pozostawia się bez rozpatrzenia. Organ sądu, do którego taka skarga lub wniosek zostały skierowane, zawiadamia skarżącego o przyczynach nierozpatrzenia skargi.

§ 3. Skargi i wnioski dotyczące treści czynności sądu i referendarza sądowego należących do dziedziny, o której mowa w § 2, oraz dotyczące czynności sądu podlegających zaskarżeniu podlegają niezwłocznemu przekazaniu do akt postępowania, którego dotyczą, o czym zawiadamia się skarżącego lub wnioskodawcę.

§ 4. Skargi lub wnioski zawierające treści znieważające lub słowa powszechnie uznawane za obelżywe pozostawia się bez rozpatrzenia, zawiadamiając o tym skarżącego lub wnioskodawcę, z podaniem przyczyny pozostawienia skargi lub wniosku bez rozpatrzenia.

§ 5. W przypadku uznania skargi lub wniosku za bezzasadne, ponownie wniesione skargi lub wnioski bez wskazania nowych okoliczności pozostawia się bez rozpatrzenia i bez zawiadamiania o tym skarżącego lub wnioskodawcy.

Art. 59

§ 1. Organem właściwym do rozpatrzenia skargi lub wniosku, dotyczących działalności sądu, jest prezes sądu.

§ 2. Jeżeli skarga lub wniosek dotyczą działalności sądu okręgowego i sądu rejonowego, organem właściwym do rozpatrzenia jest prezes sądu okręgowego. Jeżeli skarga lub wniosek dotyczą działalności sądu apelacyjnego i sądu okręgowego, organem właściwym do rozpatrzenia jest prezes sądu apelacyjnego.

§ 3. Organem właściwym do rozpatrzenia skargi dotyczącej działalności prezesa sądu rejonowego jest prezes sądu okręgowego, działalności prezesa sądu okręgowego - prezes sądu apelacyjnego, a działalności prezesa sądu apelacyjnego - Krajowa Rada Sądownictwa.

§ 4. Organem właściwym do rozpatrzenia skargi dotyczącej Rzeczników Dyscyplinarnych działających przy sądach apelacyjnych jest Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych, a skargi dotyczącej działalności Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych i jego Zastępców - Krajowa Rada Sądownictwa.

§ 5. Skarga dotycząca działalności sądów, skierowana do innych organów władzy publicznej, podlega przekazaniu do rozpatrzenia organom, o których mowa § 1-4.

Art. 60

Jeżeli skarga lub wniosek dotyczy urzędowania sądu, organ właściwy do ich rozpatrzenia, uznając skargę lub wniosek za uzasadnione, podejmuje czynności z zakresu monitorowania urzędowania sądu lub stosuje środki służące zapewnieniu właściwego toku tego urzędowania lub zleca ich zastosowanie.

Art. 61

Skarga, w zakresie w jakim zawiera wniosek o pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności dyscyplinarnej, podlega niezwłocznie przekazaniu właściwemu rzecznikowi dyscyplinarnemu. Rzecznik, po wstępnym ustaleniu okoliczności podniesionych w skardze, może podjąć czynności wyjaśniające z własnej inicjatywy. O sposobie załatwienia skargi rzecznik dyscyplinarny zawiadamia skarżącego oraz organ, który przekazał mu skargę. W przypadku wszczęcia postępowania dyscyplinarnego i złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej do sądu dyscyplinarnego, rzecznik dyscyplinarny zawiadamia o tych czynnościach skarżącego. Przepisów art. 119 § 7, 8 i 10 nie stosuje się.

Rozdział 9

Ewaluacja działalności sądów

Art. 62

§ 1. Ewaluacja działalności sądów obejmuje ocenę całokształtu działalności sądów, w tym niezwiązaną ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości i wykonywaniem innych zadań z zakresu ochrony prawnej.

§ 2. Ewaluację działalności sądów, o której mowa w § 1, przeprowadza Krajowa Rada Sądownictwa na zasadach określonych w ustawie.

Art. 63

Ewaluacja działalności sądów polega w szczególności na:

- 1) ocenie informacji rocznych o działalności sądów, o których mowa w art. 64;
- 2) ustalaniu ogólnych kierunków oceny działalności sądów;
- 3) analizie wykonywania przez prezesów sądów zadań określonych w ogólnych kierunkach oceny działalności sądów;
- 4) podejmowaniu działań określonych w art. 40.

Art. 64

§ 1. Prezes sądu apelacyjnego w terminie do 30 kwietnia każdego roku sporządza informację roczną o działalności sądów, działających na obszarze apelacji, w zakresie powierzonych mu zadań, którą po zaopiniowaniu przez zgromadzenie przedstawicieli sędziów apelacji przedkłada Krajowej Radzie Sądownictwa, nie później niż do końca kwietnia każdego roku.

§ 2. Podstawą sporządzenia informacji rocznej, o której mowa w § 1, są sprawozdania z działalności poszczególnych sądów składane w terminie do 15 marca każdego roku przez prezesów sądów rejonowych i prezesów sądów okręgowych.

§ 3. Krajowa Rada Sądownictwa określi w drodze uchwały szczegółowy tryb sporządzania informacji rocznych o działalności sądów oraz sprawozdań z działalności sądów rejonowych i sądów okręgowych, mając na uwadze zapewnienie sprawności i skuteczności ewaluacji.

Rozdział 10

Ogólne przepisy o czynnościach sądów

Art. 65

§ 1. W składzie sądu może brać udział tylko jeden sędzia pełniący służbę w innym sądzie.

§ 2. W tym samym składzie sądu nie mogą brać udziału osoby, o których mowa w art. 33 § 2.

Art. 66

§ 1. Sprawy są przydzielane sędziom losowo i transparentnie, w ramach poszczególnych kategorii spraw, chyba że sprawa podlega przydziałowi sędziemu pełniącemu dyżur.

§ 2. Przydział spraw w ramach poszczególnych kategorii jest równy z uwzględnieniem ich wagi, chyba że został zmniejszony z uwagi na pełnioną funkcję, uczestniczenie w przydziale spraw innej kategorii lub z innych przyczyn przewidzianych ustawą.

§ 3. Przewodniczący wydziału określa przed przydziałem wagę sprawy, stosując kryteria ustalone w systemie ważenia spraw określonym przez Krajową Radę Sądownictwa. Po przydzieleniu sprawy prezes sądu na wniosek referenta złożony przed podjęciem w sprawie pierwszej czynności może zmienić wagę sprawy.

§ 4. Przepisy § 1-3 stosuje się odpowiednio do przydziału spraw referendarzom sądowym.

§ 5. Sprawy z zakresu prawa opiekuńczego i nieletnich oraz inne sprawy należące do sądu opiekuńczego mogą być przydzielane według kryterium terytorialnego.

§ 6. Krajowa Rada Sądownictwa w drodze uchwały może określić szczególne zasady przydziału w sprawach rejestrowych, wieczystoksięgowych oraz związanych z wykonaniem orzeczeń, mając na uwadze sprawność postępowania oraz konieczność zapewnienia równomiernego obciążenia pracą sędziów i referendarzy sądowych.

Art. 67

Przydział spraw określonej kategorii może nie być równy i uwzględniać specjalizację sędziów, jeżeli w pisemnym oświadczeniu wyrazi na to zgodę większość dwóch trzecich sędziów uczestniczących w przydziale tych spraw.

Art. 68

§ 1. Prezes sądu może zarządzić przydzielenie dodatkowego sędziego, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że będzie ona trwać czas dłuższy. W razie potrzeby można przydzielić dwóch dodatkowych sędziów wskazując kolejność, w której będą oni wstępować do udziału w naradzie i głosowaniu.

§ 2. Sędziowie dodatkowi są wyłaniani w drodze losowania.

§ 3. Dodatkowy sędzia bierze udział w naradzie i głosowaniu, jeżeli jeden z sędziów nie może uczestniczyć w składzie sądu.

Art. 69

§ 1. Zmiana składu sądu może nastąpić tylko w przypadku niemożności rozpoznania sprawy w dotychczasowym składzie albo długotrwałej przeszkody w rozpoznaniu sprawy w dotychczasowym składzie. Przepis art. 65 i 66 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Jeżeli konieczne jest podjęcie czynności w sprawie, w szczególności gdy wynika to z odrębnych przepisów lub przemawia za tym wzgląd na sprawność postępowania, a skład sądu, któremu została przydzielona sprawa, nie może jej podjąć, czynność ta jest podejmowana przez skład sądu wyznaczony zgodnie z planem zastępstw, a jeżeli czynność nie jest objęta planem zastępstw, przez skład sądu wyznaczony zgodnie z art. 65 i 66.

§ 3. Decyzje w sprawach, o których mowa w § 1 i 2, podejmuje prezes sądu albo upoważniony przez niego sędzia na wniosek przewodniczącego wydziału, chyba że sam pełni tę funkcję.

§ 4. Zmiana miejsca służbowego sędziego lub delegowanie do innego sądu oraz zakończenie delegowania nie stanowi przeszkody do podejmowania czynności w sprawach przydzielonych w dotychczasowym miejscu służbowym albo miejscu pełnienia służby, aż do ich zakończenia.

§ 5. Na wniosek sędziego kolegium sędziów apelacji właściwego dla dotychczasowego miejsca służbowego może zwolnić sędziego z obowiązku rozpoznania części lub wszystkich spraw, w szczególności w razie znacznej odległości od tego sądu do nowego miejsca służbowego sędziego lub miejsca jego delegowania, a także przy uwzględnieniu stopnia zaawansowania rozpoznawanych spraw. Przed podjęciem uchwały kolegium zasięga opinii prezesów właściwych sądów.

§ 6. Przepisy § 4 i 5 stosuje się odpowiednio w przypadku przeniesienia do innego wydziału tego samego sądu.

Art. 70

§ 1. Prezes sądu apelacyjnego w sądzie apelacyjnym po uzyskaniu pozytywnej opinii kolegium sądu apelacyjnego, a prezes sądu okręgowego w sądzie okręgowym i prezes sądu rejonowego w sądzie rejonowym po uzyskaniu pozytywnej opinii kolegium sędziów okręgu ustalają podział czynności, który określa:

- 1) przydział sędziów i referendarzy sądowych do wydziałów sądu,
- 2) zakres obowiązków sędziów i referendarzy sądowych i sposób ich uczestniczenia w przydziale spraw,
- 3) plan dyżurów oraz zastępstw sędziów i referendarzy sądowych

- przy uwzględnieniu specjalizacji sędziów i referendarzy sądowych w rozpoznawaniu poszczególnych rodzajów spraw, konieczności zapewnienia właściwego rozmieszczenia sędziów i referendarzy sądowych w wydziałach sądu i równomiernego rozłożenia ich obowiązków oraz potrzeby zagwarantowania właściwego toku urzędowania sądu, w tym sprawnego postępowania.

§ 2. Sędziów, którzy ukończyli aplikację sądową i zadali egzamin sędziowski, przydziela się do wydziałów zgodnie z wyborem dokonany w trybie art. 33a ust. 5 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2022 r. poz. 217).

§ 3. Sędziów obejmujących urząd oraz sędziów zmieniających miejsce służbowe w przypadku ogłoszenia o wolnym stanowisku sędziowskim w sądzie wyższego rzędu przydziela się do wydziału właściwego w sprawach wskazanych w ogłoszeniu.

§ 4. Do wydziału ksiąg wieczystych oraz wydziału gospodarczego do spraw rejestru zastawów przydziela się wyłącznie referendarzy sądowych, chyba że nie jest to możliwe.

§ 5. Jeżeli do wydziałów, o których mowa w § 4, przydzielono wyłącznie referendarzy sądowych, czynności, do których referendarze nie są uprawnieni, włącza się do zakresu obowiązków sędziów orzekających w innych wydziałach.

Art. 71

§ 1. Prezes sądu może ustalić nowy podział czynności w całości lub części w każdym czasie, jeżeli przemawiają za tym względy, o których mowa w art. 70 § 1.

§ 2. Przeniesienie sędziego do innego wydziału wymaga zgody sędziego.

§ 3. Nie wymaga zgody sędziego przeniesienie go do innego wydziału, jeżeli:

- 1) przeniesienie następuje do wydziału, w którym rozpoznaje się sprawy z tego samego zakresu;
- 2) żaden inny sędzia w wydziale, z którego następuje przeniesienie, nie wyraził zgody na przeniesienie.

§ 4. Przepisów § 3 pkt 1 i 2 nie stosuje się do sędziego, którego w okresie trzech lat przeniesiono do innego wydziału bez jego zgody. Przy przeniesieniu sędziego do innego wydziału bez jego zgody w przypadku, o którym mowa w § 3 pkt 2, bierze się pod uwagę w szczególności staż pracy sędziów w wydziale, z którego następuje przeniesienie.

§ 5. W pierwszych trzech latach pełnienia obowiązków sędziego zmiana zakresu czynności skutkująca przeniesieniem do innego wydziału sądu nie jest dopuszczalna, chyba że następuje to na wniosek sędziego.

§ 6. Sędzia, któremu zmieniono podział czynności w sposób skutkujący zmianą zakresu jego obowiązków, w szczególności przeniesieniem do innego wydziału sądu, może odwołać się do Krajowej Rady Sądownictwa w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania nowego zakresu obowiązków. Odwołanie nie przysługuje w przypadku:

- 1) przeniesienia do wydziału, w którym rozpoznaje się sprawy z tego samego zakresu;
- 2) powierzenia obowiązków w tym samym wydziale na zasadach obowiązujących pozostałych sędziów, a w szczególności odwołania przydziału do sekcji lub innej formy specjalizacji.

§ 7. Odwołanie, o którym mowa w § 6, wnosi się za pośrednictwem prezesa sądu, który dokonał podziału czynności objętego odwołaniem. Prezes sądu przekazuje odwołanie Krajowej Radzie Sądownictwa w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania wraz ze

stanowiskiem w sprawie. Krajowa Rada Sądownictwa podejmuje uchwałę uwzględniającą albo oddalającą odwołanie sędziego, mając na uwadze względy, o których mowa w art. 70 § 1. Do czasu podjęcia uchwały sędzia wykonuje obowiązki dotychczasowe.

§ 8. Od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa, o której mowa w § 7, przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego na zasadach określonych w odrębnej ustawie.

Art. 72

§ 1. Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub nieracjonalności podziału czynności ustalonego przez prezesa sądu apelacyjnego, wydaje zalecenie zmiany podziału czynności. Jeżeli prezes sądu apelacyjnego nie zmieni podziału czynności zgodnie z zaleceniem, prezes sądu apelacyjnego może zwrócić się o rozstrzygnięcie do Krajowej Rady Sądownictwa, której uchwała jest ostateczna.

§ 2. Prezes sądu apelacyjnego, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub nieracjonalności podziału czynności ustalonego przez prezesa sądu okręgowego, wydaje zalecenie zmiany podziału czynności. Jeżeli prezes sądu okręgowego nie zmieni podziału czynności zgodnie z zaleceniem, prezes sądu apelacyjnego może zwrócić się o rozstrzygnięcie do Krajowej Rady Sądownictwa, której uchwała jest ostateczna.

§ 3. Uprawnienia, o których mowa w § 1 i 2, przysługują również prezesowi sądu okręgowego wobec prezesa lub wiceprezesa sądu rejonowego, działającego w okręgu sądowym.

Art. 73

§ 1. Sędzia referent po zakończeniu sprawy określa jej wagę, stosując kryteria wyszczególnione w systemie ważenia spraw określonym przez Krajową Radę Sądownictwa.

§ 2. Wagę sprawy określoną przez sędziego referenta zatwierdza przewodniczący wydziału. W przypadku odmowy zatwierdzenia o wadze sprawy rozstrzyga prezes sądu.

Art. 74

Sędzia może sprawdzić dane osobowe osób obecnych w miejscu dokonywania czynności sądowej na podstawie dowodu osobistego lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość. W przypadku odmowy poddania się sprawdzeniu tożsamości lub braku możliwości jej sprawdzenia sędzia mogą zobowiązać taką osobę do opuszczenia miejsca dokonywania czynności sądowej.

Art. 75

§ 1. Przewodniczący składu sądu może upomnieć osobę, która narusza powagę, spokój lub porządek czynności sądowych, a po bezskutecznym upomnieniu może ją wydalić z sali rozpraw.

§ 2. Sąd może wydalić osobę biorącą udział w sprawie tylko wtedy, gdy mimo uprzedzenia o skutkach prawnych jej nieobecności przy czynnościach sądowych nadal zachowuje się w sposób określony w § 1.

§ 3. Sąd może wydalić z sali rozpraw publiczność z powodu jej niewłaściwego zachowania.

Art. 76

§ 1. W razie naruszenia powagi, spokoju lub porządku czynności sądowych albo ubliżenia sędziemu, innemu organowi państwowemu lub osobom biorącym udział w sprawie, sąd może ukarać winnego karą porządkową grzywny w wysokości do 10 000 złotych lub karą pozbawienia wolności do czternastu dni; osobie pozbawionej wolności, w tym także tymczasowo aresztowanej, można wymierzyć karę przewidzianą w przepisach o wykonywaniu kary pozbawienia wolności albo w przepisach o wykonywaniu tymczasowego aresztowania.

§ 2. Jeżeli czynu określonego w § 1 dopuścił się żołnierz w czynnej służbie wojskowej, sąd - zamiast wymierzenia kary - zwraca się do właściwego dowódcy jednostki wojskowej, który stosuje środki przewidziane w przepisach dotyczących żołnierzy; przepis ten stosuje się odpowiednio do osoby odbywającej zasadniczą służbę w obronie cywilnej.

§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się także, gdy czynu określonego w § 1 dopuszczono się w piśmie złożonym w sądzie lub za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, o ile istnieje pewność co do osoby sprawcy.

Art. 77

§ 1. Postanowienie o ukaraniu karą porządkową jest natychmiast wykonalne. Od postanowienia przysługuje zażalenie do sądu bezpośrednio przełożonego, a gdy zostało wydane przez sąd apelacyjny - do Sądu Najwyższego. Ponadto do zażalenia stosuje się przepisy o postępowaniu właściwe w sprawie, w której zastosowano karę porządkową. W razie wniesienia zażalenia sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, może wstrzymać wykonanie kary porządkowej.

§ 2. Ukazanie karą porządkową nie uchyla odpowiedzialności karnej i dyscyplinarnej za ten sam czyn.

§ 3. Do wykonania kary porządkowej grzywny stosuje się odpowiednio art. 206 § 1 i 2 Kodeksu karnego wykonawczego.

§ 4. W razie nieuiszczenia kary porządkowej grzywny, zamienia się ją na karę pozbawienia wolności do siedmiu dni, biorąc pod uwagę rodzaj przewinienia, warunki osobiste ukaranego oraz stopień jego winy. Od postanowienia przysługuje zażalenie. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 78

§ 1. Zarządzenia porządkowe przewodniczącego oraz kary porządkowe wymierzone przez sąd nie mają zastosowania do sędziów, sędziów obywatelskich i obywatelskich sędziów handlowych należących do składu orzekającego oraz do prokuratora, radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej biorących udział w sprawie, a także osób, do udziału których w sprawie stosuje się przepisy o prokuratorze.

§ 2. Do obrońcy i pełnomocnika, będącego adwokatem lub aplikantem adwokackim, uprawnionym do występowania przed sądem na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2022 r. poz. 1184), albo radcą prawnym lub aplikantem radcowskim, uprawnionym do występowania przed sądem na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1166), biorącego udział w sprawie nie stosuje się kary pozbawienia wolności, o której mowa w art. 76 § 1 i w art. 77 § 4.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio do biorącego udział w sprawie rzecznika patentowego i aplikanta rzeczniewskiego.

Art. 79

Sędziemu dokonującemu czynności sądowej jednoosobowo przysługują prawa przewodniczącego oraz prawa sądu przewidziane w art. 76-78.

Art. 80

§ 1. W przypadkach przewidzianych w ustawach sądy są obowiązane wykonywać poszczególne czynności sądowe na żądanie innych sądów oraz innych organów.

§ 2. Sądy są obowiązane udzielać pomocy sądowej również na żądanie sądów zagranicznych, jeżeli wzajemność jest zapewniona; żądanie pomocy sądowej, skierowane przez Ministra Sprawiedliwości, jest wiążące dla sądu wezwanego.

§ 3. Sądy są obowiązane wykonywać czynności dowodowe, w zakresie przewidzianym w przepisach o postępowaniu cywilnym, na wniosek organów orzekających w przypadkach innych niż wymienione w § 1 i 2, jeżeli wniosek został skierowany przez Ministra Sprawiedliwości.

§ 4. O wykonanie czynności wymienionych w § 3 należy zwrócić się do sądu rejonowego, w którego obszarze właściwości czynność ma być wykonana.

Art. 81.

§ 1. Dla każdej sprawy z zakresu, o którym mowa w art. 1 § 1 i 2 tworzy się akta. Akta mogą być tworzone i przetwarzane także z wykorzystaniem technik informatycznych.

§ 2. System teleinformatyczny obsługujący postępowanie sądowe, w którym tworzy się i przetwarza akta sprawy, tworzy i utrzymuje Instytut Informatyzacji Sądownictwa.

§ 3. Instytut Informatyzacji Sądownictwa jest administratorem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe.

§ 4. Instytut Informatyzacji Sądownictwa, jako administrator systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe nie ma dostępu do akt postępowania.

§ 5. Akta sprawy przechowuje się w sądzie lub systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe przez okres niezbędny ze względu na rodzaj i charakter sprawy, terminy przedawnienia, interesy osób biorących udział w postępowaniu oraz znaczenie materiałów zawartych w aktach jako źródła informacji.

§ 6. Po okresie przechowywania w sądzie akta sprawy podlegają przekazaniu do właściwych archiwów państwowych.

§ 7. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, warunki i zakres przesłanek określonych w § 2 oraz warunki i tryb przechowywania i przekazywania akt, a także warunki i tryb niszczenia akt po upływie okresu ich przechowywania.

Art. 82

Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, tryb zakładania i udostępniania konta oraz sposób korzystania z konta w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe, za

pomocą którego można wnosić pisma procesowe, i zamykania go, z uwzględnieniem sprawności postępowania, ochrony praw stron postępowania oraz możliwości składania jednorazowo wielu pism.

Art. 83

§ 1. W przypadku wykonywania zadań związanych z reprezentowaniem Rzeczypospolitej Polskiej przed sądami międzynarodowymi, komitetami traktatowymi, organizacjami międzynarodowymi lub międzynarodowymi sądami arbitrażowymi Minister Sprawiedliwości może zwrócić się do Krajowej Rady Sądownictwa o udzielenie niezbędnych informacji o sprawie.

§ 2. W celu udzielenia informacji, o których mowa w § 1, Krajowa Rada Sądownictwa może zwrócić się do prezesa właściwego sądu o przedstawienie akt sprawy albo sprawozdania sporządzonego na podstawie akt sprawy.

§ 3. Akta spraw zakończonych mogą być udostępniane jednostkom organizacyjnym prowadzącym działalność naukową lub badawczo-rozwojową dla celów naukowych i badawczych, a także Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury dla celów dydaktycznych, z zastrzeżeniem przepisów o ochronie danych osobowych.

Art. 84

§ 1. Pochodzący od sądu dokument uzyskany z systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe ma moc dokumentu wydanego przez sąd, o ile ma cechy umożliwiające jego weryfikację w tym systemie.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób i cechy umożliwiające weryfikację istnienia i treści pisma w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe, mając na względzie minimalne wymagania dla systemów teleinformatycznych oraz potrzebę ochrony praw osób uczestniczących w postępowaniach sądowych.

Art. 85

Sąd może weryfikować także za pośrednictwem systemu teleinformatycznego status prokuratora, asesora prokuratorskiego, adwokata, aplikanta adwokackiego, radcy prawnego, aplikanta radcowskiego, prawnika zagranicznego, rzecznika patentowego, aplikanta

rzecznikowskiego lub radcy Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej dokonujących czynności procesowej.

Art. 86

§ 1. Do budynków sądowych nie wolno wносить broni ani amunicji, a także materiałów wybuchowych i innych środków niebezpiecznych. Nie dotyczy to osób wykonujących w budynkach sądowych obowiązki służbowe wymagające posiadania broni.

§ 2. Prezes sądu może zarządzić stosowanie środków zapewniających bezpieczeństwo w budynkach sądowych oraz zapobiegających naruszaniu zakazu, o którym mowa w § 1. W takim przypadku do ochrony budynków sądowych oraz osób w nich przebywających stosuje się przepisy o ochronie osób i mienia.

Art. 87

§ 1. Sąd z urzędu ustala i stosuje właściwe prawo obce. Sąd może zwrócić się do Ministra Sprawiedliwości o udzielenie tekstu tego prawa oraz wyjaśnienie obcej praktyki sądowej.

§ 2. Sąd może zwrócić się do Ministra Sprawiedliwości również o udzielenie informacji co do istnienia wzajemności w stosunkach z państwem obcym.

§ 3. Celem ustalenia treści prawa obcego lub obcej praktyki sądowej albo istnienia wzajemności sąd może zastosować także inne środki, w tym zasięgnąć opinii biegłych.

Art. 88

W razie wątpliwości co do istnienia przywileju lub immunitetu wynikającego z prawa międzynarodowego sąd może zwrócić się do ministra właściwego do spraw zagranicznych o informację.

Art. 89

§ 1. Krajowa Rada Sądownictwa określi w drodze uchwały regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych określający:

- 1) wewnętrzną organizację i porządek funkcjonowania sądów,
- 2) szczegółowe zasady przydziału spraw, w tym:
  - a) sposób dokonywania losowania spraw,
  - b) zasady ustalania składów wieloosobowych,

- c) zasady zmniejszenia przydziału spraw ze względu na pełnione funkcje i usprawiedliwione nieobecności oraz podstawy czasowego wstrzymania przydziału spraw,
  - d) warunki uczestniczenia w przydziale tylko niektórych kategorii spraw rozpoznawanych w wydziale,
  - e) zasady pełnienia dyżurów oraz rodzaje spraw podlegających przydzieleniu zgodnie z planem dyżurów,
  - f) zasady sporządzania planu zastępstw oraz rodzaje czynności podejmowanych zgodnie z planem zastępstw,
  - g) zasady podziału terytorialnego obszarów właściwości sądów opiekuńczych i nieletnich oraz przydziału tych obszarów sędziom,
- 4) porządek czynności w sądach, porządek urzędowania organów sądów i wykonywania zadań sędziów i referendarzy sądowych pełniących funkcje kierownicze, tok czynności administracyjnych w sprawach należących do właściwości sądów, dopuszczalne systemy i rozkład czasu urzędowania, warunki i tryb udostępniania i przesyłania akt i dokumentów z akt oraz warunki udostępniania pomieszczeń dla uczestników postępowania, świadków i innych osób przebywających w sądach.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, w drodze rozporządzenia, sposób realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem Europejskiej Sieci Sądowej w sprawach cywilnych i handlowych.

§ 3. Minister Sprawiedliwości określi, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, szczegółowe czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych, w tym: uwierzytelnianie dokumentów przeznaczonych do użytku za granicą, sposób wykonywania czynności dotyczących osób korzystających z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych i konsularnych oraz czynności z udziałem tych osób, czynności związane ze stawiennictwem przed sądami, tryb ustalania obywatelstwa, szczegółowy tryb występowania o pomoc prawną i udzielania takiej pomocy sądom i innym organom państw obcych oraz szczegółowy tryb występowania o wydanie osób ściganych lub skazanych oraz inne formy współpracy w sprawach karnych.

DZIAŁ II

Sędziowie

Rozdział 1

Powołanie na stanowisko sędziego sądu powszechnego

i wyznaczenie miejsca służbowego sędziego

Art. 90

§ 1. Sędziów sądów powszechnych do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim powołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 2. Po powołaniu przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Krajowa Rada Sądownictwa wyznacza sędziemu sądu powszechnego miejsce służbowe w sądzie, w którym ubiegał się o wolne stanowisko sędziowskie (miejsce sprawowania urzędu).

§ 3. Zmiana miejsca służbowego sędziego sądu powszechnego do sądu wyższego rzędu może być dokonana przez Krajową Radę Sądownictwa na wniosek sędziego w przypadku ogłoszenia o wolnym stanowisku sędziowskim ze wskazaniem miejsca służbowego w sądzie wyższego rzędu.

Art. 91

§ 1. Każdy, kto spełnia warunki do objęcia stanowiska sędziego sądu powszechnego w miejscu służbowym określonym w obwieszczeniu, o którym mowa w art. 41 § 5, może zgłosić swoją kandydaturę na stanowisko sędziowskie w terminie trzydziestu dni od dnia obwieszczenia.

§ 2. Osoba, która zgłosiła swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym nie może, do czasu zakończenia postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w sądzie powszechnym, zgłosić swej kandydatury na inne wolne stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym, sądzie wojskowym, w sądzie administracyjnym ani w Sądzie Najwyższym. Zgłoszenie kandydatury na inne wolne stanowisko sędziowskie pozostawia się bez rozpoznania.

§ 3. Osoba, która zgłosiła swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w sądzie wojskowym, w sądzie administracyjnym lub w Sądzie Najwyższym nie może, do czasu zakończenia postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w tym sądzie, zgłosić swej kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym. Takie zgłoszenie pozostawia się bez rozpoznania.

Art. 92

§ 1. W przypadku, gdy obwieszczenie, o którym mowa w art. 41 § 5, wskazuje miejsce służbowe w sądzie okręgowym albo w sądzie apelacyjnym, każdy sędzia sądu powszechnego, który spełnia warunki do pełnienia służby w tych sądach, mający miejsce służbowe w sądzie niższego rzędu, może zgłosić swoją kandydaturę na wolne miejsce służbowe w terminie trzydziestu dni od dnia obwieszczenia.

§ 2. Przepisy art. 91 § 2-3 stosuje się odpowiednio.

Art. 93

Zgłoszenia dokonane na podstawie art. 91 § 1 i art. 92 § 1 są rozpoznawane łącznie, jeżeli dotyczą obwieszczenia o wolnym stanowisku sędziowskim w tym samym miejscu służbowym.

Art. 94

§ 1. Zgłoszenia kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie albo na wolne miejsce służbowe w sądzie wyższego rzędu oraz innych czynności w toku postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim lub w sprawie zmiany miejsca służbowego sędziego do sądu wyższego rzędu kandydat dokonuje za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego to postępowanie, zwanego dalej "systemem teleinformatycznym", dostępnego na stronie internetowej Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 2. Czynności w toku postępowań w sprawach, o których mowa w § 1, bez zachowania formy przewidzianej ustawą nie wywołują skutków prawnych, jakie ustawa wiąże z ich dokonaniem.

§ 3. System teleinformatyczny prowadzi Krajowa Rada Sądownictwa. Administratorami danych osobowych w systemie teleinformatycznym są: Krajowa Rada Sądownictwa oraz prezesi właściwych sądów w zakresie zadań wykonywanych w postępowaniu w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim.

§ 4. Uwierzytelnienie w systemie teleinformatycznym wymaga użycia profilu zaufanego, profilu osobistego, innego środka identyfikacji elektronicznej, wydanego w systemie identyfikacji elektronicznej przyłączonym do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej, o którym mowa w art. 21a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1797), adekwatnie do poziomu bezpieczeństwa środka identyfikacji elektronicznej wymaganego dla usług świadczonych w tym systemie, danych weryfikowanych za pomocą kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego, jeżeli te dane pozwalają na identyfikację i uwierzytelnienie wymagane w celu

realizacji usługi online, albo otrzymanego w sądzie identyfikatora wskazującego na tożsamość kandydata.

§ 5. Zgłaszający swoją kandydaturę wypełnia w systemie teleinformatycznym kartę zgłoszenia kandydata na wolne stanowisko sędziowskie lub na wolne stanowisko służbowe w sądzie wyższego rzędu, opatruje ją podpisem elektronicznym nadanym przez ten system, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym, a następnie wnosi za pośrednictwem systemu do prezesa właściwego sądu.

§ 6. Zgłaszający swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie dołącza do karty zgłoszenia informację z Krajowego Rejestru Karnego dotyczącą jego osoby i zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, z zastrzeżeniem art. 58 § 4a. Zgłaszający urodzony przed dniem 1 sierpnia 1972 r. składa w postaci papierowej oświadczenie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 1633 oraz z 2022 r. poz. 1459, 1512 i 2463), albo informację, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy.

§ 7. Zawarte w karcie zgłoszenia oświadczenia: o korzystaniu z pełni praw cywilnych i obywatelskich, o toczącym się postępowaniu o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, o ukaraniu w postępowaniu dyscyplinarnym, o toczącym się postępowaniu dyscyplinarnym oraz o uprawomocnieniu się orzeczenia, o którym mowa w art. 30 ust. 1 *ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz. U. z 1999 r. poz. 428, z późn. zm.)* , jak również oświadczenie, że nie toczy się wobec kandydata inne postępowanie w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim, kandydat składa pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania.

§ 8. Do karty zgłoszenia dołącza się również oświadczenie w przedmiocie zgody albo niewyrażenia zgody na wykorzystanie dokumentów dotyczących zgłaszającego w innych postępowaniach w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim lub w sprawie zmiany miejsca służbowego sędziego do sądu wyższego rzędu.

§ 9. Krajowa Rada Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, zakres danych zawartych w karcie zgłoszenia na wolne stanowisko sędziowskie lub na wolne miejsce służbowe w sądzie wyższego rzędu, mając na względzie, aby dane te umożliwiały weryfikację w niezbędnym zakresie spełnienia warunków wymaganych przez ustawę od kandydatów na stanowisko sędziowskie.

§ 10. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres i sposób przeprowadzania badań lekarskich i psychologicznych kandydatów do objęcia urzędu sędziego oraz kwalifikacje wymagane od lekarzy i psychologów uprawnionych do przeprowadzania tych badań i wydawania zaświadczeń o zdolności do pełnienia obowiązków sędziego, jak również terminy wykorzystania wydawanych zaświadczeń w postępowaniu w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim, mając na względzie zapewnienie należytej oceny zdolności kandydatów do objęcia urzędu sędziego, uwzględniającej charakter tego urzędu.

Art. 95.

§ 1. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie lub na wolne miejsce służbowe w sądzie wyższego rzędu, który zajmuje stanowisko sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu administracyjnego albo sędziego sądu wojskowego, do karty zgłoszenia dołącza wykaz sygnatur akt pięćdziesięciu spraw sądowych różnych kategorii, w których rozpoznawaniu brał udział, a w przypadku mniejszej liczby spraw - wykaz sygnatur akt wszystkich spraw.

§ 2. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który zajmuje stanowisko prokuratora, do karty zgłoszenia dołącza wykaz sygnatur akt pięćdziesięciu spraw, w których prowadził lub nadzorował postępowanie przygotowawcze, sporządził akt oskarżenia lub środki zaskarżenia albo występował przed sądem lub składał pisma procesowe, a w przypadku mniejszej liczby spraw - wykaz sygnatur akt wszystkich spraw.

§ 3. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który wykonuje zawód adwokata lub radcy prawnego albo zajmuje stanowisko radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, do karty zgłoszenia dołącza wykaz sygnatur akt pięćdziesięciu spraw sądowych różnych kategorii, w których występował w charakterze zastępcy procesowego, a jeżeli występował w mniejszej liczbie spraw - wykaz sygnatur akt wszystkich spraw, ze wskazaniem sądów, w których sprawy te toczyły się lub toczą, a także odpisy wszystkich, jednak nie więcej niż pięćdziesięciu, opinii prawnych i innych dokumentów sporządzonych w związku ze stosowaniem lub tworzeniem prawa; radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej dołącza ponadto opinię przełożonego.

§ 4. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który wykonuje zawód notariusza, do karty zgłoszenia dołącza wykaz pięćdziesięciu aktów notarialnych obejmujących różne kategorie spraw, a jeżeli sporządził mniejszą ich liczbę - wykaz wszystkich aktów.

§ 5. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który ma tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych, do karty zgłoszenia dołącza wykaz publikacji wraz z opiniami recenzentów, jeżeli były sporządzone, odpisy sporządzonych opinii prawnych oraz charakterystykę osiągnięć w zakresie kształcenia kadr lub dorobku naukowego.

§ 6. Do kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, który zajmuje stanowisko prezesa lub wiceprezesa Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, stosuje się odpowiednio, stosownie do zawodu wykonywanego przed powołaniem na to stanowisko, przepisy § 1-5.

§ 7. Do kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, który wykonywał więcej niż jeden z zawodów wskazanych w przepisach § 1-6, stosuje się przepisy § 1-6, z tym że łączna liczba zamieszczonych w wykazie sygnatur akt spraw lub odpisów opinii prawnych i innych dokumentów, o których mowa w tych przepisach, nie może przekraczać stu.

§ 8. Do karty zgłoszenia kandydat może dołączyć także inne dokumenty popierające jego kandydaturę, w szczególności opinie i rekomendacje.

Art. 96

§ 1. Dokumenty dołączane do karty zgłoszenia kandydat tworzy w systemie teleinformatycznym i wnosi za pośrednictwem tego systemu, opatrując je podpisem elektronicznym nadanym przez ten system, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

§ 2. Dokumenty mające w oryginale postać papierową kandydat zamieszcza w systemie teleinformatycznym w postaci elektronicznych kopii, opatrując je podpisem elektronicznym nadanym przez ten system, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym, co jednocześnie stanowi oświadczenie o zgodności elektronicznej kopii dokumentu z oryginałem w postaci papierowej. Oświadczenie to jest składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania. Prezes właściwego sądu, któremu zgłoszono kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie lub na wolne miejsce służbowe w sądzie wyższego rzędu, w uzasadnionych przypadkach może wezwać kandydata do doręczenia w terminie trzech dni oryginałów dokumentów. Obowiązek zamieszczenia w systemie teleinformatycznym elektronicznej kopii dokumentu nie dotyczy oświadczenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, a także informacji, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy.

§ 3. Prezes właściwego sądu, któremu zgłoszono kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie lub na wolne miejsce służbowe w sądzie wyższego rzędu, zamieszcza w systemie teleinformatycznym w terminie 3 dni roboczych elektroniczne kopie dokumentów innych niż zamieszczone przez kandydata, mających w oryginale postać papierową, wymaganych w tym postępowaniu, opatrując je podpisem elektronicznym nadanym przez ten system. Obowiązek zamieszczenia w systemie teleinformatycznym elektronicznej kopii dokumentu nie dotyczy oświadczenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, a także informacji, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy.

Art. 97

§ 1. Ponowne zgłoszenie kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie lub na wolne miejsce służbowe w sądzie wyższego rzędu może nastąpić nie wcześniej niż po dniu zakończenia poprzednio rozpoczętego postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim lub w sprawie zmiany miejsca służbowego sędziego do sądu wyższego rzędu.

§ 2. Za dzień rozpoczęcia postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim lub w sprawie zmiany miejsca służbowego sędziego do sądu wyższego rzędu przyjmuje się dzień złożenia karty zgłoszenia. Za dzień zakończenia postępowania wobec kandydata w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim lub na wolne miejsce służbowe w sądzie wyższego rzędu przyjmuje się dzień upływu wobec kandydata terminu do złożenia zastrzeżenia od pozostawienia zgłoszenia bez rozpatrzenia albo dzień uprawomocnienia się wobec kandydata uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie:

- 1) nieuwzględnienia zastrzeżenia od pozostawienia zgłoszenia bez rozpatrzenia albo
- 2) umorzenia postępowania, albo
- 3) nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, albo
- 4) przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, albo
- 5) odmowy zmiany miejsca służbowego sędziego do sądu wyższego rzędu, albo
- 6) zmiany miejsca służbowego sędziego do sądu wyższego rzędu.

Art. 98

§ 1. Kandydaturę na wolne stanowisko w sądzie rejonowym, na wolne stanowisko w sądzie okręgowym oraz na wolne miejsce służbowe w sądzie okręgowym zgłasza się prezesowi właściwego sądu okręgowego, zaś kandydaturę na wolne stanowisko w sądzie apelacyjnym i na wolne miejsce służbowe w sądzie apelacyjnym - prezesowi sądu apelacyjnego.

§ 2. Czynności w stosunku do kandydata w toku postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim prezes właściwego sądu dokonuje za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Art. 99

§ 1. Jeżeli zgłoszenie na wolne stanowisko sędziowskie nie spełnia wymogów formalnych prezes właściwego sądu wzywa kandydata do jego uzupełnienia w terminie siedmiu dni.

§ 2. Jeżeli swoją kandydaturę zgłosiła osoba, która nie spełnia warunków do objęcia stanowiska sędziego sądu powszechnego albo zmiany miejsca służbowego sędziego do sądu wyższego rzędu, albo zgłoszenie nastąpiło po upływie terminów, o którym mowa w art. 91 § 1 i art. 92 § 1, lub zgłoszenie nie zostało uzupełnione w wyznaczonym terminie albo wobec zgłaszającego kandydaturę toczy się inne postępowanie w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim lub w sprawie zmiany miejsca służbowego sędziego do sądu wyższego rzędu, prezes właściwego sądu zawiadamia zgłaszającego o pozostawieniu zgłoszenia bez rozpatrzenia, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, podając przyczynę pozostawienia zgłoszenia bez rozpatrzenia.

§ 3. Osoba, której zgłoszenie pozostawiono bez rozpatrzenia może w terminie siedmiu dni od zawiadomienia, o którym mowa w § 2, złożyć zastrzeżenie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. W razie nieuwzględnienia zastrzeżenia prezes właściwego sądu niezwłocznie przekazuje je za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wraz ze zgłoszeniem Krajowej Radzie Sądownictwa. W przedmiocie pozostawienia zgłoszenia bez rozpatrzenia rozstrzyga Krajowa Rada Sądownictwa.

Art. 100

§ 1. W razie cofnięcia zgłoszenia na wolne stanowisko sędziowskie lub na wolne miejsce służbowe w sądzie wyższego rzędu prezes właściwego sądu niezwłocznie przekazuje oświadczenie o cofnięciu zgłoszenia za pośrednictwem systemu teleinformatycznego do

Krajowej Rady Sądownictwa. Nie wstrzymuje to podejmowania dalszych czynności w stosunku do kandydatów, którzy zgłosili się na to samo wolne stanowisko sędziowskie.

§ 2. Doręczenia uznaje się za skuteczne z chwilą zalogowania się kandydata do systemu teleinformatycznego lub po upływie czternastu dni od dnia umieszczenia pisma w systemie teleinformatycznym.

Art. 101

§ 1. O zgłoszeniu każdego kandydata na wolne stanowisko sędziowskie lub na wolne miejsce służbowe w sądzie wyższego rzędu prezes właściwego sądu zawiadamia Krajową Radę Sądownictwa przez udostępnienie karty zgłoszenia kandydata w systemie teleinformatycznym.

§ 2. Prezes sądu okręgowego ma dostęp do zgromadzonych w systemie teleinformatycznym dokumentów dotyczących wszystkich postępowań w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w sądzie okręgowym i w sądach rejonowych danego okręgu lub w sprawie zmiany miejsca służbowego sędziego do sądu okręgowego. . Prezes sądu apelacyjnego ma dostęp do zgromadzonych w systemie teleinformatycznym dokumentów dotyczących wszystkich postępowań w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w sądzie apelacyjnym lub w sprawie zmiany miejsca służbowego sędziego do sądu apelacyjnego.

Art. 102

Dokumenty dotyczące postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim lub w sprawie zmiany miejsca służbowego sędziego do sądu wyższego rzędu, zgromadzone w systemie teleinformatycznym są przechowywane przez okres dwunastu miesięcy. Okres przechowywania dokumentów, które mogą być wykorzystane w innych postępowaniach w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim lub w sprawie zmiany miejsca służbowego sędziego do sądu wyższego rzędu dotyczących danego kandydata, wynosi siedem lat. Po upływie okresu przechowywania dokumenty podlegają brakowaniu w sposób określony w przepisach ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164).

Art. 103

Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze

rozporządzenia, tryb zakładania konta w systemie teleinformatycznym, sposób dostępu do konta, sposób korzystania z systemu teleinformatycznego oraz podejmowania w nim czynności związanych z wnoszeniem karty zgłoszenia i dołączonych dokumentów, szczegółowy tryb doręczeń i zawiadomień elektronicznych, jak również sposób przechowywania, udostępniania i usuwania - po zakończeniu postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim - zamieszczonych w systemie dokumentów, mając na względzie potrzebę zapewnienia sprawności postępowania dotyczącego objęcia stanowiska sędziowskiego, dostępność drogi elektronicznej dla uczestników postępowania oraz potrzebę zabezpieczenia danych zgromadzonych w systemie, w tym danych osobowych kandydatów.

Art. 104

§ 1. Prezes sądu, któremu złożono kartę zgłoszenia, po stwierdzeniu spełniania przez kandydata warunków oraz wymogów formalnych zgłoszenia, zarządza, w terminie nie dłuższym niż siedem dni od dnia zgłoszenia, dokonanie oceny kwalifikacji kandydata przez wyznaczonego sędziego. W razie potrzeby prezes sądu może zlecić dokonanie oceny kwalifikacji więcej niż jednemu sędziemu.

§ 2. Kandydat w terminie siedmiu dni od dnia zawiadomienia o wydaniu zarządzenia, o którym mowa w § 1, może wnieść, aby oceny kwalifikacji dokonał sędzia mający miejsce służbowe w apelacji innej niż apelacja, w której znajduje się miejsce służbowe wskazane w obwieszczeniu, o którym mowa w art. 41 § 5. W takim przypadku sędziego dokonującego oceny wyznacza prezes sądu apelacyjnego wyłonionego w drodze losowania przez prezesa sądu, któremu złożono kartę zgłoszenia.

§ 3. Oceny kwalifikacji kandydatów nie może dokonywać sędzia będący małżonkiem, krewnym albo powinowatym chociażby jednego z kandydatów lub pozostający chociażby z jednym z kandydatów w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego.

§ 4. Prezes właściwego sądu zapoznaje kandydata z oceną kwalifikacji, zamieszczając ją w systemie teleinformatycznym. Kandydat ma prawo do złożenia prezesowi sądu uwag do oceny kwalifikacji w terminie siedmiu dni od daty zamieszczenia oceny kwalifikacji w systemie teleinformatycznym.

Art. 105

§ 1. Ocena kwalifikacji kandydata zajmującego stanowisko sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu administracyjnego oraz sędziego sądu wojskowego obejmuje badanie poziomu merytorycznego orzecznictwa oraz sprawności i efektywności podejmowanych czynności i organizowania pracy przy rozpoznawaniu spraw lub wykonywaniu innych powierzonych zadań lub funkcji, z uwzględnieniem stopnia obciążenia wykonywanymi zadaniami i ich złożoności, realizacji procesu doskonalenia zawodowego, a także kultury urzędowania, obejmującej kulturę osobistą i kulturę organizacji pracy oraz poszanowania praw stron lub uczestników postępowania przy rozpoznawaniu spraw lub wykonywaniu innych powierzonych zadań lub funkcji.

§ 2. Ocena kwalifikacji, o której mowa w § 1, jest dokonywana na podstawie badania akt co najmniej piętnastu spraw różnych kategorii, wybranych losowo spośród wymienionych w wykazie załączonym przez kandydata do zgłoszenia, a ponadto akt co najmniej dziesięciu innych spraw różnych kategorii spoza wykazu wybranych przez sędziego dokonującego oceny, jak również na podstawie danych ewidencjonowanych w sądach, w tym na potrzeby statystyki sądowej.

§ 3. Sędzia dokonujący oceny kwalifikacji kandydata, o którym mowa w § 1, z urzędu obejmuje badaniem także nieujęte w wykazie akta dziesięciu spraw niezakończonych, przydzielonych kandydatowi do rozpoznania, w których od momentu pierwszej rejestracji upłynął najdłuższy okres, a także akta wszystkich spraw, których referentem był kandydat, w których w okresie ostatnich dwóch lat poprzedzających zgłoszenie na wolne stanowisko sędziowskie zmieniono lub uchylono orzeczenie i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania oraz w których stwierdzono przewlekłość postępowania lub niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia.

§ 4. Jeżeli ze względu na szczególny zakres czynności kandydata, o którym mowa w § 1, lub z innych przyczyn zbadanie liczby spraw wskazanej w § 2 i 3 nie jest możliwe, przyjmuje się, z podaniem przyczyn, inną liczbę.

§ 5. Jeżeli w okresie ostatnich dwóch lat poprzedzających zgłoszenie kandydat, o którym mowa w § 1, nie wykonywał zadań określonych w art. 1 § 2 i 3, przepis § 3 stosuje się odpowiednio, z tym że badaniem obejmuje się okres dwóch lat, w których zadania te ostatnio były wykonywane.

§ 6. Do oceny kwalifikacji kandydata, o którym mowa w § 1, dołącza się odpisy znajdujących się w aktach osobowych prawomocnych wyroków orzekających karę dyscyplinarną oraz

dokumentów dotyczących zalecenia lub wytknięcia uchybienia, o których mowa w art. 56 i art. 53 ustawy, a także art. (...) ustawy z dnia (...) o Sądzie Najwyższym (Dz. U. ...).

Art. 106

§ 1. Ocena kwalifikacji kandydata zajmującego stanowisko prokuratora jest dokonywana pod względem prawidłowości i poziomu merytorycznego, jak również efektywności wykonywania powierzonych obowiązków służbowych, z uwzględnieniem stopnia obciążenia wykonywanymi zadaniami i ich złożoności, a także podnoszenia kwalifikacji zawodowych i kultury urzędowania obejmującej kulturę osobistą oraz sposób zachowania wobec uczestników postępowania i współpracowników. Przepisy art. 105 § 2 i 4 stosuje się odpowiednio. Sędzia dokonujący oceny kwalifikacji może objąć badaniem także akta spraw nieujęte w wykazie oraz zwracać się do prezesów sądów lub jednostek organizacyjnych prokuratury o wskazanie sygnatur i przedstawienie akt takich spraw.

§ 2. Do oceny kwalifikacji kandydata, o którym mowa w § 1, dołącza się opinie przełożonych, a także odpisy znajdujących się w aktach osobowych prokuratora prawomocnych wyroków orzekających karę dyscyplinarną lub prawomocnych decyzji o wymierzeniu kary porządkowej upomnienia, jak również odpisy prawomocnych decyzji prokuratora przełożonego, zawierających wytknięcie uchybienia w razie oczywistej obrazy prawa, chyba że uprawniony organ zarządził usunięcie tych wyroków lub decyzji z akt osobowych.

Art. 107

§ 1. Ocena kwalifikacji kandydata wykonującego zawód adwokata, radcy prawnego, notariusza albo zajmującego stanowisko radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej jest dokonywana w oparciu o badanie jakości, sprawności, rzetelności i terminowości dokonywanych czynności bądź jakości i rzetelności sporządzonych opinii prawnych lub innych dokumentów sporządzonych w związku ze stosowaniem lub tworzeniem prawa, a także podnoszenia kwalifikacji zawodowych i kultury urzędowania obejmującej kulturę osobistą oraz sposób zachowania wobec uczestników postępowania i współpracowników.

§ 2. Ocena kwalifikacji kandydata wykonującego zawód adwokata lub radcy prawnego albo zajmującego stanowisko radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej jest dokonywana na podstawie badania akt co najmniej dwudziestu pięciu spraw różnych kategorii lub opinii prawnych i innych dokumentów sporządzonych w związku ze stosowaniem lub

tworzeniem prawa, wybranych losowo spośród wymienionych w wykazie załączonym do zgłoszenia. Przepis art. 57b § 4 stosuje się odpowiednio. Sędzia dokonujący oceny kwalifikacji może objąć badaniem także akta spraw sądowych, w których kandydat występował w charakterze zastępcy procesowego, a których nie ujęto w wykazie, oraz zwracać się do prezesów sądów o wskazanie sygnatur i przedstawienie akt takich spraw.

§ 3. Ocena kwalifikacji kandydata wykonującego zawód notariusza jest dokonywana na podstawie badania co najmniej dwudziestu pięciu aktów notarialnych obejmujących różne kategorie spraw wybranych losowo spośród wymienionych w wykazie, o którym mowa w art. 57a § 4. Przepis art. 105 § 4 stosuje się odpowiednio. Sędzia dokonujący oceny kwalifikacji może objąć badaniem także nieujęte w wykazie akty notarialne lub akta spraw sądowych, w których rozpoznano środki odwoławcze na odmowę dokonania wpisu lub odmowę dokonania czynności, oraz zwracać się do prezesów sądów o wskazanie sygnatur i przedstawienie akt takich spraw.

§ 4. Do oceny kwalifikacji kandydata wykonującego zawód adwokata, radcy prawnego albo notariusza dołącza się wykaz prawomocnych orzeczeń bądź decyzji o ukaraniu karą dyscyplinarną, chyba że właściwy organ zarządził usunięcie wzmianki o ukaraniu lub odpisu orzeczenia sądu dyscyplinarnego z akt osobowych kandydata.

§ 5. Do oceny kwalifikacji kandydata wykonującego zawód adwokata lub radcy prawnego dołącza się także wykaz ostrzeżeń udzielonych przez właściwe organy samorządu zawodowego oraz zawiadomień o naruszeniu obowiązków procesowych dokonanych przez sąd lub prokuratora.

§ 6. Do oceny kwalifikacji kandydata zajmującego stanowisko radcy Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej dołącza się protokoły okresowych ocen kwalifikacyjnych oraz odpisy prawomocnych orzeczeń o ukaraniu karą dyscyplinarną, chyba że kara została uznana za niebyłą.

§ 7. Do oceny kwalifikacji kandydata wykonującego zawód adwokata, radcy prawnego albo notariusza dołącza się protokoły wizytacji, kontroli lub ocen przeprowadzonych w trybie art. 36 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze, art. 22¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych albo art. 44 § 2 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1799).

Art. 108

§ 1. Ocena kwalifikacji kandydata, mającego tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych jest dokonywana z uwzględnieniem osiągnięć naukowych, rodzaju i jakości publikacji, opinii recenzentów, jakości i rzetelności opinii prawnych bądź innych dokumentów sporządzonych w związku ze stosowaniem lub tworzeniem prawa.

§ 2. Do oceny kwalifikacji kandydata, o którym mowa w § 1, dołącza się odpisy prawomocnych orzeczeń o udzieleniu kary dyscyplinarnej, chyba że kara uległa zatarciu.

Art. 109

Do oceny kwalifikacji kandydata, który zajmuje stanowisko prezesa lub wiceprezesa Prokuraturii Generalnej, stosuje się odpowiednio, stosownie do zawodu wykonywanego przed powołaniem na to stanowisko, przepisy art. 105-108.

Art. 110

§ 1. Przy ocenie kwalifikacji kandydata na wolne stanowisko sędziowskie uwzględnia się predyspozycje osobowościowe kandydata do zawodu sędziego oraz przestrzeganie zasad etyki wykonywanego zawodu.

§ 2. Prezes właściwego sądu zwraca się do organów sprawujących nadzór administracyjny nad sądami, Prokuratora Generalnego, Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, organów sprawujących nadzór nad działalnością notariuszy, organów samorządów zawodowych adwokatów i radców prawnych, a w przypadku kandydata mającego tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych do kierownika danej polskiej szkoły wyższej, Polskiej Akademii Nauk, instytutu badawczego lub innej placówki naukowej o udzielenie informacji lub nadesłanie dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia oceny kwalifikacji kandydata.

§ 3. Do oceny kwalifikacji dołącza się informację o postępowaniach karnych, dyscyplinarnych bądź wyjaśniających toczących się przeciwko kandydatowi.

§ 4. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb i sposób dokonywania oceny kwalifikacji kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, mając na uwadze konieczność zachowania metodyki uwzględniającej specyfikę wykonywanego przez kandydata zawodu lub zajmowanego stanowiska oraz potrzebę jej dostosowania do zakresu analizy i kryteriów wskazanych w ustawie.

Art. 111

§ 1. W przypadku kandydatów do objęcia stanowiska sędziowskiego właściwy prezes sądu zasięga od właściwego ze względu na siedzibę sądu komendanta wojewódzkiego Policji albo Komendanta Stołecznego Policji informacji o każdym z kandydatów. Informacje o kandydacie do objęcia stanowiska sędziowskiego uzyskuje się i sporządza w oparciu o dane zawarte w policyjnych systemach teleinformatycznych. Komendant Policji przedstawia pisemną informację o kandydacie prezesowi sądu w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku. Informacji nie zasięga się, jeżeli kandydat zajmuje stanowisko asesora sądowego lub prokuratora.

§ 2. Przedstawiając informację, o której mowa w § 3, komendant wojewódzki Policji albo Komendant Stołeczny Policji przekazuje prezesowi sądu wszystkie zebrane materiały służące do sporządzenia informacji.

§ 3. O treści informacji uzyskanej od komendanta wojewódzkiego Policji albo Komendanta Stołecznego Policji prezes sądu zawiadamia kandydata za pośrednictwem systemu teleinformatycznego nie później niż w terminie przedstawienia kandydatury Krajowej Radzie Sądownictwa.

Art. 112

§ 1. Prezes właściwego sądu przedstawia kandydaturę na wolne stanowisko sędziego tego sądu wraz z oceną kwalifikacji oraz ewentualnymi uwagami kandydata do zaopiniowania zgromadzeniu przedstawicieli sędziów apelacji.

§ 2. Jeżeli na wolne stanowisko sędziowskie lub na wolne miejsce służbowe w sądzie wyższego rzędu zostanie zgłoszona więcej niż jedna kandydatura, rozpatrzenie wszystkich kandydatur odbywa się na tym samym posiedzeniu zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji. Uchwała w przedmiocie opinii jest podejmowana indywidualnie w odniesieniu do każdego kandydata.

§ 3. W opiniowaniu kandydatów nie może brać udziału osoba będąca małżonkiem, krewnym albo powinowatym chociażby jednego z kandydatów lub pozostająca chociażby z jednym z kandydatów w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności członka kolegium.

Art. 113

§ 1. Prezes właściwego sądu zamieszcza w systemie teleinformatycznym w terminie 3 dni roboczych ocenę kwalifikacji, opinię zgromadzenia przedstawicieli apelacji, informację uzyskaną od komendanta wojewódzkiego Policji albo Komendanta Stołecznego Policji, o której mowa w art. 111, jak również inne dokumenty dotyczące danego postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim.

§ 2. Wymóg dołączania informacji i zaświadczeń, o których mowa w art. 94 § 6, nie dotyczy kandydatów zajmujących stanowisko sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu administracyjnego, sędziego sądu wojskowego, asesora sądowego albo stanowisko prokuratora.

§ 3. Na żądanie Krajowej Rady Sądownictwa, przesłane za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, prezes właściwego sądu niezwłocznie przesyła oryginały dokumentów, stanowiących załącznik do zgłoszenia.

Art. 114

Krajowa Rada Sądownictwa rozpatruje kandydatury na stanowiska sędziów sądów powszechnych, w trybie określonym w odrębnej ustawie.

Art. 115

§ 1. Na stanowisko sędziego sądu powszechnego mającego miejsce służbowe w sądzie rejonowym może być powołany ten, kto:

- 1) posiada wyłącznie obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i publicznych, a także nie był prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 2) jest nieskazitelnego charakteru;
- 3) ukończył wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskał tytuł zawodowy magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, w tym nie cierpi na chorobę psychiczną lub inne zakłócenia czynności psychicznych ograniczających sprawność umysłową lub mogące negatywnie wpłynąć na zdolność do pełnienia obowiązków, a także nie jest uzależniony od alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- 5) złożył egzamin sędziowski.

§ 2. Wymagania określone w § 1 pkt 5 nie dotyczą tego, kto przed powołaniem:

- 1) zajmował stanowisko sędziego sądu administracyjnego lub sądu wojskowego;
- 2) zajmował stanowisko prokuratora przez - co najmniej trzy lata;
- 3) pracował w polskiej szkole wyższej, w Polskiej Akademii Nauk, w instytucie badawczym lub innej placówce naukowej i ma tytuł naukowy profesora albo stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych;
- 4) wykonywał zawód adwokata, radcy prawnego lub notariusza - co najmniej przez trzy lata;
- 5) zajmował stanowisko prezesa, wiceprezesa, radcy Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej - co najmniej przez trzy lata.

§ 3. Na stanowisko sędziego sądu powszechnego może być powołany ten, kto zajmował jedno ze stanowisk określonych w § 2 pkt 2-5 w okresie dwóch lat przed zgłoszeniem na wolne stanowisko sędziowskie.

Art. 116

Profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych w polskich szkołach wyższych, w Polskiej Akademii Nauk oraz w instytutach naukowo-badawczych i innych placówkach naukowych może być powołany na stanowisko sędziego sądu powszechnego, w niepełnym, nie mniejszym niż połowa, wymiarze zadań.

Art. 117

§ 1. Miejsce służbowe w sądzie okręgowym może być wyznaczone sędziemu sądu powszechnego oraz sędziemu sądu wojskowego, który posiada co najmniej czteroletni okres pracy na stanowisku sędziego.

§ 2. Na stanowisko sędziego sądu powszechnego mającego miejsce służbowe w sądzie okręgowym może być powołany także ten, kto spełnia wymagania określone w art. 115 § 1 pkt 1-4, jeżeli:

- 1) wykonywał zawód adwokata, radcy prawnego, notariusza lub zajmował stanowisko prokuratora - co najmniej przez sześć lat;
- 2) zajmował stanowisko prezesa, wiceprezesa, radcy Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej - co najmniej przez sześć lat;

3) pracował w polskiej szkole wyższej, w Polskiej Akademii Nauk, w instytucie badawczym lub innej placówce naukowej i ma tytuł naukowy profesora albo stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych;

4) zajmował stanowisko sędziego sądu administracyjnego lub sędziego wojskowego sądu okręgowego.

§ 3. Na stanowisko, o którym mowa w paragrafie poprzedzającym, może być powołany ten, kto wykonywał zawód lub zajmował stanowisko określone w § 2 w okresie 2 lat przed powołaniem.

Art. 118

§ 1. Miejsce służbowe w sądzie apelacyjnym może być wyznaczone sędziemu sądu powszechnego oraz sądu wojskowego, który posiada co najmniej ośmioletni okres pracy na stanowisku sędziego.

§ 2. . Na stanowisko sędziego sądu powszechnego mającego miejsce służbowe w sądzie apelacyjnym może być powołany także ten, kto spełnia wymagania określone w art. 61 § 1 pkt 1-4, jeżeli:

1) wykonywał zawód adwokata, radcy prawnego notariusza lub zajmował stanowisko prokuratora co najmniej przez dziesięć lat;

1a) zajmował stanowisko Prezesa, wiceprezesa, radcy Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej przez dziesięć lat;

2) pracował w polskiej szkole wyższej, w Polskiej Akademii Nauk, w instytucie badawczym lub innej placówce naukowej i ma tytuł naukowy profesora albo stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych;

3) zajmował stanowisko sędziego sądu administracyjnego co najmniej przez osiem lat.

§ 3. Na stanowisko, o którym mowa w paragrafie poprzedzającym, może być powołany ten, kto wykonywał zawód lub zajmował stanowisko określone w § 2 w okresie 2 lat przed powołaniem.

Rozdział 2

Status sędziego

Art. 119

- § 1. Stosunek służbowy sędziego nawiązuje się po doręczeniu mu aktu powołania.
- § 2. Sędzia powinien zgłosić się do Krajowej Rady Sądownictwa w celu wyznaczenia miejsca służbowego w ciągu dwóch tygodni od dnia otrzymania aktu powołania. Tryb zgłoszenia się określają przepisy odrębne.
- § 3. W razie nieusprawiedliwionego niezgłoszenia się w terminie określonym w § 2, powołanie traci moc, okoliczność tę stwierdza Krajowa Rada Sądownictwa.
- § 4. Sędzia powinien zgłosić się w celu objęcia stanowiska sędziego sądu powszechnego w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia mu aktu wyznaczenia miejsca służbowego.
- § 5. W razie nieusprawiedliwionego nieobjęcia stanowiska sędziowskiego w terminie określonym w § 4, powołanie traci moc; okoliczność tę stwierdza Krajowa Rada Sądownictwa.

Art. 120

§ 1. Przy powołaniu sędziego składa ślubowanie wobec Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej według następującej roty:

"Ślubuję uroczyście jako sędzia sądu powszechnego służyć wiernie Rzeczypospolitej Polskiej, stać na straży prawa, obowiązki sędziego wypełniać sumiennie, sprawiedliwość wymierzać zgodnie z przepisami prawa, bezstronnie według mego sumienia, dochować tajemnicy prawnie chronionej, a w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości."; składający ślubowanie może dodać na końcu zwrot: "Tak mi dopomóż Bóg."

§ 2. Odmowa złożenia ślubowania jest równoznaczna ze zrzeczeniem się stanowiska sędziowskiego.

Art. 121

§ 1. Po objęciu stanowiska sędziego sądu powszechnego sędzia odbywa szkolenie z zakresu metodyki pracy sędziego organizowane przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury. Prezes sądu kieruje sędzią na szkolenie w najbliższym terminie przewidzianym w harmonogramie działalności szkoleniowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na dany rok.

§ 2. Przepis § 1 nie stosuje się do sędziego, który w okresie 3 lat od objęcia stanowiska ukończył aplikację sądową i zdał egzamin sędziowski.

Art. 122

§ 1. Sędzia obejmujący stanowisko sędziego sądu powszechnego podlega ocenom okresowym po upływie roku, dwóch lat oraz trzech lat i sześciu miesięcy od objęcia stanowiska. W przypadku, gdy jedna z poprzednich ocen była negatywna, dodatkową ocenę okresową przeprowadza się po upływie 5 lat od objęcia stanowiska.

§ 2. Oceny okresowe, o których mowa w § 1, obejmują badanie poziomu merytorycznego orzecznictwa oraz sprawności i efektywności podejmowanych czynności i organizowania pracy przy rozpoznawaniu spraw lub wykonywaniu innych powierzonych zadań lub funkcji, z uwzględnieniem stopnia obciążenia wykonywanymi zadaniami i ich złożoności, realizacji procesu doskonalenia zawodowego, a także kultury urzędowania, obejmującej kulturę osobistą i kulturę organizacji pracy oraz poszanowania praw stron lub uczestników postępowania przy rozpoznawaniu spraw lub wykonywaniu innych powierzonych zadań lub funkcji.

§ 3. Negatywny wynik dwóch ocen okresowych, o których mowa w § 1, stanowi podstawę do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego w przedmiocie złożenia sędziego z urzędu w trybie określonym w art. 181.

§ 4. Przepisów § 1-3 nie stosuje się do osób, które przed objęciem stanowiska sędziego sądu powszechnego sprawowały urząd sędziego sądu administracyjnego, sądu wojskowego lub Sądu Najwyższego, jak również osób ponownie obejmujących stanowisko sędziego sądu powszechnego, jeżeli przerwa w sprawowaniu urzędu nie przekracza pięciu lat.

Art. 123

§ 1. W terminie 2 miesięcy po objęciu stanowiska sędziego sądu powszechnego sędziemu uprawnionego do dokonywania ocen okresowych, o których mowa w art. 122 § 1, wyznacza w drodze uchwały:

- 1) w przypadku sędziego mającego miejsce służbowe w sądzie rejonowym – właściwe kolegium sędziów okręgu spośród zgłaszających się sędziów mających miejsce służbowe w sądzie okręgowym lub w sądach rejonowych działających w okręgu,
- 2) w przypadku sędziego mającego miejsce służbowe w sądzie okręgowym – właściwe kolegium sędziów okręgu spośród zgłaszających się sędziów mających miejsce służbowe w sądzie okręgowym, w którym oceniany sędzia ma miejsce służbowe,
- 3) w przypadku sędziego mającego miejsce służbowe w sądzie apelacyjnym – właściwe kolegium sędziów apelacji spośród zgłaszających się sędziów mających miejsce służbowe w sądzie apelacyjnym, w którym oceniany sędzia ma miejsce służbowe.

§ 2. Przed podjęciem uchwały, o której mowa w § 1, właściwe kolegium sędziów wysłuchuje sędziego podlegającego ocenie i sędziów zgłaszających się do dokonywania ocen okresowych.

§ 3. Sędzia wyznaczony do dokonywania ocen okresowych za każdą sporządzoną ocenę ma prawo do dodatku funkcyjnego przewidzianego dla sędziego wizytatora.

Art. 124

§ 1. Prezes właściwego sądu prowadzi dla każdego sędziego mającego miejsce służbowe w tym sądzie osobny wykaz służbowy zawierający podstawowe dane dotyczące jego stosunków służbowych oraz jego dane osobowe w zakresie mającym wpływ na pełnienie urzędu sędziego, a także dane na temat odbytych szkoleń i form doskonalenia zawodowego oraz innych okoliczności wskazujących na specjalizację w poszczególnych dziedzinach prawa lub rozpoznawaniu poszczególnych rodzajów spraw.

§ 2. Krajowa Rada Sądownictwa określi, w drodze uchwały, wzór wykazów służbowych oraz sposób ich prowadzenia, na podstawie akt osobowych prowadzonych dla sędziego, dokumentów oraz innych informacji, stwierdzających dane zamieszczane w wykazie.

Art. 125

§ 1. Stosunek służbowy sędziego rozwiązuje się z mocy prawa, jeżeli sędzia zrzekł się urzędu. Zrzeczenie się urzędu jest skuteczne po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia na ręce Krajowej Rady Sądownictwa oświadczenia, chyba że na wniosek sędziego Krajowa Rada Sądownictwa określi inny termin. O zrzeczeniu się urzędu przez sędziego Krajowa Rada Sądownictwa zawiadamia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 2. Prawomocny wyrok sądu dyscyplinarnego o złożeniu sędziego z urzędu oraz prawomocne orzeczenie przez sąd środka karnego w postaci pozbawienia praw publicznych lub zakazu zajmowania stanowiska sędziego pociąga za sobą, z mocy prawa, utratę urzędu i stanowiska sędziego; stosunek służbowy sędziego wygasa z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia lub wyroku.

§ 3. Stosunek służbowy sędziego wygasa z dniem utraty przez niego obywatelstwa polskiego.

Art. 126

§ 1. Sędziemu może zostać wyznaczone miejsce służbowe w innym sądzie tego samego lub niższego rzędu (przeniesienie sędziego).

§ 2. Przeniesienie sędziego na inne miejsce służbowe może nastąpić tylko za jego zgodą.

§ 3. Zgoda sędziego na przeniesienie na inne miejsce służbowe nie jest wymagana w przypadkach:

- 1) zniesienia stanowiska wywołanego zmianą w organizacji sądownictwa lub zniesienia danego sądu lub wydziału zamiejscowego albo przeniesienia siedziby sądu;
- 2) niedopuszczalności zajmowania stanowiska sędziego w danym sądzie wskutek wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 33 § 2;
- 3) przeniesienia w wyniku kary dyscyplinarnej.

§ 4. O przeniesieniu sędziego w przypadkach określonych w § 1 i 2 wydaje decyzję Krajowa Rada Sądownictwa, z tym że przeniesienie sędziego z przyczyn wymienionych w § 2 pkt 1 może nastąpić, jeżeli uwzględnienie wniosku sędziego co do nowego miejsca służbowego nie jest możliwe.

§ 5. W przypadkach, o których mowa w § 2 pkt 1 i 2, od decyzji Krajowej Rady Sądownictwa sędziemu przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego.

Art. 127

§ 1. O zamiarze obwieszczenia o wolnym stanowisku sędziowskim Krajowa Rada Sądownictwa ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 2. Sędzia zainteresowany przeniesieniem może w terminie siedmiu dni od dnia ogłoszenia, o którym mowa w § 1, złożyć wniosek o przeniesienie. Wniosek składa się wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 3. Krajowa Rada Sądownictwa wydaje decyzję w przedmiocie wniosku sędziego o przeniesienie, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego, potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów, a także okoliczności wynikające z uzasadnienia wniosku.

§ 4. Wniosek sędziego o przeniesienie niespełniający wymogów, o których mowa w § 2, pozostawia się bez rozpoznania. W przypadku nieuwzględnienia wniosku sędzia może złożyć kolejny wniosek o przeniesienie nie wcześniej niż po upływie roku, chyba że przyczyną nieuwzględnienia wniosku był jedynie brak wystarczającej liczby wolnych stanowisk sędziowskich w odniesieniu do liczby wniosków. Wniosek złożony przed upływem tego terminu pozostawia się bez rozpoznania.

§ 5. Krajowa Rada Sądownictwa może z urzędu zwrócić się do sędziego, który uprzednio składał wniosek o przeniesienie, o wyrażenie zgody na przeniesienie na wnioskowane lub inne miejsce służbowe.

§ 6. W przypadku obsadzenia wolnego stanowiska sędziowskiego przez przeniesienie sędziego Krajowa Rada Sądownictwa ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej dokonanie przeniesienia.

Art. 128

W razie przeniesienia sędziego do innej miejscowości, przysługuje mu zwrot kosztów przeniesienia, z wyjątkiem przypadku, gdy przeniesienie nastąpiło w drodze dyscyplinarnej lub na wniosek sędziego. Sędziemu przenoszonemu na jego wniosek Krajowa Rada Sądownictwa, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, może przyznać zwrot kosztów przeniesienia.

Art. 129

§ 1. Krajowa Rada Sądownictwa może delegować sędziego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków sędziego:

- 1) w innym sądzie równorzędnym lub niższym, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego oraz potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów,
- 2) w Sądzie Najwyższym - na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego po przeprowadzeniu konkursu wyłaniającego kandydata, którego dotyczy wniosek,
- 3) w sądzie administracyjnym - na wniosek Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego - na czas określony, nie dłuższy niż 2 lata z możliwością ponownego delegowania na kolejny okres nie dłuższy niż 2 lata.

§ 2. Krajowa Rada Sądownictwa po przeprowadzeniu konkursu może delegować sędziego, za jego zgodą, na wniosek Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia czynności w Biurze tej Rady na czas określony, nie dłuższy niż 3 lata z możliwością ponownego delegowania na kolejny okres nie dłuższy niż 3 lata.

§ 3. Krajowa Rada Sądownictwa po przeprowadzeniu konkursu może delegować sędziego, za jego zgodą, do prowadzenia zajęć szkoleniowych oraz czynności w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury nie dłuższy niż 3 lata z możliwością ponownego delegowania na kolejny okres nie dłuższy niż 3 lata.

§ 4. Krajowa Rada Sądownictwa określi w drodze uchwały tryb i szczegółowe warunki przeprowadzenia konkursów, o których mowa w § 2 i 3.

§ 5. Sędziemu delegowanemu na podstawie § 2 i 3 mogą być powierzane czynności na stanowiskach urzędniczych, z wyłączeniem stanowiska dyrektora generalnego urzędu.

§ 6. Prezes sądu okręgowego może delegować sędziego sądu rejonowego, za jego zgodą, do pełnienia dyżurów w innym sądzie rejonowym równocześnie z pełnieniem dyżuru w miejscu służbowym.

§ 7. Sędzia może ustąpić z delegacji z zachowaniem trzymiesięcznego okresu uprzedzenia.

§ 8. Akt delegowania dołącza się do akt sądowych.

Art. 130

§ 1. Sędziemu delegowanemu do wykonania czynności służbowych w innej miejscowości niż miejscowość, w której znajduje się jego miejsce służbowe lub miejsce delegowania przysługują należności określone w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

§ 2. Jeżeli delegowanie sędziego następuje do innej miejscowości, niż miejscowość w której znajduje się miejsce służbowe sędziego, niebędącej miejscem jego stałego zamieszkania, sędziemu delegowanemu w okresie delegowania, jako pracownikowi w podróży służbowej, przysługują następujące należności, rekompensujące niedogodności wynikające z delegowania poza stałe miejsce pełnienia służby:

- 1) prawo do nieodpłatnego zakwaterowania, w warunkach odpowiadających godności urzędu albo zwrot kosztów zamieszkania w miejscu delegowania, w jednej z następujących form:
  - a) zwrotu kosztów faktycznie poniesionych - w wysokości określonej w fakturze,
  - b) miesięcznego ryczałtu - w kwocie nie wyższej niż 78% podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art.;
- 2) zwrot kosztów pierwszego przejazdu z miejsca stałego zamieszkania do miejsca delegowania, zwrot kosztów ostatniego przejazdu z miejsca delegowania do miejsca stałego zamieszkania oraz zwrot kosztów przejazdów odbywanych nie częściej niż raz w tygodniu do miejsca stałego zamieszkania i z powrotem na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U.) według zasad obowiązujących przy podróżach służbowych na obszarze kraju;
- 3) zwrot kosztów poniesionych z tytułu używania pojazdów, stanowiących własność pracownika, do celów służbowych, o którym mowa w przepisach w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych

samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy;

§ 3. Świadczenia i należności, o których mowa w § 2 pkt 1 i 2, nie przysługują w wypadkach, gdy odległość od miejscowości w której sędzia delegowany ma miejsce stałego zamieszkania do miejscowości delegowania nie przekracza 60 km, chyba że organ powołany do kierowania jednostką do której delegowanie następuje, na wniosek sędziego delegowanego uzna, że nie jest celowy codzienny dojazd sędziego delegowanego do miejscowości delegowania.

§ 4. Sędzia delegowany, o którym mowa w § 2, któremu nie przysługują świadczenia i należności, o których mowa w § 2 pkt 1 i 2, ma prawo do zwrotu kosztów codziennych dojazdów do miejscowości delegowania w wysokości nie wyższej niż równowartość przejazdu środkami komunikacji kolejowej lub innym środkiem komunikacji publicznej, z uwzględnieniem przysługującej sędziemu delegowanemu ulgi na dany środek transportu, bez względu na to, z jakiego tytułu ulga ta przysługuje.

§ 5. W razie delegowania sędziego do sądu równorzędnego albo niższego, sędziemu przysługuje dodatek oraz należności, o których mowa § 2 i 4, chyba że delegowanie nastąpiło na wniosek sędziego.

§ 6. Minister Sprawiedliwości zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa określi, w drodze rozporządzenia, tryb i szczegółowe warunki realizacji prawa do nieodpłatnego zakwaterowania i zwrotu kosztów zamieszkania w miejscu delegowania, w tym maksymalną wysokość zwrotu kosztów faktycznie poniesionych oraz wysokość miesięcznego ryczałtu, z uwzględnieniem możliwości różnicowania jego wysokości w zależności od miejscowości delegowania, a także tryb, szczegółowe warunki przyznawania i zakres innych świadczeń, mając na względzie zakres świadczeń przysługujących pracownikom odbywającym podróże służbowe oraz czasowo przenoszonym.

Art. 131

§ 1. Prezes sądu apelacyjnego po uzyskaniu pozytywnej opinii kolegium sędziów apelacji deleguje sędziego pełniącego służbę w sądzie okręgowym lub w sądzie rejonowym obszaru danej apelacji, na jego wniosek, do pełnienia obowiązków sędziego w sądzie wyższego rzędu w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu odwoławczym w składzie trzech sędziów.

§ 2. Przydział sędziemu delegowanemu na podstawie § 1 nie może przekroczyć 90 spraw w ciągu trzech lat, w tym 30 spraw jako sędziemu sprawozdawcy.

§ 3. Akt delegowania dołącza się do akt sądowych.

Art. 132

§ 1. Krajowa Rada Sądownictwa po przeprowadzeniu konkursu może delegować sędziego na jego wniosek do pełnienia obowiązków w międzynarodowej sędziowskiej organizacji pozarządowej.

§ 2. Krajowa Rada Sądownictwa po przeprowadzeniu konkursu może delegować sędziego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków lub pełnienia określonej funkcji poza granicami państwa w ramach działań podejmowanych przez organizacje międzynarodowe lub ponadnarodowe oraz zespoły międzynarodowe, działające na podstawie umów międzynarodowych, w tym umów konstytuujących organizacje międzynarodowe, ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską, zgodnie z kwalifikacjami sędziego.

§ 3. Krajowa Rada Sądownictwa po przeprowadzeniu konkursu na wniosek Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, może delegować sędziego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków lub określonej funkcji, lub odbycia stażu trwającego dłużej niż miesiąc, poza granicami państwa w ramach współpracy międzynarodowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, zgodnie z kwalifikacjami sędziego.

§ 4. Krajowa Rada Sądownictwa określi w drodze uchwały tryb i szczegółowe warunki przeprowadzenia konkursów, o których mowa w § 1-3.

§ 5. Na podstawie § 1-3 sędzia może być delegowany na czas nie dłuższy niż pięć lat, z możliwością ponownego delegowania na kolejny okres, nieprzekraczający pięciu lat.

§ 6. Sędzia może ustąpić z delegacji z zachowaniem trzymiesięcznego okresu uprzedzenia.

Art. 133

§ 1. Sędzia delegowany na podstawie art. 132:

- 1) ma prawo do wynagrodzenia zasadniczego przysługującego mu na zajmowanym stanowisku sędziowskim oraz dodatku za długoletnią pracę;
- 2) do świadczeń odszkodowawczych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, jeżeli zdarzenie powodujące powstanie prawa do tych świadczeń zaistniało w czasie pełnienia obowiązków lub funkcji poza granicami państwa;
- 3) do należności określonych w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

§ 2. Sędziemu delegowanemu w czasie pełnienia obowiązków lub funkcji poza granicami państwa przysługują, wypłacane w walucie polskiej lub obcej:

- 1) dodatek zagraniczny na pokrycie zwiększonych kosztów związanych z pełnieniem obowiązków lub funkcji poza granicami państwa, ustalany odpowiednio do warunków i zakresu ich pełnienia;
- 2) w przypadku powierzenia pełnienia obowiązków lub funkcji pociągających za sobą zmianę miejsca pobytu trwającą co najmniej rok:
  - a) jednorazowy dodatek adaptacyjny,
  - b) pokrycie kosztów podróży przesiedleniowej sędziego delegowanego i każdego przenoszącego się z nim członka rodziny, w tym przewozu ich mienia, niezależnie od terminów ich faktycznego przesiedlenia,
  - c) pokrycie, raz na dwa lata, kosztów przejazdu sędziego delegowanego oraz członków jego rodziny przebywających z nim na stałe poza granicami państwa, z miejsca delegacji do miejsca stałego zamieszkania na urlop wypoczynkowy i z powrotem;
- 3) zwrot kosztów podróży w związku z rozpoczęciem i zakończeniem pełnienia obowiązków lub funkcji poza granicami państwa, podróży służbowej na terytorium obcego państwa poza miejscem delegowania, przejazdu z miejsca delegowania do kraju i z powrotem w uzasadnionych przypadkach służbowych lub losowych;
- 4) zwrot kosztów leczenia, gdy delegacja następuje do państwa niebędącego członkiem Unii Europejskiej;
- 5) pokrycie kosztów zamieszkania w miejscu delegacji do wysokości udokumentowanych wydatków, nieprzekraczających wysokości ustalonego limitu.

§ 3. Sumę należności, o których mowa w § 2, zmniejsza się o kwotę środków pieniężnych otrzymanych przez sędziego delegowanego od strony zagranicznej na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem przez niego obowiązków lub funkcji poza granicami państwa. Należności te nie przysługują, jeżeli sędzia delegowany nie ponosi kosztów, na pokrycie których są one przeznaczone.

§ 4. Wydatki związane z delegacją sędziów poza granice państwa są pokrywane z budżetu państwa ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości.

§ 5. Wydatki, o których mowa w § 4, mogą być również pokrywane w całości lub w części ze środków przeznaczonych na ten cel przez organizację międzynarodową, którymi dysponowanie powierzono Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 6. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, tryb, wysokość i szczegółowe warunki przyznawania i wypłaty należności, o których mowa w § 2, limity, do wysokości których podlegają zwrotowi koszty zamieszkania, oraz walutę, w której należności takie są wypłacane, uwzględniając zakres ich przyznawania zależnie od miejsca pełnienia obowiązków i powierzonej sędziemu funkcji, a także potrzebę zapewnienia warunków do prawidłowego ich wykonywania oraz konieczność pokrycia zwiększonych kosztów związanych z wykonywaniem tych obowiązków lub funkcji poza granicami państwa oraz z sytuacjami szczególnymi, w tym zdarzeniami losowymi.

Art. 134

§ 1. Stosunek służbowy sędziego rozwiązuje się z mocy prawa, jeżeli sędzia zrzekł się urzędu. Zrzeczenie się urzędu jest skuteczne po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia na ręce Krajowej Rady Sądownictwa oświadczenia, chyba że na wniosek sędziego Krajowa Rada Sądownictwa określi inny termin. O zrzeczeniu się urzędu przez sędziego Krajowa Rada Sądownictwa zawiadamia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 2. Prawomocny wyrok sądu dyscyplinarnego o złożeniu sędziego z urzędu oraz prawomocne orzeczenie przez sąd środka karnego w postaci pozbawienia praw publicznych lub zakazu zajmowania stanowiska sędziego pociąga za sobą, z mocy prawa, utratę urzędu i stanowiska sędziego; stosunek służbowy sędziego wygasa z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia lub wyroku.

§ 3. Stosunek służbowy sędziego wygasa z dniem utraty przez niego obywatelstwa polskiego.

Art. 135

§ 1. Sędzia, który został mianowany, powołany lub wybrany do pełnienia funkcji w organach państwowych, samorządu terytorialnego, w służbie dyplomatycznej, konsularnej lub w organach organizacji międzynarodowych oraz ponadnarodowych działających na podstawie umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską, jest obowiązany zrzec się niezwłocznie swojego urzędu, chyba że przechodzi w stan spoczynku.

§ 2. Sędziemu ubiegającemu się o mandat posła albo senatora, albo radnego udziela się urlopu bezpłatnego na czas kampanii wyborczej.

§ 3. Sędzia, który zrzekł się urzędu z przyczyn określonych w § 1, może powrócić na urząd sędziego i poprzednio zajmowane stanowisko, jeżeli przerwa w pełnieniu obowiązków

sędziego nie przekracza pięciu lat, chyba że pełnił funkcje sędziowskie lub prokuratorskie w międzynarodowych lub ponadnarodowych organach sądowych.

§ 4. W przypadku przewidzianym w § 3, Krajowa Rada Sądownictwa, z inicjatywy zainteresowanego, przedstawia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o powołanie byłego sędziego na urząd sędziego, chyba że nie spełnia on warunków wymaganych do powołania na urząd sędziego. Po powołaniu na urząd, sędziemu wyznacza się poprzednio zajmowane miejsce służbowe, niezależnie od liczby stanowisk sędziowskich w danym sądzie.

§ 5. W razie odmowy przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku, o którym mowa w § 4, zainteresowanemu służy skarga do Sądu Najwyższego.

Art. 136

§ 1. Sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65 roku życia, chyba że nie później niż na sześć miesięcy i nie wcześniej niż na dwanaście miesięcy przed ukończeniem tego wieku oświadczy Krajowej Radzie Sądownictwa wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie.

§ 2. W razie złożenia Krajowej Radę Sądownictwa oświadczenia, o którym mowa w § 1, sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 68 roku życia, chyba że chyba że nie później niż na sześć miesięcy i nie wcześniej niż na dwanaście miesięcy przed ukończeniem danego wieku oświadczy Krajowej Radzie Sądownictwa wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie.

§ 3. Sędzia, o którym mowa w § 1 lub 2, może przejść w stan spoczynku za trzymiesięcznym uprzedzeniem, składając odpowiednie oświadczenie Krajowej Radzie Sądownictwa. Okres uprzedzenia ulega wydłużeniu o przysługujący sędziemu urlop wypoczynkowy niewykorzystany do końca okresu uprzedzenia. Na wniosek sędziego Krajowa Rada Sądownictwa może udzielić zgody na przejście w stan spoczynku przed upływem okresu uprzedzenia.

§ 4. Sędzia, o którym mowa w § 2, przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 70 roku życia.

§ 5. Kobieta będąca sędzią może przejść na swój wniosek w stan spoczynku po ukończeniu 60 roku życia, niezależnie od okresu przepracowanego na stanowisku prokuratora lub sędziego.

Art. 137

§ 1. Sędziego przenosi się w stan spoczynku na jego wniosek albo na wniosek właściwego kolegium sędziów, jeżeli z powodu choroby lub utraty sił uznany został przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego.

§ 2. Z żądaniem przeniesienia w stan spoczynku oraz zbadania niezdolności do pełnienia obowiązków przez sędziego i wydania orzeczenia, może wystąpić zainteresowany sędzia lub kolegium sędziów apelacji w stosunku do sędziego mającego miejsce służbowe w sądzie apelacyjnym oraz kolegium sędziów sądu okręgowego w stosunku do sędziów mających miejsce służbowe w sądzie okręgowym oraz sądach rejonowych działających w okręgu. W przypadku sędziego pełniącego funkcję prezesa sądu okręgowego lub prezesa sądu apelacyjnego z wnioskiem może wystąpić także Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 3. Orzeczenie w sprawie trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków sędziego, o którym mowa w § 1 i 2, lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych doręcza zainteresowanemu sędziemu oraz odpowiednio prezesowi sądu okręgowego albo apelacyjnego, a w przypadku sędziego pełniącego funkcję prezesa sądu okręgowego albo prezesa sądu apelacyjnego orzeczenie doręcza się także Przewodniczącemu Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 4. Od orzeczenia lekarza orzecznika, o którym mowa w § 1 i 2, zainteresowanemu sędziemu lub właściwemu kolegium sędziów przysługuje sprzeciw do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w ciągu 14 dni od dnia doręczenia tego orzeczenia.

§ 5. Koszty badania i wydania orzeczenia pokrywa Skarb Państwa.

Art. 138

§ 1. Sędzia może być przeniesiony w stan spoczynku, jeżeli bez uzasadnionej przyczyny nie poddał się badaniu, o którym mowa w art. 137 § 2, jeżeli z żądaniem badania wystąpiło właściwe kolegium sędziów albo Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 2. Sędzia może być również przeniesiony w stan spoczynku, na wniosek Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa, w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych, jeżeli nie został przeniesiony do innego sądu.

Art. 139

§ 1. W sprawach przeniesienia sędziego w stan spoczynku, o których mowa w art. 137 i 138, podejmuje decyzję Krajowa Rada Sądownictwa, na wniosek sędziego, właściwego kolegium sędziów albo Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 2. Od decyzji Krajowej Rady Sądownictwa w sprawach, o których mowa w art. 137 i 138, przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego.

§ 3. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem Krajowej Rady Sądownictwa w terminie miesiąca od dnia doręczenia skarżącemu decyzji. Odwołanie przysługuje sędziemu, Przewodniczącemu Krajowej Rady Sądownictwa, a w sprawach, w których wniosek został złożony przez właściwe kolegium sędziów - także przewodniczącemu tego kolegium.

§ 4. Jeżeli z wnioskiem o przeniesienie sędziego w stan spoczynku wystąpił Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa nie bierze on udziału w podjęciu decyzji w przedmiocie wniosku.

§ 5. Jeżeli z odwołaniem od decyzji Krajowej Rady Sądownictwa wystąpił Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa w postępowaniu odwoławczym Krajową Radę Sądownictwa reprezentuje najstarszy służbą sędziowską członek Krajowej Rady Sądownictwa z wyłączeniem Przewodniczącego.

Art. 140

O rozwiązaniu stosunku służbowego, o którym mowa w art. 134 § 1, lub o wygaśnięciu stosunku służbowego, o którym mowa w art. 134 § 2 i 3, albo o przejściu sędziego w stan spoczynku na podstawie art. 136 sędziogo zawiadamia Krajowa Rada Sądownictwa.

Art. 141

§ 1. Sędziemu, który został przeniesiony w stan spoczynku, w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych przysługuje do czasu osiągnięcia wieku 65 lat uposażenie w wysokości wynagrodzenia pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku.

§ 2. Sędziemu przechodzącemu lub przeniesionemu w stan spoczynku z powodu wieku, choroby lub utraty sił przysługuje uposażenie w wysokości 75% wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat, pobieranych na ostatnio zajmowanym stanowisku.

§ 3. Uposażenie, o którym mowa w § 1 i 2, podwyższa się stosownie do zmian wysokości wynagrodzeń zasadniczych sędziów czynnych zawodowo.

§ 4. Sędziemu przechodzącemu w stan spoczynku przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia.

§ 5. W przypadku, o którym mowa w § 1, sędzia w stanie spoczynku otrzymuje jednorazową odprawę z chwilą osiągnięcia wieku 65 lat.

§ 6. Sędziemu, który powrócił na stanowisko poprzednio zajmowane albo stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu w trybie art. 140 § 1, w razie przejścia lub przeniesienia w stan spoczynku przysługuje jednorazowa odprawa w kwocie stanowiącej różnicę między wysokością odprawy wyliczonej na dzień przejścia lub przeniesienia w stan spoczynku a wysokością odprawy wypłaconej.

§ 7. Z tytułu pracy na stanowisku sędziego nie przysługuje prawo do emerytury lub renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z zastrzeżeniem przypadków, o których mowa w art. 160 § 2.

§ 8. W razie zbiegu prawa do uposażenia w stanie spoczynku z prawem do emerytury lub renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się wyłącznie uposażenie, z zastrzeżeniem § 9.

§ 9. Jeżeli zbieg praw, o którym mowa w § 8, dotyczy sędziego w stanie spoczynku, który do chwili przejścia w stan spoczynku był zatrudniony na podstawie powołania na stanowisko sędziowskie w niepełnym wymiarze czasu pracy stosownie do art. 116, wypłaca się emeryturę oraz uposażenie, z tym jednak, że wypłatę uposażenia ogranicza się w taki sposób, aby suma emerytury i uposażenia nie przekraczała wysokości całego uposażenia sędziego w stanie spoczynku, jakie by otrzymywał, gdyby nie został powołany w połowie wymiaru czasu pracy.

§ 10. Jeżeli zbieg praw, o którym mowa w § 8, dotyczy sędziego przechodzącego lub przeniesionego w stan spoczynku zgodnie z § 2, który jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, środki zgromadzone na rachunku w tym funduszu otwarty fundusz emerytalny przekazuje za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na dochody budżetu państwa.

§ 11. W razie zbiegu prawa do uposażenia w stanie spoczynku z prawem do uposażenia rodzinnego, na wniosek uprawnionego wypłaca się uposażenie w stanie spoczynku albo uposażenie rodzinne.

§ 12. Wynagrodzenie z tytułu pracy na stanowisku sędziego oraz uposażenie przysługujące w stanie spoczynku jest osiągnięciem przychodu powodującym zawieszenie prawa do emerytury

lub renty albo zmniejszenie tych świadczeń, w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Prezes właściwego sądu i sędzia uprawniony do świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych są obowiązani do powiadamiania organu rentowego o osiągnięciu wynagrodzenia albo uposażenia i jego wysokości, na zasadach i w terminach określonych w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 142

§ 1. Sędzia przeniesiony w stan spoczynku z przyczyn, o których mowa w art. 137 § 1, ma prawo powrotu na stanowisko sędziego powszechnego w poprzednio zajmowanym miejscu służbowym lub w innym równorzędnym miejscu służb, jeżeli przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

§ 2. Sędzia przeniesiony w stan spoczynku z przyczyn, o których mowa w art. 138 § 2, ma prawo powrócić na stanowisko sędziego powszechnego w poprzednio zajmowanym miejscu służbowym lub w innym równorzędnym miejscu służbowym, jeżeli ustały przyczyny będące podstawą przeniesienia w stan spoczynku.

§ 3. W celu wykonania prawa, o którym mowa w § 1 i 2, sędzia zgłasza Krajowej Radzie Sądownictwa zamiar powrotu na stanowisko sędziego sądu powszechnego w poprzednio zajmowanym miejscu służbowym lub w innym równorzędnym miejscu służbowym, jeżeli powrót na stanowisko zajmowane poprzednio nie jest możliwy z przyczyn, o których mowa w art. 33 § 2.

§ 4. Krajowa Rada Sądownictwa w terminie miesiąca wydaje w tej sprawie decyzję. W razie decyzji negatywnej sędziemu przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego.

Art. 143

§ 1. Sędzia nie może być zatrzymany ani pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia właściwego sądu dyscyplinarnego. Nie dotyczy to zatrzymania w razie ujęcia sędziego na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. Do czasu wydania uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wolno podejmować tylko czynności niecierpiące zwłoki.

§ 2. O zatrzymaniu sędziego niezwłocznie powiadamia się prezesa sądu apelacyjnego właściwego ze względu na miejsce zatrzymania. Może on nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego sędziego. O fakcie zatrzymania sędziego prezes sądu apelacyjnego niezwłocznie zawiadamia Krajową Radę Sądownictwa, Ministra Sprawiedliwości i Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

§ 3. Wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jeżeli nie pochodzi od prokuratora, powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata albo radcę prawnego będącego pełnomocnikiem.

§ 4. Jeżeli wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej nie odpowiada warunkom formalnym pisma procesowego określonym w Kodeksie postępowania karnego lub jest oczywiście bezzasadny, prezes sądu dyscyplinarnego odmawia jego przyjęcia. Na zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku przysługuje zażalenie do sądu dyscyplinarnego właściwego do rozpoznania wniosku.

§ 5. Sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. Uchwała zawiera rozstrzygnięcie w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wraz z uzasadnieniem.

§ 6. Sąd dyscyplinarny rozpoznaje wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej w terminie czternastu dni od dnia jego wpłynięcia do sądu dyscyplinarnego.

§ 7. Jeżeli wniosek o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie dotyczy sędziego ujętego na gorącym uczynku zbrodni lub występku zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 8 lat, występku, o którym mowa w art. 177 § 1 Kodeksu karnego w związku z art. 178 § 1 Kodeksu karnego, a także w art. 178a § 1 lub 4 Kodeksu karnego, i pozostającego nadal zatrzymanym, sąd dyscyplinarny podejmuje uchwałę w przedmiocie wniosku niezwłocznie, nie później niż przed upływem 24 godzin od jego wpłynięcia do sądu dyscyplinarnego. Uchwała zezwalająca na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziego jest natychmiast wykonalna.

§ 8. Przed wydaniem uchwały sąd dyscyplinarny wysłuchuje rzecznika dyscyplinarnego, sędziego, przedstawiciela organu lub osobę, którzy wnieśli o zezwolenie - jeżeli się stawią. Ich niestawiennictwo, jak również niestawiennictwo obrońcy, nie wstrzymuje rozpoznania wniosku.

§ 9. Sędzia, którego dotyczy postępowanie, ma prawo wglądu do dokumentów, które zostały załączone do wniosku. Jednak prokurator, kierując wniosek do sądu dyscyplinarnego, może zastrzec, że dokumenty te lub ich część nie mogą być sędziemu udostępnione z uwagi na dobro postępowania przygotowawczego.

§ 10. Jeżeli prokurator złożył zastrzeżenie, o którym mowa w § 9, prezes sądu dyscyplinarnego niezwłocznie kieruje sprawę na posiedzenie. Sąd dyscyplinarny może odmówić sędziemu wglądu do dokumentów dołączonych do wniosku.

§ 11. Jeżeli prokurator składając wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wnosi jednocześnie o zezwolenie na tymczasowe aresztowanie sędziego, uchwała zezwalająca na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej obejmuje również zezwolenie na zatrzymanie sędziego i zastosowanie tymczasowego aresztowania, chyba że sąd dyscyplinarny postanowi inaczej.

§ 12. Orzekając w sprawie, o której mowa w § 1, sąd dyscyplinarny może poprzestać na oświadczeniu sędziego, że wnosi o wydanie uchwały o zezwoleniu na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej.

Rozdział 3

Prawa i obowiązki sędziego

Art. 144

§ 1. Sędzia jest obowiązany postępować zgodnie ze ślubowaniem sędziowskim.

§ 2. Sędzia powinien w służbie i poza służbą strzec powagi stanowiska sędziego i unikać wszystkiego, co mogłoby przynieść ujmę godności sędziego lub osłabiać zaufanie do jego bezstronności.

Art. 145

§ 1. Sędzia jest obowiązany stale podnosić kwalifikacje zawodowe.

§ 2. Sędzia jest obowiązany uczestniczyć, w miarę możliwości corocznie, w szkoleniu i doskonaleniu zawodowym organizowanym przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury lub innych formach doskonalenia zawodowego, w celu uzupełnienia specjalistycznej wiedzy i umiejętności zawodowych.

§ 3. Sędzia, o ile jest to możliwe, najpóźniej na trzy dni przed rozpoczęciem szkolenia lub korzystania z innej formy doskonalenia zawodowego, zawiadamia o tym prezesa właściwego

sądu, jeżeli w związku z korzystaniem z doskonalenia zawodowego będzie przebywał więcej niż dzień poza miejscowością będącą siedzibą sądu, w którym pełni służbę. Prezes sądu rejonowego zawiadamia o tym prezesa przełożonego sądu okręgowego, prezes sądu okręgowego prezesa przełożonego sądu apelacyjnego, zaś prezes sądu apelacyjnego Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa.

Art. 146

§ 1. Czas pracy sędziego jest określony wymiarem zadań, o których mowa w art. 1 § 1 i 2, i wymiarem innych czynności służbowych.

§ 2. Krajowa Rada Sądownictwa określi w drodze uchwały wymiar zadań sędziego, o którym mowa w § 1, w kwartalnym i rocznym okresie rozliczeniowym (pensum orzecnicze), mając na uwadze charakter zadań, o których mowa w § 1, stopień ich skomplikowania oraz nakład pracy potrzebny do ich wykonania.

§ 3. Wykonanie w kwartalnym lub w rocznym okresie rozliczeniowym zadań w wymiarze określonym w pensum orzecniczym nie uzasadnia odstąpienia przez sędziego od dokonania czynności niecierpiącej zwłoki lub koniecznej do zapobieżenia trudnym do odwrócenia skutkom.

Art. 147

Prawo do urlopu wychowawczego sędziego, który nie pełni funkcji, może wykonywać także przez zmniejszenie przydziału spraw co najwyżej o 50% z jednoczesnym obniżeniem wynagrodzenia zasadniczego w tym samym stopniu. Do wykonywania prawa do zmniejszenia przydziału spraw stosuje się odpowiednio przepisy o urlopach wychowawczych, z tym że żądanie zmniejszenia przydziału spraw lub zmiany zakresu zmniejszenia należy złożyć za co najmniej dwumiesięcznym uprzedzeniem.

Art. 148

Sędziemu, za jego zgodą, może zostać powierzony obowiązek sprawowania patronatu nad przebiegiem praktyk aplikantów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

Art. 149

§ 1. Sędzia na rozprawie i posiedzeniu jawnym z udziałem stron, odbywającym się w budynku sądu, używa stroju urzędowego. Strojem urzędowym sędziego jest toga, a sędziego przewodniczącego na rozprawie lub posiedzeniu - także nakładany na kołnierz togi łańcuch z wizerunkiem orła. Jeżeli w posiedzeniu uczestniczy małoletni sędzia może zaniechać używania stroju urzędowego.

§ 2. Krajowa Rada Sądownictwa określi, w drodze uchwały, wzór stroju urzędowego sędziów, uwzględniając uroczysty charakter stroju, odpowiedni dla powagi sądu i utrwalonej tradycji.

§ 3. Sędzia otrzymuje legitymację służbową, wymieniającą zajmowane przez niego stanowisko i miejsce służbowe. Krajowa Rada Sądownictwa określi, w drodze uchwały, wzór legitymacji służbowej sędziego.

Art. 150

§ 1. Sędzia jest obowiązany zachować w tajemnicy okoliczności sprawy, o których powziął wiadomość ze względu na swój urząd, poza jawną rozprawą sądową.

§ 2. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa także po ustaniu stosunku służbowego.

§ 3. Obowiązek zachowania tajemnicy ustaje, gdy sędzia składa zeznania jako świadek przed sądem, chyba że ujawnienie tajemnicy zagraża dobru państwa albo takiemu ważnemu interesowi prywatnemu, który nie jest sprzeczny z celami wymiaru sprawiedliwości. W tych przypadkach od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić sędziego Krajowa Rada Sądownictwa.

§ 4. Wobec osoby pełniącej urząd na stanowisku sędziego postępowania sprawdzającego przewidzianego w ustawie z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 742 oraz z 2022 r. poz. 655 i 1933) nie przeprowadza się. Przed przystąpieniem do pełnienia obowiązków sędzia zapoznaje się z przepisami o ochronie informacji niejawnych i składa oświadczenie o znajomości tych przepisów. Informacje niejawne mogą być udostępnione sędziemu tylko w zakresie niezbędnym do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim, pełnienia powierzonej funkcji lub wykonywania powierzonych czynności.

Art. 151

§ 1. Sędzia nie może podejmować dodatkowego zatrudnienia, z wyjątkiem zatrudnienia na stanowisku dydaktycznym, naukowo-dydaktycznym lub naukowym w łącznym wymiarze nieprzekraczającym pełnego wymiaru czasu pracy pracowników zatrudnionych na tych

stanowiskach, jeżeli wykonywanie tego zatrudnienia nie przeszkadza w pełnieniu obowiązków sędziego.

§ 2. Sędziemu nie wolno także podejmować innego zajęcia ani sposobu zarobkowania, które przeszkadzałoby w pełnieniu obowiązków sędziego, mogło osłabiać zaufanie do jego bezstronności lub przynieść ujmę godności urzędu sędziego.

§ 3. Sędzia nie może:

- 1) być członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółki prawa handlowego;
- 2) być członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółdzielni;
- 3) być członkiem zarządu fundacji prowadzącej działalność gospodarczą;
- 4) posiadać w spółce prawa handlowego więcej niż 10% akcji lub udziały przedstawiające więcej niż 10% kapitału zakładowego;
- 5) prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem bądź pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności.

§ 4. Przez spółkę prawa handlowego rozumie się spółkę handlową, a także inną spółkę, do której stosuje się przepisy prawa handlowego, w tym spółkę według prawa obcego.

§ 5. Wybór lub powołanie do władz spółki, spółdzielni lub fundacji z naruszeniem zakazów określonych w § 3 pkt 1-3 są z mocy prawa nieważne i nie podlegają wpisowi do właściwego rejestru.

§ 6. O zamiarze podjęcia dodatkowego zatrudnienia, o którym mowa w § 1, a także o podjęciu innego zajęcia lub sposobu zarobkowania, sędzia pełniący służbę w sądzie rejonowym lub okręgowym zawiadamia prezesa sądu okręgowego a sędzia pełniący służbę w sądzie apelacyjnym zawiadamia prezesa sądu apelacyjnego, a prezesi tych sądów – Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 7. Prezes właściwego sądu w stosunku do sędziego, a Przewodniczący Krajowej Rada Sądownictwa w stosunku do prezesa sądu apelacyjnego i prezesa sądu okręgowego, wydaje decyzję o sprzeciwie wobec zamiaru podjęcia zatrudnienia na stanowisku dydaktycznym, badawczo-dydaktycznym lub badawczym w szkole wyższej, jeżeli uzna, że będzie ono przeszkadzało w pełnieniu obowiązków sędziego, oraz wobec podejmowania lub kontynuowania innego zajęcia, które przeszkadza w pełnieniu obowiązków sędziego, osłabia zaufanie do jego bezstronności lub przynosi ujmę godności urzędu sędziego.

§ 8. W razie wydania decyzji o sprzeciwie, o której mowa w § 7, sprawę na wniosek sędziego rozstrzyga właściwe kolegium sędziów, a w przypadku prezesa sądu apelacyjnego i prezesa sądu okręgowego – Krajowa Rada Sądownictwa.

Art. 152

§ 1. Sędziowie i dyrektorzy sądów oraz ich zastępcy są obowiązani do złożenia w dwóch egzemplarzach oświadczenia o swoim stanie majątkowym. Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku osobistego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności informacje o:

- 1) posiadanych zasobach pieniężnych;
- 2) posiadanych nieruchomościach i tytułach prawnych do ich posiadania;
- 3) posiadanych rzeczach ruchomych o wartości jednostkowej powyżej 10.000 zł;
- 4) posiadanych udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego;
- 5) posiadanych instrumentach finansowych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 1500, 1488, 1933 i 2185) innych niż wskazane w pkt 4;
- 6) dochodach podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych, uzyskanych w okresie roku przed dniem, na który składane jest oświadczenie, o ile ich łączna wartość przekracza 10.000 zł, i ich źródłach, z wyłączeniem dochodów uzyskanych w związku z pełnieniem urzędu na stanowisku sędziowskim albo zatrudnieniem na stanowisku dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu;
- 7) nabytym przez składającego oświadczenie albo jego małżonka od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostek samorządu terytorialnego, ich związków lub samorządowej osoby prawnej, mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu;
- 8) wierzytelnościach i zobowiązaniach pieniężnych o wartości powyżej 10.000 zł.

§ 2. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, sędziowie mający miejsce służbowe w sądzie rejonowym lub okręgowym składają prezesowi sądu okręgowego a sędziowie mający miejsce służbowe w sądzie apelacyjnym prezesowi sądu apelacyjnego, zaś prezesi sądów apelacyjnych i prezesi sądów okręgowych, dyrektorzy sądów i ich zastępcy – Przewodniczącemu Krajowej Radzie Sądownictwa.

§ 3. Analizy danych zawartych w oświadczeniach, o których mowa w § 1, dokonuje w terminie 30 czerwca każdego roku:

- 1) właściwe kolegium sędziów okręgu w przypadku oświadczeń składanych prezesowi sądu okręgowego;
- 2) właściwe kolegium sądu apelacyjnego w przypadku oświadczeń składanych prezesowi sądu apelacyjnego;
- 3) Krajowa Rada Sądownictwa w przypadku oświadczeń składanych Przewodniczącemu tej Rady.

§ 4. Wyniki analiz, o których mowa w § 3 pkt 1 i 2 przewodniczący kolegium sędziów okręgu i przewodniczący kolegium sądu apelacyjnego przedstawiają właściwemu zgromadzeniu przedstawicieli sędziów apelacji.

§ 5. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, składa się w terminie 30 dni od dnia objęcia urzędu sędziego albo powołania na stanowisko dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu, według stanu na dzień objęcia urzędu albo powołania, a następnie co roku do dnia 30 kwietnia, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, a także w terminie 30 dni od dnia opuszczenia urzędu sędziego albo odwołania ze stanowiska dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu, według stanu na dzień opuszczenia urzędu albo odwołania.

§ 6. Oświadczenie składane w związku z objęciem urzędu sędziego albo powołaniem na stanowisko dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu nie zawiera informacji, o których mowa w § 1 pkt 6. Oświadczenie składane w związku z opuszczeniem urzędu sędziego albo odwołaniem ze stanowiska dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu zawiera informacje, o których mowa w § 1 pkt 6, za okres od 1 stycznia roku opuszczenia urzędu albo odwołania do dnia opuszczenia urzędu albo odwołania.

§ 7. Informacje zawarte w oświadczeniu, o którym mowa w § 1, są jawne, także co do imienia i nazwiska, z wyjątkiem danych adresowych, informacji o miejscu położenia nieruchomości, a także informacji umożliwiających identyfikację ruchomości. Na wniosek sędziego, dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu, który złożył oświadczenie, podmiot uprawniony do odebrania oświadczenia może zdecydować o objęciu informacji zawartych w oświadczeniu ochroną przewidzianą dla informacji niejawnych o klauzuli tajności "zastrzeżone", określoną w przepisach ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, jeżeli ujawnienie tych informacji mogłoby powodować zagrożenie dla składającego oświadczenie lub osób dla niego najbliższych. W przypadku nieuwzględnienia wniosku sędziemu, dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu w terminie 14 dni od doręczenia decyzji przysługuje odwołanie do Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 8. Jawne informacje zawarte w oświadczeniach o stanie majątkowym podmiot uprawniony do odebrania oświadczenia udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902), nie później niż do dnia 30 czerwca każdego roku.

§ 9. Krajowa Rada Sądownictwa określi, w drodze uchwały, wzór formularza oświadczenia, o którym mowa w § 1, zawierający szczegółowy zakres informacji zawieranych w oświadczeniu oraz klauzulę, o której mowa w § 8, mając na uwadze konieczność rzetelnego wykazania stanu majątkowego osób obowiązanych do składania oświadczeń.

Art. 153

§ 1. Oświadczenie, o którym mowa w 152 § 1, przechowuje się przez sześć lat.

§ 2. Jeden egzemplarz oświadczenia o stanie majątkowym podmiot uprawniony do odebrania oświadczenia przekazuje do urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania sędziego, dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu. Właściwy urząd skarbowy jest uprawniony do analizy danych zawartych w oświadczeniu, w tym również do porównania jego treści z treścią uprzednio złożonych oświadczeń oraz rocznych zeznań podatkowych (PIT). Jeżeli wynik analizy budzi uzasadnione wątpliwości co do legalności pochodzenia majątku ujawnionego w oświadczeniu, urząd skarbowy kieruje sprawę do właściwego postępowania, prowadzonego na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 154

§ 1. Wnioski, wystąpienia i skargi w sprawach związanych z pełnionym urzędem sędziego może wnosić tylko w drodze służbowej. W takich sprawach sędziemu nie może zwracać się do instytucji i osób postronnych ani podawać tych spraw do wiadomości publicznej.

§ 2. Przepis § 1 nie dotyczy wniosków, wystąpień ani skarg kierowanych przez sędziego bezpośrednio do Krajowej Rady Sądownictwa lub Rzecznika Praw Obywatelskich

Art. 155

W sprawach o roszczenia ze stosunku służbowego sędziemu przysługuje droga sądowa.

Art. 156

Sędziemu sądu rejonowego i sędziemu sądu okręgowego jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić prezesa sądu okręgowego, sędziemu sądu apelacyjnego i prezesa sądu okręgowego - prezesa sądu

apelacyjnego, a prezes sądu apelacyjnego – Krajową Radę Sądownictwa o toczącej się sprawie sądowej, w której występuje jako strona lub uczestnik postępowania.

Art. 157

§ 1. Wynagrodzenie zasadnicze sędziego określa się w stawkach, których wysokość ustala się z zastosowaniem mnożników podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego.

§ 2. Stawki wynagrodzenia zasadniczego sędziów pełniących obowiązki w poszczególnych miejscach służbowych oraz mnożniki, służące do ustalenia wysokości wynagrodzenia zasadniczego sędziów w poszczególnych stawkach, określa załącznik do ustawy.

§ 3. Podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w § 1, stanowi w danym roku przeciętne wynagrodzenie w pierwszym kwartale roku poprzedniego, ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 504, 1504 i 2461), z zastrzeżeniem § 4.

§ 4. Jeżeli przeciętne wynagrodzenie, o którym mowa w § 3, jest niższe od przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za pierwszy kwartał roku poprzedzającego - przyjmuje się podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego w dotychczasowej wysokości.

Art. 158

§ 1. Sędziemu obejmującemu miejsce służbowe w sądzie rejonowym przysługuje wynagrodzenie zasadnicze w stawce pierwszej.

§ 2. Sędziemu obejmującemu miejsce służbowe w sądzie okręgowym przysługuje wynagrodzenie zasadnicze w drugiej, a jeżeli w poprzednim miejscu służbowym otrzymywał już wynagrodzenie w stawce wyższej - przysługuje mu wynagrodzenie zasadnicze w tej stawce, w której otrzymywał wynagrodzenie.

§ 3. Sędziemu obejmującemu miejsce służbowe w sądzie apelacyjnym przysługuje wynagrodzenie zasadnicze w stawce trzeciej, a jeżeli w poprzednim miejscu służbowym otrzymywał już wynagrodzenie w stawce wyższej - przysługuje mu wynagrodzenie zasadnicze w tej stawce, w której otrzymywał wynagrodzenie.

§ 4. Jeżeli przed objęciem miejsca służbowego sędzia zajmował inne, odpowiednio równorzędne, stanowisko sędziowskie lub prokuratorskie, w obejmowanym miejscu

służbowym przysługuje mu wynagrodzenie zasadnicze w stawce nie niższej od stawki, w której przysługiwało mu na stanowisku zajmowanym poprzednio.

§ 5. Wynagrodzenie zasadnicze sędziego określa się w stawce bezpośrednio wyższej po upływie kolejnych ośmiu latach lat pracy w danej stawce wynagrodzenia.

§ 6. Okres pracy, o którym mowa w § 5, ulega wydłużeniu o:

- 1) rok w przypadku trzykrotnego udzielenia zalecenia w trybie określonym w art. 56;
- 2) dwa lata w przypadku dwukrotnego wytknięcia uchybienia, o którym mowa w art. 53;
- 3) trzy lata w przypadku ukarania sędziego w tym czasie karą dyscyplinarną inną niż kara upomnienia.

Art. 159

§ 1. Wysokość wynagrodzenia sędziów mających miejsce służbowe w sądzie tego samego rzędu różnicuje staż pracy.

§ 2. Dodatek za długoletnią pracę wynosi począwszy od szóstego roku pracy, 5% wynagrodzenia zasadniczego i wzrasta po każdym roku o 1%, aż do osiągnięcia 20% wynagrodzenia zasadniczego.

§ 3. Wysokość wynagrodzenia sędziów mających miejsce służbowe w sądzie tego samego rzędu różnicuje pełniona funkcja, jeżeli wskaźnik procentowy udziału sędziego w przydziale spraw wynosi 100%.

§ 4. Funkcje z tytułu których przysługują sędziom dodatki funkcyjne oraz sposób ustalania tych dodatków, biorąc pod uwagę rodzaj funkcji, wielkość jednostki organizacyjnej oraz zakres obowiązków, określa załącznik do ustawy.

Art. 160

§ 1. Od wynagrodzenia sędziów nie odprowadza się składek na ubezpieczenie społeczne.

§ 2. W razie rozwiązania albo wygaśnięcia stosunku służbowego sędziego w sposób, o którym mowa w art. 125, od wynagrodzenia wypłaconego sędziemu w okresie służby, od którego nie odprowadzono składek na ubezpieczenie społeczne, przekazuje się składkę do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, przewidzianą za ten okres w przepisach o ubezpieczeniu społecznym.

§ 3. Składka na ubezpieczenie społeczne, o której mowa w § 2, podlega waloryzacji:

- 1) za okres do 31 grudnia 1998 r. wskaźnikiem wzrostu płac wynikającym ze wzrostu prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia, określanego corocznie w ustawie

budżetowej, które stanowiło podstawę do ustalania środków i limitów na wynagrodzenia sędziów;

2) za okres od 1 stycznia 1999 r. wskaźnikiem waloryzacji składek określonym na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

§ 4. Przy obliczaniu kwoty należnych składek, waloryzowanych na podstawie § 11 pkt 2, stosuje się odpowiednio art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1009, z późn. zm.).

§ 5. Składki, o której mowa w § 2, nie przekazuje się, jeżeli sędzia zrzekł się urzędu w związku z powołaniem na stanowisko prokuratorskie. Jeżeli stosunek służbowy prokuratora ulega następnie rozwiązaniu lub wygaśnięciu w sposób, o którym mowa w art. 93 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2022 r. poz. 1247, 1259 i 2582), składkę należną za okres pełnienia służby na stanowisku sędziowskim przekazuje się na zasadach określonych w § 2-4.

Art. 161

§ 1. Sędziemu przysługuje corocznie urlop dodatkowy w wymiarze:

- 1) sześciu dni roboczych - po dziesięciu latach pracy;
- 2) dwunastu dni roboczych - po piętnastu latach pracy.

§ 2. Do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu dodatkowego, wlicza się wszystkie okresy zatrudnienia w sądzie lub prokuraturze na stanowiskach: asesorów sądowych, asesorów prokuratorskich, sędziów i prokuratorów, w Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej na stanowiskach: Prezesa, wiceprezesa lub radcy, a także okresy wykonywania zawodu adwokata, radcy prawnego, nauczyciela akademickiego lub zajmowania samodzielnego stanowiska w organach władzy publicznej, z którym związana była praktyka prawnicza, oraz inne okresy zatrudnienia, jeżeli z tego tytułu przysługiwał zwiększony wymiar urlopu.

§ 3. Sędziemu przysługuje gratyfikacja jubileuszowa w wysokości:

- 1) po dwudziestu latach pracy - 100% wynagrodzenia miesięcznego;
- 2) po dwudziestu pięciu latach pracy - 150% wynagrodzenia miesięcznego;
- 3) po trzydziestu latach pracy - 200% wynagrodzenia miesięcznego;
- 4) po trzydziestu pięciu latach pracy - 250% wynagrodzenia miesięcznego;
- 5) po czterdziestu latach pracy - 350% wynagrodzenia miesięcznego;
- 6) po czterdziestu pięciu latach pracy - 400% wynagrodzenia miesięcznego.

§ 4. Do okresu pracy uprawniającego do gratyfikacji jubileuszowej wlicza się wszystkie poprzednie zakończone okresy zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

§ 5. Gratyfikację jubileuszową wypłaca się niezwłocznie po nabyciu przez sędziego prawa do gratyfikacji, a jeżeli w aktach osobowych sędziego brak jest dokumentów potwierdzających upływ okresów, o których mowa w § 4 - niezwłocznie po wykazaniu przez sędziego nabycia prawa do gratyfikacji; podstawę ustalenia wysokości gratyfikacji jubileuszowej stanowi wynagrodzenie przysługujące sędziemu w dniu nabycia prawa do gratyfikacji, obliczone według przepisów dotyczących obliczania ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy. Przy ustalaniu wysokości gratyfikacji jubileuszowej uwzględnia się obniżenie wysokości wynagrodzenia, o którym mowa w art. 210 § 3.

§ 6. Gratyfikację jubileuszową wypłaca się w dniu przejścia sędziego w stan spoczynku, jeżeli w tym dniu sędziemu brakuje do okresu pracy, od którego zależy nabycie prawa do gratyfikacji jubileuszowej, mniej niż dwanaście miesięcy.

Art. 162

§ 1. Sędziemu można udzielić płatnego urlopu dla poratowania zdrowia w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia, jeżeli leczenie to wymaga powstrzymania się od pełnienia służby.

§ 2. Urlop dla poratowania zdrowia nie może przekraczać sześciu miesięcy.

§ 3. Urlopu dla poratowania zdrowia udziela Krajowa Rada Sądownictwa.

§ 4. W przypadku odmowy udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia sędziemu przysługuje w terminie 14 dni od dnia otrzymania odmowy odwołanie do Sądu Najwyższego.

Art. 163

§ 1. W okresie nieobecności w pracy z powodu choroby sędzia otrzymuje 100% wynagrodzenia, nie dłużej jednak niż przez okres roku. Do okresu tego wlicza się okresy poprzedniej przerwy w pełnieniu służby z powodu choroby lub płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, jeżeli okres czynnej służby nie przekroczył 60 dni. Po upływie roku w okresie dalszej nieobecności w pracy z powodu choroby sędzia otrzymuje 50% wynagrodzenia.

§ 2. W razie niemożności wykonywania pracy z innych przyczyn, uprawniających do uzyskania świadczeń, określonych w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia

społecznego, sędziemu przysługuje wynagrodzenie w wysokości świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, przez okres przewidziany w tych przepisach.

§ 3. Okres nieobecności w pracy z powodu choroby oraz niemożności wykonywania pracy, o której mowa w § 2, stwierdza zaświadczenie lekarskie wystawione zgodnie z art. 55 ust. 1 i art. 55a ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 1732, 2140 i 2476) albo wydruk zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w art. 55a ust. 6 tej ustawy, z tym że w przypadku:

- 1) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz niezdolności do pracy wskutek poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów - zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku, zgodnie z art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- 2) o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa - decyzja wydana przez właściwy organ albo uprawniony podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi;
- 3) urlopu macierzyńskiego - zaświadczenie lekarskie wystawione na zwykłym druku, określające przewidywaną datę porodu - za okres przed porodem, odpis skrócony aktu urodzenia dziecka lub jego kopia - za okres po porodzie;
- 4) konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem własnym lub małżonka sędziego, dzieckiem przysposobionym, dzieckiem przyjętym na wychowanie i utrzymanie, do ukończenia przez nie 8. roku życia, w przypadku:
  - a) nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza, a także w przypadku choroby niani, z którą rodzice mają zawartą umowę uaktywniającą, o której mowa w art. 50 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1324, 1383 i 2140), lub dziennego opiekuna, sprawujących opiekę nad dzieckiem,
  - b) porodu lub choroby małżonka sędziego lub rodzica dziecka sędziego, stale opiekujących się dzieckiem, jeżeli poród lub choroba uniemożliwia temu małżonkowi lub rodzicowi sprawowanie opieki nad dzieckiem,
  - c) pobytu małżonka sędziego lub rodzica dziecka sędziego, stale opiekujących się dzieckiem, w szpitalu lub innym zakładzie leczniczym podmiotu leczniczego

wykonywającego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

- oświadczenie sędziego.

§ 4. Doręczenie zaświadczenia lekarskiego odbywa się przy wykorzystaniu profilu informacyjnego, o którym mowa w art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, na zasadach określonych w tej ustawie. Prezesi sądów wykorzystują lub tworzą profil informacyjny płatnika składek, o którym mowa w art. 58 ust. 1 tej ustawy.

§ 5. Wydruk zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w art. 55a ust. 6 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zaświadczenie lekarskie, o którym mowa w art. 55a ust. 7 tej ustawy, zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku w przypadkach, o których mowa w § 3 pkt 1 i 3, decyzję, odpis skrócony aktu urodzenia dziecka lub jego kopię, sędzia jest obowiązany dostarczyć prezesowi sądu w terminie siedmiu dni od dnia ich otrzymania.

§ 6. Sędzia jest obowiązany złożyć prezesowi sądu oświadczenie o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w § 3 pkt 4, w terminie siedmiu dni od dnia ich zaistnienia.

§ 7. W przypadku niedopełnienia obowiązku, o którym mowa w § 5 i 6, nieobecność uznaje się za nieusprawiedliwioną, chyba że niedostarczenie zaświadczenia, decyzji, odpisu skróconego aktu urodzenia dziecka lub jego kopii lub niezłożenie oświadczenia nastąpiło z przyczyn niezależnych od sędziego.

§ 8. Za inną usprawiedliwioną nieobecność w pracy sędziemu przysługuje wynagrodzenie.

§ 9. W przypadkach, w których pracownikom podlegającym ubezpieczeniu społecznemu przysługują zasiłki niezależnie od prawa do wynagrodzenia, sędziemu przysługuje świadczenie pieniężne w wysokości zasiłku z ubezpieczenia społecznego.

Art. 164

§ 1. Sędziemu, który wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, przysługuje jednorazowe odszkodowanie.

§ 2. Członkom rodziny sędziego, który zmarł wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, przysługuje jednorazowe odszkodowanie. Odszkodowanie to przysługuje również w razie śmierci w następstwie wypadku przy pracy lub choroby zawodowej sędziego w stanie spoczynku, który zmarł uznany za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

§ 3. Jednorazowe odszkodowanie i jego zwiększenie, a także jednorazowe odszkodowanie dla członków rodziny sędziego lub sędziego w stanie spoczynku, ustala się na zasadach i w wysokości określonej w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2189).

§ 4. Odszkodowanie przewidziane w niniejszym artykule przysługuje niezależnie od innych świadczeń określonych w ustawie.

§ 5. Skarb Państwa pokrywa koszty skutków wypadków przy pracy lub chorób zawodowych, związane ze świadczeniami zdrowotnymi z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych, na które sędzia został skierowany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na wniosek lekarza prowadzącego, a nierfundowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia na podstawie odrębnych przepisów. Skarb Państwa pokrywa także koszty przedmiotów ortopedycznych w wysokości udziału własnego ubezpieczonego, określonego w przepisach o ubezpieczeniu zdrowotnym.

Art. 165

§ 1. Oceny uszczerbku na zdrowiu oraz jego związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, a także ustalenia związku śmierci sędziego lub sędziego w stanie spoczynku z takim wypadkiem lub chorobą dokonuje, w formie orzeczenia, lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Koszty badania i wydania orzeczenia pokrywa Skarb Państwa ze środków pozostających w dyspozycji Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 2. Orzeczenie, o którym mowa w § 1, lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych doręcza zainteresowanemu sędziemu albo członkom rodziny zmarłego sędziego, albo zmarłego sędziego w stanie spoczynku oraz prezesowi właściwego sądu właściwemu do wydania decyzji, o której mowa w § 4, lub Krajowej Radzie Sądownictwa .

§ 3. Jednorazowe odszkodowanie przyznaje się na wniosek sędziego, a w razie śmierci sędziego lub sędziego w stanie spoczynku - na wniosek uprawnionych członków jego rodziny. Z wnioskiem o przyznanie świadczenia może również wystąpić kolegium właściwego sądu apelacyjnego lub właściwe kolegium sędziów okręgu .

§ 4. Jednorazowe odszkodowanie przyznaje lub odmawia przyznania oraz ustala jego wysokość, w drodze decyzji, a także świadczenie to wypłaca:

- 1) prezes właściwego sądu apelacyjnego - z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej sędziego sądu apelacyjnego;

2') prezes właściwego sądu okręgowego – z tytułu wypadku przy pracy choroby zawodowej sędziego sądu rejonowego, okręgowego

2) Krajowa Rada Sądownictwa – z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej prezesa sądu apelacyjnego.

§ 5. Decyzję, o której mowa w § 4, prezes właściwego sądu lub Krajowa Rada Sądownictwa wydaje w ciągu 14 dni od dnia:

1) otrzymania orzeczenia lekarza orzecznika;

2) wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

§ 6. Jednorazowe odszkodowanie wypłaca się z urzędu w terminie 30 dni od dnia wydania decyzji, o której mowa w § 4.

§ 7. Od decyzji, o której mowa w § 4, sędziemu lub uprawnionym członkom rodziny sędziego lub sędziego w stanie spoczynku, przysługuje odwołanie do sądu okręgowego - sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Do postępowania w tych sprawach stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

§ 8. W zakresie nieuregulowanym ustawą, do wypadków przy pracy i chorób zawodowych sędziego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące pracowników określone w ustawie, o której mowa w art. 164 § 3.

Art. 166

§ 1. Prezes sądu oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych na wniosek prezesa sądu lub Krajowej Rady Sądownictwa są uprawnieni do kontrolowania prawidłowości wykorzystywania przez sędziego zwolnienia lekarskiego od pracy z powodu choroby zgodnie z jego celem.

§ 2. Na wniosek prezesa sądu lub Krajowej Rady Sądownictwa Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest uprawniony do kontrolowania prawidłowości i zasadności udzielenia sędziom zwolnienia lekarskiego od pracy z powodu choroby.

§ 3. Sędzia wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową, w tym w sposób określony w art. 151 § 1 i 2, lub wykorzystujący zwolnienie lekarskie od pracy z powodu choroby niezgodnie z jego celem traci prawo do wynagrodzenia za cały okres tego zwolnienia.

§ 4. Sędzia traci prawo do wynagrodzenia w razie odmowy poddania się badaniom kontrolnym lub w razie niedostarczenia dokumentacji medycznej lekarzowi orzecznikowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych od dnia następującego po upływie wyznaczonego terminu badania

lub po upływie wyznaczonego terminu dostarczenia dokumentacji medycznej. Utratę wynagrodzenia stwierdza prezes sądu.

§ 5. Koszty postępowań kontrolnych pokrywa Skarb Państwa ze środków pozostających w dyspozycji Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 6. W zakresie dotyczącym kontrolowania prawidłowości wykorzystania zwolnienia lekarskiego, kontrolowania prawidłowości zwolnienia lekarskiego, zasad utraty prawa do wynagrodzenia, o których mowa w § 1, 2 i 4 stosuje się odpowiednio przepisy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Art. 167

§ 1. Sędziego, który nie pełnił służby z powodu choroby lub płatnego urlopu dla poratowania zdrowia przez okres roku, ustalony zgodnie z art. 163 § 1 zdanie drugie i złożył wniosek o skierowanie na badanie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Krajowa Rada Sądownictwa kieruje na to badanie.

§ 2. Krajowa Rada Sądownictwa może także z urzędu skierować sędziego, o którym mowa w § 1, na badanie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

§ 3. W przypadku wydania przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych orzeczenia o dalszej niezdolności do pełnienia obowiązków sędziego, gdy leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokuje odzyskanie zdolności do pracy, Krajowa Rada Sądownictwa udziela sędziemu urlopu rehabilitacyjnego na czas od miesiąca do trzech miesięcy.

§ 4. W okresie urlopu rehabilitacyjnego, co miesiąc od daty wydania orzeczenia, o którym mowa w § 3, sędzia jest obowiązany poddać się badaniu kontrolnemu lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który wydaje orzeczenie o dalszej niezdolności do pełnienia obowiązków sędziego albo o zdolności do pełnienia obowiązków sędziego, chyba że Krajowa Rada Sądownictwa, udzielając urlopu rehabilitacyjnego, zwolni sędziego z tego obowiązku.

§ 5. Orzeczenia, o których mowa w § 3 i 4, lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych doręcza zainteresowanemu sędziemu oraz prezesowi sądu okręgowego albo sądu apelacyjnego, a także Krajowej Radzie Sądownictwa .

§ 6. Od orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o którym mowa w § 3 i 4, sędziemu przysługuje sprzeciw do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w ciągu 7 dni od dnia doręczenia tego orzeczenia.

§ 7. Koszty badania i wydania orzeczenia przez lekarza orzecznika oraz komisję lekarską Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pokrywa Skarb Państwa ze środków pozostających w dyspozycji Krajowej Rady Sądownictwa.

Art. 168

§ 1. Listę lekarzy orzeczników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, uprawnionych do przeprowadzania badań, o których mowa w art. 167 § 1, 2 i 4, wraz ze wskazaniem ich specjalizacji, ustala Krajowa Rada Sądownictwa w porozumieniu z Prezesem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

§ 2. W przypadkach, o których mowa w art. 167 § 1, 2 i 4, lekarza orzecznika wskazuje Krajowa Rada Sądownictwa z listy, o której mowa w § 1, biorąc pod uwagę jego specjalizację oraz mając na względzie potrzebę zapewnienia niezwłocznego przeprowadzenia badania.

Art. 169

W okresie urlopu rehabilitacyjnego sędziemu przysługuje 80% wynagrodzenia.

Art. 170

§ 1. Niepoddanie się przez sędziego badaniu lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o którym mowa w art. 167 § 4, powoduje obniżenie wynagrodzenia do wysokości 50% od dnia, w którym badanie miało nastąpić.

§ 2. Jeżeli sędzia lub inna osoba wykaże, że niepoddanie się badaniu, o którym mowa w art. 167 § 4, nastąpiło z przyczyn niezależnych od sędziego, Krajowa Rada Sądownictwa nakazuje wypłatę sędziemu równowartości niewypłaconej części wynagrodzenia.

Art. 171

§ 1. Sędziemu zamieszkującemu poza miejscowością będącą siedzibą sądu, w którym sędzia ma miejsce służbowe, przysługuje zwrot kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania do siedziby sądu, ustalonych na zasadach obowiązujących przy ustalaniu wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

§ 2. Zwrot kosztów, o których mowa w § 1, nie przysługuje, jeżeli zmiana miejsca służbowego nastąpiła w wyniku orzeczenia kary dyscyplinarnej, o której mowa w art. 184 § 1 pkt 5, oraz orzeczenia sądu dyscyplinarnego o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe ze względu na powagę stanowiska, chyba że przeniesienie było niezawinione przez sędziego.

Art. 172

§ 1. Sędziemu może być przyznana, jako pożyczka, pomoc finansowa na zaspokojenie jego potrzeb mieszkaniowych.

§ 2. Środki na pomoc finansową, o której mowa w § 1, stanowią do 6% rocznego funduszu wynagrodzeń osobowych sędziów.

§ 3. Krajowa Rada Sądownictwa, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze uchwały, sposób planowania i wykorzystywania środków na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów oraz warunki przyznawania pomocy, o której mowa w § 1, z uwzględnieniem zaangażowania środków własnych sędziego, udziału kolegiów sądów w przyznawaniu pomocy oraz zasady racjonalności gospodarowania środkami oraz przy przyjęciu zasady, że w razie rozwiązania albo wygaśnięcia stosunku służbowego sędziego w sposób, o którym mowa w art. 68, pożyczka podlega zwrotowi wraz z oprocentowaniem w wysokości obowiązującej przy powszechnie dostępnych kredytach bankowych.

Art. 173

§ 1. W razie powołania sędziego do niezawodowej służby wojskowej, jego prawa i obowiązki służbowe ulegają zawieszeniu na czas trwania służby. Sędzia zachowuje jednak swoje stanowisko i prawo do wynagrodzenia, a czas służby wojskowej wlicza się do okresu stosunku służbowego na stanowisku sędziego.

§ 2. Inne szczególne uprawnienia związane ze stosunkiem służbowym sędziego powołanego do czynnej służby wojskowej i zwolnionego z tej służby normują przepisy o obronie Ojczyzny.

§ 3. Sędzia powołany do niezawodowej służby wojskowej odbywa ją w organach sądownictwa wojskowego.

Art. 174

Sędzia w stanie spoczynku może używać dotychczasowego tytułu z dodaniem wyrazów "w stanie spoczynku".

Art. 175

§ 1. W razie śmierci sędziego jego rodzinie przysługuje odprawa pośmiertna na zasadach przewidzianych w Kodeksie pracy dla rodzin pracowników. Do okresu zatrudnienia, od

którego zależy wysokość odprawy, wlicza się wszystkie okresy zatrudnienia na stanowiskach asesora sądowego lub sędziego.

§ 2. W razie śmierci sędziego albo sędziego w stanie spoczynku lub członka jego rodziny, osobie, która pokryła koszty pogrzebu, przysługuje świadczenie pieniężne w wysokości i na zasadach określonych dla zasiłku pogrzebowego z ubezpieczenia społecznego.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio w razie śmierci osoby pobierającej uposażenie rodzinne albo członka rodziny tej osoby.

§ 4. W razie zbiegu prawa do świadczenia, o którym mowa w § 2 i 3, z prawem do zasiłku pogrzebowego z ubezpieczenia społecznego, przysługuje prawo do jednego ze świadczeń, wybranego przez uprawnionego.

Art. 176

§ 1. W razie śmierci sędziego albo sędziego w stanie spoczynku, członkom jego rodziny, spełniającym warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przysługuje uposażenie rodzinne w wysokości:

- 1) dla jednej osoby uprawnionej - 85%,
- 2) dla dwóch osób uprawnionych - 90%,
- 3) dla trzech lub więcej osób uprawnionych - 95%

- podstawy wymiaru.

§ 2. Podstawę wymiaru uposażenia rodzinnego przysługującego rodzinie stanowi:

- 1) w przypadku rodziny zmarłego sędziego w stanie spoczynku - uposażenie, jakie przysługiwało w chwili śmierci zmarłemu sędziemu w stanie spoczynku, z zastrzeżeniem pkt 2;
- 2) w przypadku rodziny zmarłego sędziego albo zmarłego sędziego w stanie spoczynku przeniesionego na podstawie art. 141 § 1 - uposażenie, jakie przysługiwałoby mu w chwili śmierci zgodnie z art. 141 § 2.

§ 3. Do uposażenia, o którym mowa w § 1, stosuje się odpowiednio art. 141 § 3.

§ 4. W razie zbiegu prawa do uposażenia rodzinnego z prawem do emerytury lub renty, na wniosek uprawnionego, przysługuje albo uposażenie rodzinne, albo emerytura lub renta.

§ 5. Do uposażenia rodzinnego przysługuje dodatek dla sierot zupełnych w wysokości i na zasadach określonych w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 177

Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, po uzyskaniu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb ustalania i wypłacania uposażeń sędziom w stanie spoczynku oraz uposażeń rodzinnych członkom rodzin sędziów i sędziów w stanie spoczynku oraz terminy przekazania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek, o których mowa w art. 160 § 2 i 3, mając na względzie w szczególności konieczność zapewnienia osobom uprawnionym ciągłości źródeł utrzymania oraz udogodnień w odbiorze uposażeń i uposażeń rodzinnych.

Art. 178

§ 1. Sędzia w stanie spoczynku jest obowiązany dochować godności sędziego.

§ 2. Do sędziów w stanie spoczynku stosuje się odpowiednio przepisy art. 149 § 3 i art. 151.

Art. 179

W razie utraty uprawnień do stanu spoczynku i uposażenia w przypadkach, o których mowa w art. 182 § 4, stosuje się odpowiednio przepisy art. 160 § 2 i 3.

Rozdział 4

Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów

Art. 180

§ 1. Sędzia odpowiada dyscyplinarnie za czyn stanowiący uchybienie godności urzędu, naruszenie obowiązków służbowych lub oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa (przewinienie dyscyplinarne).

§ 2. Nie stanowi przewinienia dyscyplinarnego czyn, którego społeczna szkodliwość jest znikoma.

§ 3. Sędzia odpowiada dyscyplinarnie także za swoje postępowanie przed objęciem stanowiska, jeżeli przez nie okazał się niegodnym urzędu sędziego.

§ 4. Za wykroczenia sędzia może odpowiadać tylko dyscyplinarnie.

§ 5. Sędzia może wyrazić zgodę na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej za wykroczenie, o którym mowa w rozdziale XI ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2021 r. poz. 281, 720, 1023 i 1655). Wyrażenie zgody następuje w drodze

przyjęcia przez sędziego mandatu karnego albo uiszczenia grzywny, w przypadku ukarania mandatem karnym zaocznym, o którym mowa w art. 98 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia.

§ 6. Wyrażenie przez sędziego zgody na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej w trybie określonym w § 5 wyłącza odpowiedzialność dyscyplinarną.

Art. 181

§ 1. Sędzia odpowiada dyscyplinarnie w razie uzyskanie drugiej negatywnej oceny okresowej, o której mowa w art. 122.

§ 2. O uzyskaniu przez sędziego drugiej negatywnej oceny okresowej, o której mowa w art. 122, prezes sądu, w którym sędzia ma miejsce służbowe, zawiadamia Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, który sporządza wniosek dyscyplinarny. Postępowania wyjaśniającego nie przeprowadza się.

§ 3. W postępowaniu, o którym mowa w § 1, orzeka w pierwszej instancji Sąd Najwyższy w składzie trzech sędziów. Postępowanie ograniczone jest do zbadania podstaw złożenia sędziemu z urzędu w rozumieniu art. 122. W razie stwierdzenia ich wystąpienia, orzeka się karę, o której mowa w art. 184 § 1 pkt 7.

§ 4. W toku postępowania sędzia może powoływać się na okoliczności świadczące o nieprawidłowościach dokonanych ocen okresowych.

§ 5. Odwołanie Sąd Najwyższy rozpoznaje odwołanie w składzie pięciu sędziów.

Art. 182

§ 1. Za uchybienie godności sędziego po przejściu w stan spoczynku oraz przewinienie dyscyplinarne w okresie pełnienia służby sędzia w stanie spoczynku odpowiada dyscyplinarnie.

§ 2. Do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów w stanie spoczynku stosuje się odpowiednio przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, z tym że zamiast kar przewidzianych dla sędziów sąd dyscyplinarny orzeka kary:

- 1) upomnienia;
- 2) nagany;
- 3) obniżenia uposażenia o 5%-50% na okres od sześciu miesięcy do dwóch lat;
- 4) zawieszenia podwyższenia uposażenia, o którym mowa w art. 141 § 3, na okres od roku do trzech lat;
- 5) pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia.

§ 3. Skazanie sędziego w stanie spoczynku prawomocnym wyrokiem sądu na pozbawienie praw publicznych za przestępstwo popełnione po przejściu w stan spoczynku, jak również przed przejściem w stan spoczynku, lub prawomocne orzeczenie kary wydalenia ze służby, za przewinienie popełnione, w tym przed przejściem w stan spoczynku, powoduje utratę uprawnień do stanu spoczynku i uposażenia sędziego oraz uposażenia rodzinnego członków jego rodziny.

§ 4. W razie orzeczenia kary wymienionej w § 3 pkt 4, lub w przypadkach przewidzianych w § 5. Sędzia pozbawiony prawa do stanu spoczynku i uposażenia albo członek jego rodziny pozbawiony prawa do uposażenia rodzinnego nabywa prawo do emerytury lub renty, jeżeli spełnia warunki określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym.

Art. 183

§ 1. Karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje z upływem roku od dnia, w którym właściwy rzecznik dyscyplinarny dowiedział się o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego, nie później jednak niż z upływem trzech lat od jego popełnienia.

§ 2. Jeżeli w czasie, o którym mowa w § 1, wszczęto postępowanie dyscyplinarne, karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje z upływem pięciu lat od chwili wszczęcia tego postępowania.

§ 3. Jeżeli przewinienie dyscyplinarne zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie może nastąpić wcześniej niż przedawnienie przewidziane w przepisach Kodeksu karnego.

Art. 184

§ 1. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) obniżenie wynagrodzenia zasadniczego o 5%-50% na okres od sześciu miesięcy do dwóch lat;
- 4) usunięcie z zajmowanej funkcji;
- 5) przeniesienie na inne, wskazane przez sąd dyscyplinarny, miejsce służbowe;
- 6) odwołanie sędziego z delegacji;
- 7) złożenie sędziego z urzędu.

§ 2. Wymierzenie kary określonej w § 1 pkt 3–6 pociąga za sobą pozbawienie możliwości objęcia miejsca służbowego w sądzie wyższego rzędu przez okres pięciu lat, niemożność udziału w tym okresie w kolegium, orzekania w sądzie dyscyplinarnym oraz objęcia funkcji prezesa sądu, wiceprezesa sądu, przewodniczącego wydziału, wizytatora, a także rzecznika prasowego,

§ 4. Wymierzenie kary określonej w § 1 pkt 7 pociąga za sobą utratę możliwości ponownego powołania ukaranego do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim.

§ 5. Obok kary dyscyplinarnej sąd dyscyplinarny może orzec dodatkowo obowiązek przeproszenia pokrzywdzonego, określając odpowiedni ze względu na okoliczności sprawy sposób jego wykonania.

§ 6. W przypadku przewinienia dyscyplinarnego lub wykroczenia mniejszej wagi, sąd dyscyplinarny może odstąpić od wymierzenia kary.

Art. 185

Sąd dyscyplinarny może orzec podanie treści orzeczenia do publicznej wiadomości w określony sposób, jeżeli uzna to za celowe ze względu na okoliczności sprawy oraz pod warunkiem, że nie narusza to interesu pokrzywdzonego

Art. 186

W razie ukarania za wykroczenie sąd dyscyplinarny może orzec zakaz prowadzenia pojazdów, na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2021 r. poz. 281, 720, 1023 i 1655).

Art. 187

O prawomocnym przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe i złożeniu sędziego z urzędu Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa obwieszcza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

Art. 188

§ 1. Sądami dyscyplinarnymi w sprawach dyscyplinarnych sędziów są:

1) w pierwszej instancji:

a) Sąd Najwyższy w sprawach przewinień dyscyplinarnych wyczerpujących znamiona umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego lub umyślnych przestępstw skarbowych;

b) sądy apelacyjne w pozostałych sprawach;

2) w drugiej instancji – Sąd Najwyższy.”,

§ 2. Sądy dyscyplinarne są ponadto właściwe do orzekania w sprawach, o których mowa w art. 57 § 3, art. 126 § 3 pkt 3, art. 143.

§ 3. Do rozpoznania spraw, o których mowa w § 1 lit. b i § 2 właściwy miejscowo jest sąd dyscyplinarny, w okręgu którego sędzia objęty postępowaniem pełni służbę. Jeżeli jednak sprawa dotyczy sędziego, który orzeka albo orzekał w danym sądzie apelacyjnym, właściwy jest inny sąd dyscyplinarny wyznaczony, na wniosek rzecznika dyscyplinarnego, przez Sąd Najwyższy w składzie jednego sędziego.”

§ 4. Sąd dyscyplinarny orzeka w składzie trzech sędziów.

§ 5 Jeżeli w pierwszej instancji orzeczono karę złożenia sędziego z urzędu, Sąd Najwyższy rozpoznaje odwołanie w składzie pięciu sędziów.

§ 6. Sąd dyscyplinarny pierwszej instancji może orzekać na sesjach wyjazdowych w sądzie okręgowym, na obszarze właściwości którego obwiniony zajmuje stanowisko sędziego, chyba że sprzeciwia się temu dobro wymiaru sprawiedliwości.

Art. 189

Obsługę administracyjną sądów dyscyplinarnych, o których mowa w art. 188 § 1 pkt 1 lit. a) prowadzą sekretariaty wydziałów karnych tych sądów. Obsługę administracyjną Sądu Najwyższego jako sądu dyscyplinarnego prowadzi sekretariat Izby Karnej Sądu Najwyższego.

Art. 190

§ 1. Do orzekania w sądzie dyscyplinarnym są uprawnieni wszyscy sędziowie danego sądu dyscyplinarnego, z wyjątkiem prezesa i wiceprezesów sądu apelacyjnego oraz Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i Prezesów Sądu Najwyższego, a także rzecznika dyscyplinarnego.

§ 2. Wyznaczenie sędziów do składu sądu dyscyplinarnego następuje w drodze losowania, z tym że:

1) w przypadku, o którym mowa w art. 118 § 4, wyznacza się po jednej osobie spośród sędziów orzekających:

- a) w sprawach z zakresu prawa karnego,
  - b) w sprawach z tego zakresu prawa, w którym orzeka obwiniony, a jeżeli orzeka w więcej niż jednym wydziale sądu – jednego z tych zakresów,
  - c) w pozostałych kategoriach spraw;
- 2) w przypadku, o którym mowa w art. 118 § 5, wyznacza się jednego sędziego Sądu Najwyższego orzekającego w sprawach karnych oraz po dwóch sędziów Sądu Najwyższego orzekających:
- a) w sprawach z tego zakresu prawa, w którym orzeka obwiniony, a jeżeli orzeka w więcej niż jednym wydziale sądu – jednego z tych zakresów,
  - b) w pozostałych sprawach.

§ 3. Przewodniczącym składu sądu dyscyplinarnego jest sędzia orzekający w sprawach karnych, najstarszy służbą.

§ 4. Referenta sprawy rozpoznawanej przez skład sądu dyscyplinarnego wyznaczony w sposób, o którym mowa w § 2, wskazuje odpowiednio prezes danego sądu apelacyjnego albo Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

Art. 191

§ 1. Oskarżycielami przed sądem dyscyplinarnym są Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych oraz Rzecznicy Dyscyplinarni działający przy sądach apelacyjnych.

§ 2. W sprawach sędziów sądów apelacyjnych oraz prezesów i wiceprezesów sądów apelacyjnych i sądów okręgowych oskarżycielami przed sądem dyscyplinarnym mogą być wyłącznie Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych oraz Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych.

§ 3. Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych oraz dwóch Zastępców Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych wybiera Krajowa Rada Sądownictwa na czteroletnią kadencję spośród sędziów, których kandydatury zgłaszają zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji.

§ 4. Krajowa Rada Sądownictwa zapewnia obsługę administracyjną Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych oraz Zastępców Rzecznika Dyscyplinarnego

Sędziów Sądów Powszechnych. Zadania w tym zakresie wykonuje odrębna komórka organizacyjna w Biurze Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 5. Rzeczników Dyscyplinarnych przy sądach apelacyjnych na trzyletnią kadencję wybiera zgromadzenie przedstawicieli sędziów apelacji spośród sędziów, których kandydatury przedstawia kolegium właściwego sądu apelacyjnego i kolegia sędziów okręgu z obszaru apelacji. Prawo zgłoszenia kandydatury ma również grupa 10 członków tego zgromadzenia.

§ 6. Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych oraz Rzecznik Dyscyplinarny działający przy sądzie apelacyjnym pełnią obowiązki po upływie kadencji do czasu powołania odpowiednio Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych albo Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym na następną kadencję.

§ 7. Zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji, nie później niż w terminie miesiąca przed dniem zakończenia kadencji Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych lub Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, a jeżeli ich kadencja wygasła – w terminie dwóch miesięcy od dnia wygaśnięcia kadencji, zgłaszają Krajowej Radzie Sądownictwa po jednym kandydacie na te stanowiska.

§ 8. Kolegium sądu apelacyjnego i kolegia sędziów okręgu z obszaru apelacji, nie później niż w terminie miesiąca przed dniem zakończenia kadencji Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym, a jeżeli jego kadencja wygasła – w terminie dwóch miesięcy od dnia wygaśnięcia kadencji, zgłaszają zgromadzeniu przedstawicieli sędziów apelacji po jednym kandydacie to stanowisko.

§ 9. Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych i Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym wybiera się w głosowaniu tajnym, zwykłą większością głosów. Jeżeli nie dokonano wyboru głosowanie powtarza się z udziałem dwóch kandydatów, którzy w pierwszym głosowaniu uzyskali największą liczbę głosów.

§ 10. Jeżeli w drugim głosowaniu żaden z kandydatów na stanowisko Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych albo Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym nie uzyskał wymaganej większości głosów, wyboru dokonuje Krajowa Rada Sądownictwa.

§ 11. Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych oraz Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych mogą przejąć sprawę prowadzoną przez Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym, a także przekazać mu sprawę do prowadzenia, w tym sprawę z obszaru innej apelacji, jeżeli istnieją przeszkody w prowadzeniu sprawy przez właściwego Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym lub wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości.

§ 12. Do prowadzenia spraw dyscyplinarnych dotyczących Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych albo Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych właściwy jest sędzia Sądu Najwyższego wskazany przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. Przepisu ust. 11 nie stosuje się.

Art. 192

Ilekoć w przepisach niniejszej ustawy jest mowa o rzeczniku dyscyplinarnym należy przez to rozumieć Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym

Art. 193

§ 1. Obwiniony może ustanowić obrońcę spośród sędziów, prokuratorów, adwokatów lub radców prawnych.

§ 2. Sędzia, wobec którego prowadzone są czynności wyjaśniające, może ustanowić pełnomocnika spośród sędziów, prokuratorów, adwokatów lub radców prawnych.

§ 3. Po ustaniu niemożności wzięcia udziału w postępowaniu dyscyplinarnym przez obwinionego, prezes sądu dyscyplinarnego albo sąd dyscyplinarny zwalnia obrońcę z jego obowiązków, chyba że ujawniły się inne okoliczności uzasadniające udział obrońcy w postępowaniu.

Art. 194

§ 1. Rzecznik dyscyplinarny podejmuje czynności wyjaśniające na wniosek Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa, prezesa sądu apelacyjnego lub prezesa sądu okręgowego, kolegium sądu apelacyjnego lub kolegium sędziów okręgu, a także z własnej inicjatywy, po ustaleniu okoliczności wskazujących na podejrzenie popełnienia przewinienia

dyscyplinarnego. Czynności wyjaśniające powinny być przeprowadzone w terminie trzydziestu dni od dnia podjęcia pierwszej czynności przez rzecznika dyscyplinarnego.

§ 2. Rzecznik dyscyplinarny w ramach czynności wyjaśniających może przeprowadzać wyłącznie dowody z dokumentów, przesłuchania osoby wnioskującej o wszczęcie postępowania lub pokrzywdzonego. Rzecznik dyscyplinarny zawiadamia także sędziego o prawie do złożenia, w terminie czternastu dni od dnia otrzymania zawiadomienia, pisemnego oświadczenia dotyczącego przedmiotu tych czynności lub deklaracji o zamiarze złożenia oświadczenia ustnego. Niezłożenie oświadczenia przez sędziego nie wstrzymuje dalszego biegu postępowania.

§ 3. W razie złożenia przez sędziego w terminie określonym w § 2 deklaracji o zamiarze złożenia oświadczenia ustnego rzecznik dyscyplinarny wyznacza miejsce i termin jego odebrania.

§ 4. Jeżeli rzecznik dyscyplinarny po przeprowadzeniu na żądanie uprawnionego organu czynności wyjaśniających nie znajduje podstaw do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, wydaje postanowienie o odmowie jego wszczęcia. Odpis postanowienia doręcza się organowi, który złożył wniosek o wszczęcie postępowania, odpowiednio kolegium sędziów okręgu albo kolegium sądu apelacyjnego, właściwemu dla sędziego, wobec którego prowadzono czynności wyjaśniające, a także temu sędziemu.

§ 5. Jeżeli po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających zachodzą podstawy do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, rzecznik dyscyplinarny wszczyna postępowanie dyscyplinarne i sporządza zarzuty dyscyplinarne na piśmie, a następnie niezwłocznie doręcza je obwinionemu. Doręczając zarzuty, rzecznik dyscyplinarny wzywa obwinionego do przedstawienia na piśmie wyjaśnień i wniosków dowodowych w terminie czternastu dni od dnia doręczenia zarzutów dyscyplinarnych. Rzecznik dyscyplinarny może także odebrać od obwinionego, a na jego wniosek odbiera, wyjaśnienia w drodze przesłuchania.

§ 6. Niezłożenie wyjaśnień w terminie, o którym mowa w § 5, lub niestawiennictwo w wyznaczonym przez rzecznika dyscyplinarnego terminie przesłuchania nie wstrzymuje dalszych czynności.

§ 7. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne nie dostarczyło podstaw do wniesienia do sądu dyscyplinarnego wniosku dyscyplinarnego rzecznik dyscyplinarny wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego.

§ 8. W terminie siedmiu dni od dnia doręczenia postanowienia, o którym mowa w § 4 albo 7, organowi, który złożył wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, oraz odpowiednio kolegium sądu apelacyjnego albo kolegium sędziów okręgu, właściwemu dla sędziego, wobec

którego prowadzono czynności wyjaśniające albo któremu przedstawiono zarzuty, a także temu sędziemu, służy zażalenie do sądu dyscyplinarnego.

§ 9. Na żądanie organu uprawnionego do wniesienia zażalenia rzecznik dyscyplinarny niezwłocznie przesyła lub w inny sposób udostępnia materiały zebrane w toku czynności wyjaśniających lub postępowania dyscyplinarnego.

§ 10. Sąd dyscyplinarny rozpoznaje zażalenie w terminie czternastu dni od dnia jego wniesienia do sądu.

Art. 195

§ 1. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego rzecznik dyscyplinarny sporządza wniosek dyscyplinarny.

§ 2. Jeżeli obwinionym jest sędzia, o którym mowa w art. 188 § 3 zdanie drugie, przed sporządzeniem wniosku dyscyplinarnego dotyczącego czynu innego niż przewinienie dyscyplinarne, o którym mowa w art. 188 § 1 pkt 1 lit. a, rzecznik dyscyplinarny zwraca się do Sądu Najwyższego o wyznaczenie sądu dyscyplinarnego właściwego do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji. Sąd Najwyższy wyznacza ten sąd w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania wniosku.

§ 3. Wniosek dyscyplinarny powinien zawierać dokładne określenie danych obwinionego, czynu, który jest przedmiotem postępowania, wykaz dowodów uzasadniających wniosek oraz uzasadnienie, a jeżeli przewinieniem dyscyplinarnym wyrządzono szkodę – także dane pokrzywdzonego.

Art. 196

§ 1. W terminie trzech dni od dnia wniesienia wniosku dyscyplinarnego prezes sądu dyscyplinarnego zarządza losowanie, o którym mowa w art. 190 § 2, a następnie wskazuje referenta sprawy.

§ 2. W terminie siedmiu dni od wyznaczenia referenta zarządza się wyznaczenie terminu rozprawy. Rozprawa odbywa się przed upływem czterdziestu pięciu dni od dnia wniesienia wniosku dyscyplinarnego do sądu dyscyplinarnego.

§ 3. Sąd dyscyplinarny może postanowić o rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu, jeżeli uzna to za wystarczające albo złożony został wniosek o wymierzenie kary bez przeprowadzenia rozprawy. Przepis § 2 zdanie drugie stosuje się.

§ 4. O terminie pierwszej rozprawy albo posiedzenia zawiadamia się także pokrzywdzonego.

Art. 197

§ 1. Postępowanie dyscyplinarne jest jawne.

§ 2. Sąd dyscyplinarny może wyłączyć jawność postępowania dyscyplinarnego ze względu na moralność, bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny oraz ze względu na ochronę życia prywatnego stron lub inny ważny interes prywatny.

§ 3. W razie wyłączenia jawności postępowania dyscyplinarnego orzeczenie ogłaszane jest publicznie.

Art. 198

Jeżeli w toku rozprawy zostanie ujawnione przewinienie dyscyplinarne, którego nie obejmuje wniosek dyscyplinarny, sąd dyscyplinarny może wydać wyrok co do tego przewinienia dyscyplinarnego tylko na wniosek rzecznika dyscyplinarnego określający dokładnie czyn stanowiący to przewinienie dyscyplinarne oraz pod warunkiem wyrażenia zgody przez obwinionego lub jego obrońcę; w razie braku zgody rzecznik dyscyplinarny prowadzi w tym zakresie odrębne postępowanie dyscyplinarne.

Art. 199

W razie rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku służbowego sędziego w toku postępowania dyscyplinarnego, postępowanie to toczy się nadal. Jeżeli obwiniony podjął pracę w urzędzie państwowym, Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, adwokaturze lub jako radca prawny, notariusz albo komornik, sąd przesyła wyrok odpowiednio temu urzędowi, Prezesowi Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Naczelnej Radzie Adwokackiej lub Krajowej Radzie Radców Prawnych, Krajowej Radzie Notarialnej, albo Krajowej Radzie Komorniczej.

Art. 200

Jeżeli przewinienie zawiera znamiona przestępstwa, sąd dyscyplinarny poucza o tym strony oraz zawiadamia prokuratora, umożliwiając mu zajęcie stanowiska. W tym samym postępowaniu sąd dyscyplinarny rozpoznaje sprawę w zakresie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej i wydaje uchwałę, o której mowa w art. 143 § 5.

Art. 201

§ 1. Po prawomocnym zakończeniu postępowania karnego przeciwko sędziemu, sąd lub prokurator przesyła akta sprawy właściwemu rzecznikowi dyscyplinarnemu. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne nie było wszczęte, rzecznik dyscyplinarny podejmuje czynności dyscyplinarne, choćby w postępowaniu karnym został wydany wyrok uniewinniający.

§ 2. Jeżeli przeciwko sędziemu zapadł prawomocny wyrok pociągający za sobą, w myśl ustawy, utratę stanowiska, sąd dyscyplinarny zawiadamia o tym Krajową Radę Sądownictwa, która zarządza złożenie ukaranego sędziego z urzędu, chociażby wykonano już wyrok dyscyplinarny skazujący na karę łagodniejszą niż złożenie z urzędu.

Art. 202

§ 1. Od wydanego w pierwszej instancji wyroku sądu dyscyplinarnego oraz postanowienia i zarządzenia zamykających drogę do wydania wyroku przysługuje odwołanie obwinionemu, rzecznikowi dyscyplinarnemu, a także Krajowej Radzie Sądownictwa. Termin do wniesienia odwołania wynosi trzydzieści dni i biegnie dla każdego uprawnionego od dnia doręczenia orzeczenia lub zarządzenia.

§ 2. Odwołanie powinno być rozpoznane w terminie dwóch miesięcy od dnia wpłynięcia do sądu dyscyplinarnego drugiej instancji.

§ 3. Jeżeli sąd dyscyplinarny pierwszej instancji rozpoznawał sprawę dyscyplinarną na posiedzeniu, sąd dyscyplinarny drugiej instancji rozpoznaje odwołanie na posiedzeniu, chyba że bezpośrednio przeprowadzenie na rozprawie postępowania dowodowego w całości albo w części jest niezbędnym dla prawidłowego rozpoznania sprawy.

Art. 203

Od wyroku sądu dyscyplinarnego kasacja nie przysługuje.

Art. 204

§ 1. Prezes sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji przesyła odpis prawomocnego wyroku sądu dyscyplinarnego Krajowej Radzie Sądownictwa, a ponadto - prezesowi właściwego sądu i odpowiednio kolegium sędziów okręgu albo kolegium sądu apelacyjnego, właściwemu dla sędziego, którego .

§ 2. Wykonanie wyroku należy do Krajowej Rady Sądownictwa co do kar wymienionych w art. 184 § 1 pkt 5-7, a co do kar wymienionych w art. 184 § 1 pkt 3-4 - do prezesa sądu okręgowego oraz do prezesa sądu apelacyjnego w stosunku do sędziów tego sądu. Jeżeli karę, o której mowa w art. 183 § 1 pkt 4 wymierzono prezesowi sądu albo wiceprezesowi sądu, wykonanie wyroku należy do Krajowej Rady Sądownictwa.

Art. 205

§ 1. Odpis prawomocnego wyroku skazującego na karę dyscyplinarną oraz określonego w art. 184 § 1 pkt 7 dołącza się do akt osobowych sędziego.

§ 2. Po upływie pięciu lat od dnia uprawomocnienia się wyroku orzekającego karę przewidzianą w art. 188 § 1 pkt 1-6 oraz wyroku określonego w art. 109 § 7, Krajowa Rada Sądownictwa zarządza usunięcie odpisu wyroku z akt osobowych sędziego, jeżeli w tym okresie nie wydano przeciwko sędziemu innego wyroku skazującego. W takim przypadku dopuszczalne jest tylko jednoczesne usunięcie z akt osobowych sędziego odpisów wszystkich wyroków.

§ 3. Prezes sądu prowadzący akta osobowe sędziego niezwłocznie zawiadamia Krajową Radę Sądownictwa o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w § 2 zdanie pierwsze.

Art. 206

Krajowa Rada Sądownictwa oraz Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego mogą wystąpić o wznowienie postępowania dyscyplinarnego.

Art. 207

§ 1. Wznowienie postępowania dyscyplinarnego na niekorzyść obwinionego może nastąpić, jeżeli umorzenie postępowania lub wydanie wyroku nastąpiło wskutek przestępstwa albo jeżeli w ciągu pięciu lat od umorzenia lub od wydania wyroku wyjdą na jaw nowe okoliczności lub dowody, które mogły uzasadniać skazanie lub wymierzenie kary surowszej.

§ 2. Wznowienie postępowania na korzyść skazanego może nastąpić także po jego śmierci, jeżeli wyjdą na jaw nowe okoliczności lub dowody, które mogłyby uzasadniać uniewinnienie lub wymierzenie kary łagodniejszej.

§ 3. W razie śmierci skazanego, wniosek o wznowienie postępowania mogą złożyć jego małżonek, krewni w linii prostej, rodzeństwo, przysposabiający lub przysposobiony oraz rzecznik dyscyplinarny.

Art. 208

Rozstrzygnięcia zapadające w toku postępowania dyscyplinarnego podlegają z urzędu uzasadnieniu na piśmie i doręczeniu ich stronom. Wyroki oraz postanowienia i zarządzenia zamykające drogę do wydania wyroku doręcza się także Krajowej Radzie Sądownictwa.

Art. 209

W sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy części ogólnej rozdziałów I–III ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z...) oraz ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z...).

Art. 210

§ 1. Sąd dyscyplinarny może zawiesić w czynnościach służbowych sędziego, przeciwko któremu wszczęto postępowanie dyscyplinarne lub w stosunku do którego złożono wniosek o ubezwłasnowolnienie, a także jeżeli wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.

§ 2. Jeżeli sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego albo orzeka karę złożenia sędziego z urzędu, zawiesza sędziego w czynnościach służbowych na czas trwania postępowania dyscyplinarnego.

§ 3. Sąd dyscyplinarny, zawieszając sędziego w czynnościach służbowych, obniża w granicach od 25% do 50% wysokość jego wynagrodzenia na czas trwania tego zawieszenia; nie dotyczy to osób, w stosunku do których wszczęto postępowanie o ubezwłasnowolnienie.

§ 4. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne zostało umorzone lub zakończyło się uniewinnieniem, dokonuje się wyrównania wszystkich składników wynagrodzenia albo uposażenia do pełnej wysokości.

Art. 211

§ 1. Jeżeli sędziego zatrzymano z powodu schwytania na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa umyślnego albo jeżeli ze względu na rodzaj czynu dokonanego przez sędziego powaga sądu lub istotne interesy służby wymagają natychmiastowego odsunięcia go od wykonywania obowiązków służbowych, prezes sądu może zarządzić natychmiastową przerwę

w czynnościach służbowych sędziego aż do czasu wydania uchwały przez sąd dyscyplinarny, nie dłużej niż na miesiąc.

§ 2. Jeżeli sędzia, o którym mowa w § 1, pełni funkcję prezesa sądu, zarządzenie przerwy w czynnościach służbowych należy do prezesa sądu przełożonego.

§ 3. O wydaniu zarządzenia, o którym mowa w § 1, prezes sądu, w terminie trzech dni od dnia jego wydania, zawiadamia sąd dyscyplinarny, który niezwłocznie, nie później niż przed upływem terminu, na który przerwa została zarządzona, wydaje uchwałę o zawieszeniu sędziego w czynnościach służbowych albo uchyla zarządzenie o przerwie w wykonywaniu tych czynności. Sąd dyscyplinarny zawiadamia sędziego o posiedzeniu, jeżeli uzna to za celowe.

Art. 212

§ 1. W sprawie zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych lub uchylenia zarządzenia o przerwie w wykonywaniu czynności służbowych, po wysłuchaniu rzecznika dyscyplinarnego, a także w przypadkach, o których mowa w art. 37 § 5 oraz art. 75 § 2 pkt 3, sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę. Sąd dyscyplinarny wysłuchuje sędziego, jeżeli stawił się na posiedzenie, a w przypadku, o którym mowa w art. 37 § 5 – także prezesa właściwego sądu.

§ 2. Na uchwałę odmawiającą uwzględnienia wniosku, o którym mowa w art. 75 § 2 pkt 3, przysługuje zażalenie Krajowej Radzie Sądownictwa oraz kolegium, które złożyło wniosek.

§ 3. Na uchwałę odmawiającą uwzględnienia zastrzeżenia, o którym mowa w art. 37 § 5, sędziemu przysługuje zażalenie.

§ 4. Na uchwałę o zawieszeniu w czynnościach służbowych sędziemu przysługuje zażalenie, a rzecznikowi dyscyplinarnemu – na uchwałę o uchyleniu zarządzenia o przerwie w wykonywaniu czynności służbowych; zażalenie nie wstrzymuje wykonania uchwały.

§ 5. Zażalenie rozpoznaje sąd dyscyplinarny drugiej instancji.

Art. 213

Zawieszenie w czynnościach służbowych ustaje z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania dyscyplinarnego, chyba że sąd dyscyplinarny uchylił je wcześniej.

Art. 214

§ 1. Okres zawieszenia w czynnościach służbowych stanowi okres zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

§ 2. W okresie zawieszenia w czynnościach służbowych sędzia nie nabywa prawa do urlopu wypoczynkowego. Przepisy art. 155¹ § 1 pkt 2 i art. 155² § 2 Kodeksu pracy stosuje się odpowiednio.

Art. 215

Koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi Skarb Państwa.

Art. 216

§ 1. W razie jednoczesnego ukarania za kilka przewinień dyscyplinarnych sąd dyscyplinarny wymierza karę za poszczególne przewinienia dyscyplinarne, a następnie karę łączną.

§ 2. Przy orzekaniu kary łącznej stosuje się następujące zasady:

- 1) w razie orzeczenia dwóch lub więcej kar rodzajowo tożsamyh wymierza się karę łączną tego samego rodzaju bądź karę surowszą;
- 2) w razie orzeczenia dwóch lub więcej kar upomnienia wymierza się łączną karę upomnienia albo nagany;
- 3) w razie orzeczenia kary upomnienia i nagany wymierza się łączną karę nagany;
- 4) w razie orzeczenia dwóch lub więcej kar nagany wymierza się łączną karę nagany albo karę obniżenia wynagrodzenia zasadniczego bądź usunięcia z zajmowanej funkcji;
- 5) kary upomnienia i nagany nie podlegają łączeniu z karą obniżenia wynagrodzenia zasadniczego;
- 6) w razie orzeczenia dwóch lub więcej kar obniżenia wynagrodzenia zasadniczego łączna kara obniżenia wynagrodzenia zasadniczego nie może być niższa niż najwyższa z orzeczonych kar obniżenia wynagrodzenia oraz nie może być wyższa niż suma tych kar i nie może przekraczać 60% wynagrodzenia;
- 7) kara usunięcia z zajmowanej funkcji nie podlega łączeniu z karami upomnienia, nagany i karą obniżenia wynagrodzenia zasadniczego;
- 8) kara przeniesienia na inne miejsce służbowe nie podlega łączeniu z karami upomnienia, nagany i karą obniżenia wynagrodzenia;
- 9) przy orzeczonych za kilka przewinień karach rodzajowo różnych i karze złożenia sędziego z urzędu wymierza się wyrok łączny złożenia sędziego z urzędu.

§ 3. W przypadku gdy obwiniony popełnił dwa lub więcej przewinienia dyscyplinarne, zanim zapadło pierwsze, choćby nieprawomocne, orzeczenie co do któregośkolwiek z nich, na

wniosek ukaranego wydaje się orzeczenie łączne, o ile orzeczone kary podlegają łączeniu według zasad przewidzianych w § 2.

Dział III.

Udział obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości

Rozdział 1 Sędziowie obywatelscy

Art. 217

§ 1. Obywatele mogą brać udział w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości jako sędziowie obywatelscy.

§ 2. Sędziowie obywatelscy mogą brać udział w rozpoznawaniu spraw w postępowaniu cywilnym w pierwszej instancji, z wyłączeniem spraw rozpoznawanych z mocy ustawy w składzie kolegiальnym sędziów lub określonych w przepisach odrębnych, a także spraw rozpoznawanych z udziałem obywatelskich sędziów handlowych, a w postępowaniu karnym w przypadkach wskazanych w ustawie.

§ 3. Sędziowie obywatelscy biorą udział w rozpoznawaniu sprawy w pierwszej instancji w postępowaniu cywilnym na zgodny wniosek stron, a w postępowaniu karnym na wniosek złożony przez oskarżonego, a ponadto w wypadkach wskazanych w odrębnych ustawach. W przypadku braku możliwości wyznaczenia sędziów obywatelskich prezes sądu zarządza rozpoznanie sprawy w składzie jednego sędziego.

§ 4. Formę, sposób i zasady składania wniosków, o których mowa w ust. 3, określają odrębne ustawy.

Art. 218

§ 1. W zakresie orzekania sędziowie obywatelscy są niezawiśli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom.

§ 2. Sędzia obywatelski nie może przewodniczyć rozprawie ani naradzie ani też wykonywać czynności sędziego poza rozprawą.

§ 3. Sędziowie obywatelscy przy rozstrzyganiu spraw mają równe prawa z sędziami.

Art. 219

§ 1. Sędzia obywatelski ma obowiązek sprawowania funkcji z zachowaniem niezależności, bezstronności, godności i uczciwości oraz unikać zachowań, które mogłyby wywoływać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.

§ 2. Obywatelski sędzia jest obowiązany zachować w tajemnicy okoliczności sprawy, o których powziął wiadomość ze względu na swoją funkcję poza jawną rozprawą sądową. Zwolnienie z obowiązku zachowania tajemnicy nie jest dopuszczalne.

§ 3. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa także po ustaniu funkcji obywatelskiego sędziego.

§ 4. Wobec osoby sprawującej funkcję obywatelskiego sędziego nie przeprowadza się postępowania sprawdzającego przewidzianego w ustawie z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 412). Przed przystąpieniem do sprawowania funkcji obywatelski sędzia zapoznaje się z przepisami o ochronie informacji niejawnych i składa oświadczenie o znajomości tych przepisów. Informacje niejawne mogą być udostępnione obywatelskiemu sędziemu tylko w zakresie niezbędnym do sprawowania funkcji.

Art. 220

§ 1. Obywatelskim sędzią może być wybrany ten, kto:

- 1) ma obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- 2) jest nieskazitelnego charakteru;
- 3) ukończył 30 lat;
- 4) co najmniej od roku stale mieszka w miejscu kandydowania;
- 5) nie przekroczył 70 lat;
- 6) jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do sprawowania funkcji sędziego,

§ 2. Spełnienie warunku, o którym mowa w § 1 pkt 4, ocenia się na dzień zgłoszenia.

Art. 201

§ 1. Obywatelskimi sędziami nie mogą być:

- 1) osoby zatrudnione w sądach powszechnych i innych sądach oraz w prokuraturze;
- 2) osoby wchodzące w skład organów, od których orzeczenia można żądać skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego;
- 3) funkcjonariusze Policji oraz inne osoby zajmujące stanowiska związane ze ściganiem przestępstw i wykroczeń;
- 4) adwokaci i aplikanci adwokaccy;
- 5) radcy prawni i aplikanci radcowscy;

- 6) duchowni;
  - 7) żołnierze w czynnej służbie wojskowej;
  - 8) funkcjonariusze Służby Więziennej;
  - 9) radni gminy, powiatu i województwa.
  - 10) posłowie, senatorowie lub posłowie do Parlamentu Europejskiego;
  - 11) inne osoby wymienione w ustawie z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. z 2020 r., nr 1637, z późn. zm.)
  - 12) radni gminy, powiatu lub województwa;
  - 13) notariusze wykonujący zawód, zastępcy notarialni lub aplikanci notarialni;
  - 14) radcowie i referendarze Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 15) komornicy wykonujący zawód, asesory komorniczy lub aplikanci komorniczy;
  - 16) członkowie partii politycznych.
- § 2. Nie można być sędzią obywatelskim jednocześnie w więcej niż jednym sądzie.

Art. 202

- § 1. Sędziów obywatelskich do sądów okręgowych oraz do sądów rejonowych wybierają rady gmin, których obszar jest objęty właściwością tych sądów – w głosowaniu tajnym.
- § 2. Wybory przygotowują gminy jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

Art. 203

- § 1. Liczbę sędziów obywatelskich wybieranych przez poszczególne rady gmin do wszystkich sądów działających na obszarze właściwości sądu okręgowego, ustala kolegium sądu okręgowego w uzgodnieniu z Krajową Radą Sądownictwa; liczbę sędziów obywatelskich do poszczególnych sądów rejonowych ustala się po zasięgnięciu opinii prezesów tych sądów.
- § 2. Prezes sądu okręgowego podaje liczbę sędziów obywatelskich do wiadomości poszczególnym radom gmin najpóźniej na trzydzieści dni przed upływem terminu zgłaszania kandydatów.

Art. 204

- § 1. Kandydatów na sędziów obywatelskich mogą zgłaszać radom gmin prezesi właściwych sądów, stowarzyszenia, inne organizacje społeczne i zawodowe, zarejestrowane na podstawie przepisów prawa, z wyłączeniem partii politycznych, oraz co najmniej pięćdziesięciu

obywateli mających czynne prawo wyborcze, zamieszkujących stale na terenie gminy dokonującej wyboru, w terminie do dnia 30 czerwca ostatniego roku kadencji.

§ 2. Do zgłoszenia kandydata na sędziego obywatelskiego dokonanego na karcie zgłoszenia dołącza się następujące dokumenty:

- 1) informację z Krajowego Rejestru Karnego dotyczącą zgłaszanej osoby;
- 2) oświadczenie kandydata, że nie jest prowadzone przeciwko niemu postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 3) oświadczenie kandydata, że nie jest lub nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej, a także, że władza rodzicielska nie została mu ograniczona ani zawieszona;
- 4) zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia, wystawione przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej (Dz.U. z 2022 r. poz. 2527), stwierdzające brak przeciwwskazań do wykonywania funkcji sędziego obywatelskiego ;

§ 3. Do zgłoszenia kandydata na sędziego obywatelskiego dokonanego na karcie zgłoszenia przez stowarzyszenie, inną organizację społeczną lub zawodową, zarejestrowaną na podstawie przepisów prawa, dołącza się również aktualny odpis z Krajowego Rejestru Sądowego albo odpis lub zaświadczenie potwierdzające wpis do innego właściwego rejestru lub ewidencji dotyczące tej organizacji.

§ 4. Do zgłoszenia kandydata na sędziego obywatelskiego dokonanego na karcie zgłoszenia przez obywateli dołącza się również listę osób zawierającą imię (imiona), nazwisko, numer ewidencyjny PESEL, miejsce stałego zamieszkania i własnoręczny podpis każdej z pięćdziesięciu osób zgłaszających kandydata.

§ 5. Dokumenty wymienione w § 2 pkt 1-4 powinny być opatrzone datą nie wcześniejszą niż trzydzieści dni przed dniem zgłoszenia, a dokumenty wymienione w § 3 nie wcześniejszą niż trzy miesiące przed dniem zgłoszenia.

§ 6. Osobą uprawnioną do składania wyjaśnień w sprawie zgłoszenia kandydata na sędziego obywatelskiego przez obywateli jest osoba, której nazwisko zostało umieszczone jako pierwsze na liście, o której mowa w § 4.

§ 7. Koszt opłaty za wydanie informacji z Krajowego Rejestru Karnego ponosi Skarb Państwa.

§ 8. Koszt opłaty za badanie lekarskie i za wystawienie zaświadczenia lekarskiego ponosi kandydat na sędziego obywatelskiego .

§ 9. Koszt opłaty za wydanie aktualnego odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego albo odpisu lub zaświadczenia z innego właściwego rejestru lub ewidencji ponosi Skarb Państwa.

§ 10. Rady gmin zasięgają od komendanta wojewódzkiego Policji albo Komendanta Stołecznego Policji informacji o kandydatach na sędziego obywatelskiego. Informacje o kandydacie na sędziego obywatelskiego uzyskuje się i sporządza na zasadach określonych dla informacji o kandydacie do objęcia stanowiska sędziowskiego.

§ 11. Zgłoszenia kandydatów, które wpłynęły do rady gminy po upływie terminu, o którym mowa w § 1, a także zgłoszenia, które nie spełniają wymagań formalnych, o których mowa w § 2-5, pozostawia się bez dalszego biegu. Przywrócenie terminu do zgłoszenia kandydatów jest niedopuszczalne. Pozostawienie zgłoszenia bez dalszego biegu rada gminy stwierdza w drodze uchwały.

§ 12. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, sposób postępowania z dokumentami złożonymi radom gmin przy zgłaszaniu kandydatów na sędziów obywatelskich, wzór karty zgłoszenia oraz sposób jego udostępniania, mając na uwadze potrzebę udokumentowania przez podmioty zgłaszające spełnianie przez kandydatów na sędziów obywatelskich wymogów określonych w ustawie, a także zapewnienia wyboru kandydatów o najwyższych walorach etycznych i intelektualnych, umożliwienia rzetelnej weryfikacji zgłoszeń i przejrzystości działań związanych ze zgłaszaniem kandydatów na sędziów obywatelskich, a przez określenie wzoru karty zgłoszenia i sposobu jego udostępniania - potrzebę ujednoczenia procedury zgłaszania, ułatwienia dostępu do wzoru i rozpatrywania zgłoszeń.

Art. 205

§ 1. Wybory sędziów obywatelskich odbywają się najpóźniej w październiku roku kalendarzowego, w którym upływa kadencja dotychczasowych sędziów obywatelskich.

§ 2. Przed przystąpieniem do wyborów rada gminy powołuje zespół, który przedstawia na sesji rady gminy swoją opinię o zgłoszonych kandydatach, w szczególności w zakresie spełnienia przez nich wymogów określonych w ustawie.

Art. 206

§ 1. Listę wybranych sędziów obywatelskich wraz z dokumentami, o których mowa w art. 204, rady gmin, które dokonały ich wyboru, przesyłają prezesom właściwych sądów, najpóźniej do końca października.

§ 2. Prezes sądu wręcza sędziom obywatelskim zawiadomienie o wyborze i odbiera od nich ślubowanie

§ 3. Przy powołaniu sędziego obywatelskiego składa ślubowanie według następującej rotacji:

"Ślubuję uroczyście jako sędziemu obywatelskiemu służyć wiernie Rzeczypospolitej Polskiej, stać na straży prawa, obowiązki sędziego wypełniać sumiennie, sprawiedliwość wymierzać zgodnie z przepisami prawa, bezstronnie według mego sumienia, dochować tajemnicy prawnie chronionej, a w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości."; składający ślubowanie może dodać na końcu zwrot: "Tak mi dopomóż Bóg."

§ 4. Odmowa złożenia ślubowania jest równoznaczna ze zrzeczeniem się stanowiska.

§ 5. Po odebraniu ślubowania prezes sądu wpisuje sędziego obywatelskiego na listę sędziów obywatelskich, którzy mogą być wyznaczani do orzekania, i wydaje mu legitymację.

Art. 207

§ 1. Kadencja sędziów obywatelskich sądów okręgowych i rejonowych trwa cztery lata kalendarzowe następujące po roku, w którym dokonano wyborów, jednak mandat sędziego obywatelskiego wybranego dodatkowo wygasa z upływem kadencji ogółu sędziów obywatelskich.

§ 2. Po upływie kadencji sędziemu obywatelskiemu może brać udział jedynie w rozpoznawaniu sprawy rozpoczętej wcześniej z jego udziałem, do czasu jej zakończenia.

§ Art. 208

1. Mandat sędziego obywatelskiego wygasa w razie:

- 1) utraty obywatelstwa polskiego lub pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- 2) prawomocnego skazania za przestępstwo, w tym również za przestępstwo lub wykroczenie skarbowe;
- 3) zaprzestania spełniania wymagań określonych w art. 220.
- 4) zrzeczenia się mandatu z ważnych powodów;
- 5) odmowy złożenia ślubowania.

§ 2. Rada gminy, która wybrała sędziego obywatelskiego stwierdza wygaśnięcie mandatu z tego powodu i informuje o tym prezesa właściwego sądu.

§ 3. Rada gminy, która wybrała sędziego obywatelskiego, może go odwołać na wniosek prezesa właściwego sądu, zaopiniowany przez kolegium tego sądu oraz radę sędziów obywatelskich, w razie:

- 1) zachowania godzącego w powagę sądu lub godzącego w dobro wymiaru sprawiedliwości;

- 2) niewykonywania lub nienależytego wykonywania obowiązków sędziego;
- 3) trwałej utraty zdolności do sprawowania funkcji sędziego stwierdzonej orzeczeniem lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo odmowy poddania się ocenie tej zdolności, mimo skierowania na badania przez prezesa właściwego sądu okręgowego.

§ 4. Przed podjęciem uchwały w sprawie wniosku o odwołanie sędziego obywatelskiego przewodniczący rady gminy umożliwia wysłuchanie sędziego obywatelskiego i jego udział w posiedzeniu właściwej komisji i w sesji rady gminy, na których taki wniosek będzie opiniowany i rozpoznawany. O terminach posiedzenia komisji i sesji rady gminy sędzia obywatelski jest powiadamiany na piśmie, co najmniej z siedmiodniowym wyprzedzeniem, w trybie i w sposób przewidziany w Kodeksie postępowania administracyjnego.

§ 5. Przed upływem kadencji mandat sędziego obywatelskiego wygasa z dniem doręczenia mu zawiadomienia prezesa sądu o skreśleniu z listy sędziów obywatelskich wskutek zrzeczenia się mandatu z ważnych przyczyn lub odwołania sędziego obywatelskiego przez radę gminy.

Art. 209

§ 1. W czasie trwania kadencji nie wyznacza się sędziego obywatelskiego do pełnienia obowiązków w przypadku:

- 1) ujawnienia okoliczności, które nie pozwalały na jego wybór;
- 2) wszczęcia postępowania o odwołanie sędziego obywatelskiego – do czasu podjęcia przez radę gminy uchwały w przedmiocie odwołania;
- 3) wszczęcia przeciwko sędziemu obywatelskiemu postępowania o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe – do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy.

§ 2. W razie zniesienia sądu, ośrodka zamiejscowego lub wydziału zamiejscowego, sędziowie obywatelscy tych jednostek stają się sędziami obywatelskimi sądów, które przejmują kompetencje zniesionych jednostek.

Art. 210

W razie potrzeby, zwłaszcza z powodu zmniejszenia się w czasie kadencji liczby sędziów obywatelskich, rada gminy na wniosek prezesa sądu okręgowego dokonuje uzupełnienia listy, wybierając nowych sędziów obywatelskich w sposób określony w ustawie.

Art. 211

§ 1. Wyznaczając do udziału w sprawie sędziego obywatelskiego, który pozostaje w stosunku pracy, zawiadamia się o tym jednocześnie pracodawcę zatrudniającego tego sędziego.

§ 2. Pracodawca zatrudniający obywatelskiego sędziego jest obowiązany zwolnić go od pracy na czas wykonywania czynności sędziego. Liczba zwolnień w każdym roku nie może przekraczać 26 dni. Terminy zwolnień na wniosek przewodniczącego właściwego wydziału ustala prezes właściwego sądu okręgowego i zawiadamia o tym pracodawcę.

§ 3. Za czas zwolnienia od pracy obywatelski sędzia zachowuje prawo do świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyjątkiem prawa do wynagrodzenia.

Art. 212

§ 1. Prezes sądu może zarządzić przydzielenie dodatkowego sędziego obywatelskiego do sprawy, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że będzie ona trwać czas dłuższy. W razie potrzeby można przydzielić dwóch sędziów obywatelskich dodatkowych wskazując kolejność, w której będą oni wstępować do udziału w naradzie i głosowaniu.

§ 2. Sędzia obywatelski dodatkowy bierze udział w naradzie i głosowaniu, jeżeli jeden z sędziów obywatelskich nie może uczestniczyć w składzie sądu.

Art. 213

§ 1. Sędzia obywatelski otrzymuje dietę za czas wykonywania czynności sędziego, którymi są: udział w rozprawie, uczestnictwo w naradzie nad wyrokiem lub sporządzenie uzasadnienia. Wysokość diety za jeden dzień pełnienia obowiązków wynosi 9% podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art. 91 § 1c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2018, poz. 23). Koszty wypłaty diety ponosi Skarb Państwa.

§ 2. Sędziowie obywatelscy zamieszkali poza siedzibą właściwego sądu okręgowego otrzymują diety oraz zwrot kosztów przejazdu i noclegu według zasad ustalonych w tym zakresie dla sędziów sądów powszechnych.

§ 3. Należności, o których mowa w ust. 1 i 2, przyznaje prezes właściwego sądu okręgowego. Od decyzji prezesa sądu okręgowego przysługuje odwołanie do prezesa sądu apelacyjnego.

Art. 214

§ 1. Sędziowie obywatelscy każdego sądu wybierają ze swego grona radę sędziów obywatelskich, jej przewodniczącego i zastępców.

§ 2. Do zadań rady należy w szczególności podnoszenie poziomu pracy sędziów obywatelskich i ich reprezentowanie oraz pobudzanie działalności wychowawczej sędziów obywatelskich w społeczeństwie.

§ 3. Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia, sposób wyboru, skład i strukturę organizacyjną, tryb działania oraz szczegółowe zadania rady uwzględniając obligatoryjny charakter rady jako samorządu, reprezentującego sędziów obywatelskich w danym sądzie, zakres współpracy z prezesem sądu, potrzebę uwzględnienia w jej strukturze przewodniczącego i zastępców oraz określenia ich zadań.

Art. 215

§ 1. Przewodniczący rady sędziów obywatelskich do 31 maja przedstawia Krajowej Radzie Sądownictwa informację o istotnych sprawach związanych z funkcjonowaniem sędziów obywatelskich.

§ 2. Krajowa Rada Sądownictwa przeprowadza na sesji debatę nad informacją przedstawioną przez przewodniczącego rady sędziów obywatelskich.

§ 3. W sesji Krajowej Rady Sądownictwa, o której mowa w § 2, może wziąć udział z prawem do zabierania głosu adwokat, notariusz, komornik sądowy, prokurator i radca prawny wskazany przez właściwy samorząd zawodowy.

Art. 216

§ 1. Sędziowie obywatelscy odbywają miesięczne szkolenia przed podjęciem funkcji.

2. Sędziowie obywatelscy mogą uczestniczyć w szkoleniach organizowanych przez Krajową Radę Sądownictwa.

Rozdział 2 Obywatelscy sędziowie handlowi

Art. 217

§ 1. Obywatele mogą brać udział w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości jako obywatelscy sędziowie handlowi.

§ 2. Obywatelskich sędziów handlowych powołuje się w sądach okręgowych, w których utworzono wydziały gospodarcze.

§ 3. Nie można łączyć funkcji obywatelskiego sędziego handlowego i sędziego obywatelskiego.

Art. 218

§ 1. Obywatelskim sędzią handlowym może być wybrany ten, kto:

- 1) spełnia warunki określone w art. 220.
- 2) co najmniej od roku jest zatrudniony, prowadzi działalność gospodarczą lub mieszka w miejscu kandydowania;
- 3) w okresie ostatnich 5 lat, co najmniej przez 2 lata:
  - a) prowadził działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2017 r., poz. 2168),
  - b) był współnikiem spółki jawnej lub spółki partnerskiej, członkiem zarządu spółki partnerskiej, komplementariuszem spółki komandytowej lub spółki komandytowo-akcyjnej, członkiem zarządu albo likwidatorem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki akcyjnej lub spółki europejskiej, członkiem rady administrującej spółki europejskiej, jeżeli spółki te prowadziły w tym okresie działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy, o której mowa w pkt a,
  - c) był członkiem organu zarządzającego innej osoby prawnej prowadzącej działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy, o której mowa w pkt a,
  - d) był zarządcą albo likwidatorem europejskiego zgrupowania interesów gospodarczych,
  - e) był prokurentem,
- 4) wykazuje się wiedzą w zakresie spraw gospodarczych lub innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należących do właściwości sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw.

§ 2. Warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, uważa się za spełniony, jeżeli w spółce osobowej, spółce kapitałowej lub innej osobie prawnej podmiotem dominującym nie jest jednostka samorządu terytorialnego lub Skarb Państwa lub podmioty przez nie kontrolowane.

§ 3. Spełnienie warunku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, ocenia się na dzień zgłoszenia.

§ 3. Nie można być obywatelskim sędzią handlowym jednocześnie w więcej niż jednym sądzie okręgowym.

Art. 219

§ 1. Obywatelskich sędziów handlowych do sądów okręgowych wybierają w głosowaniu tajnym sejmiki województw, których obszar jest objęty właściwością tych sądów.

§ 2. Wybory przygotowują samorządy województw jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

Art. 220

§ 1. Liczbę obywatelskich sędziów handlowych wybieranych przez poszczególne sejmiki województw, ustalają, dla poszczególnych sądów okręgowych, kolegia tych sądów.

§ 2. Prezesi sądów okręgowych podają liczbę obywatelskich sędziów handlowych do wiadomości właściwych sejmików województw na trzydzieści dni przed upływem terminu zgłaszania kandydatów.

Art. 221

§ 1. Kandydat na obywatelskiego sędziego handlowego może zgłosić się samodzielnie lub zostać zgłoszony przez stowarzyszenia lub inne organizacje społeczne lub zawodowe, zarejestrowane na podstawie przepisów prawa, których zadaniem statutowym jest działanie na rzecz wspomagania rozwoju gospodarczego, w tym rozwoju przedsiębiorczości, w terminie do dnia 30 czerwca ostatniego roku kadencji dotychczasowych obywatelskich sędziów handlowych.

§ 2. Do zgłoszenia kandydata, poza dokumentami określonymi w art. 204 § 2, dołącza się dokumenty potwierdzające okoliczności określone w art. 218 § 1 pkt 2-4.

§ 3. Kandydat na obywatelskiego sędziego handlowego, który zgłasza się samodzielnie, może przedstawić rekomendację stowarzyszenia lub innej organizacji społecznej lub zawodowej, zarejestrowane na podstawie przepisów prawa, których zadaniem statutowym jest działanie na rzecz wspomagania rozwoju gospodarczego, w tym rozwoju przedsiębiorczości, z wyłączeniem partii politycznych.

§ 4. Minister Sprawiedliwości, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, sposób postępowania z dokumentami złożonymi sejmikom województw przy zgłaszaniu kandydatów na obywatelskich sędziów handlowych, wzór karty zgłoszenia oraz sposób jego udostępniania, mając na uwadze potrzebę udokumentowania przez podmioty zgłaszające spełnianie przez kandydatów wymagań określonych w ustawie oraz umożliwienia rzetelnej weryfikacji zgłoszeń i przejrzystości działań związanych ze zgłaszaniem kandydatów,

a przez określenie wzoru karty zgłoszenia i sposobu jego udostępniania – potrzebę ujednolicenia procedury zgłaszania, ułatwienia dostępu do wzoru i rozpatrywania zgłoszeń.

Art. 222

§ 1. Wybory obywatelskich sędziów handlowych odbywają się najpóźniej w listopadzie roku kalendarzowego, w którym upływa kadencja dotychczasowych obywatelskich sędziów handlowych.

§ 2. Przed przystąpieniem do wyborów sejmik województwa powołuje komisję, która przedstawia na sesji sejmiku swoją opinię o zgłoszonych kandydatach, w szczególności w zakresie spełnienia przez nich wymogów określonych w ustawie. W skład komisji wchodzi także sędzia sądu okręgowego, w którym powoływani są obywatelscy sędziowie handlowi, wskazany przez kolegium takiego sądu, oraz może wchodzić dwóch przedstawicieli organizacji, które są uprawnione do udzielania kandydatom rekomendacji.

Art. 223

W razie potrzeby, zwłaszcza z powodu zmniejszenia się w czasie kadencji liczby obywatelskich sędziów handlowych, sejmik województwa na wniosek prezesa sądu okręgowego wybiera dodatkowych obywatelskich sędziów handlowych w sposób określony w ustawie.

Art. 224

Przy powołaniu obywatelski sędzia handlowy składa ślubowanie według następującej roty: "Ślubuję uroczyście jako obywatelski sędzia handlowy służyć wiernie Rzeczypospolitej Polskiej, stać na straży prawa, obowiązki sędziego wypełniać sumiennie, sprawiedliwość wymierzać zgodnie z przepisami prawa, bezstronnie według mego sumienia, dochować tajemnicy prawnie chronionej, a w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości."; składający ślubowanie może dodać na końcu zwrot: "Tak mi dopomóż Bóg."

Art. 225

§ 1. Obywatelski sędzia handlowy może być wyznaczony do udziału w 20 sprawach w ciągu kadencji, a za swą zgodą także w kolejnych sprawach, lecz nie więcej niż w 30 sprawach w ciągu kadencji.

§ 2. Wyznaczając obywatelskiego sędziego handlowego do udziału w sprawie, zawiadamia się o tym jednocześnie pracodawcę zatrudniającego tego sędziego.

§ 3. Pracodawca zatrudniający obywatelskiego sędziego handlowego jest obowiązany zwolnić go od pracy na czas wykonywania czynności sędziego. Liczba zwolnień w każdym roku nie może przekraczać 26 dni. Terminy zwolnień na wniosek przewodniczącego właściwego wydziału ustala prezes właściwego sądu okręgowego i zawiadamia o tym pracodawcę.

§ 4. Za czas zwolnienia od pracy obywatelski sędzia handlowy zachowuje prawo do świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyjątkiem prawa do wynagrodzenia.

Art. 226

§ 1. Obywatelski sędzia handlowy otrzymuje dietę za czas wykonywania czynności sędziego, którymi są: udział w rozprawie, uczestnictwo w naradzie nad wyrokiem lub sporządzenie uzasadnienia. Wysokość diety za jeden dzień pełnienia obowiązków wynosi 9% podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art. 157 § 3. Koszty wypłaty diety ponosi Skarb Państwa.

§ 2. Obywatelscy sędziowie handlowi zamieszkali poza siedzibą właściwego sądu okręgowego otrzymują diety oraz zwrot kosztów przejazdu i noclegu według zasad ustalonych w tym zakresie dla sędziów sądów powszechnych.

§ 3. Należności, o których mowa w ust. 1 i 2, przyznaje prezes właściwego sądu okręgowego. Od decyzji prezesa sądu okręgowego przysługuje odwołanie do prezesa sądu apelacyjnego.

Art. 227

W zakresie nieuregulowanym w rozdziale 2 do obywatelskich sędziów handlowych stosuje się odpowiednio przepisy o sędziach obywatelskich.

Dział IV.

Budżet sądów powszechnych

Art. 228

§ 1. Dochody i wydatki sądów powszechnych stanowią w budżecie państwa odrębną część.

Art. 229

§ 1. Dysponentem części budżetowej sądownictwa powszechnego jest Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 2. Projekty planów finansowych dla sądu apelacyjnego oraz sądów okręgowych i sądów rejonowych mających siedzibę we właściwości miejscowej danego sądu apelacyjnego opracowuje dyrektor danego sądu apelacyjnego wraz z dyrektorami sądów okręgowych i rejonowych, według zasad określonych w przepisach o finansach publicznych, uwzględniając zakres zadań realizowanych przez te jednostki sądownictwa. Projekty te, wraz z uzasadnieniem, przedkładane są Krajowej Rady Sądownictwa w terminie 3 miesięcy.

§ 3. Rada może żądać dodatkowych wyjaśnień i wyliczeń, a także dodatkowego uzasadnienia projektów.

§ 4. W oparciu o przedstawione projekty Krajowa Rada Sądownictwa sporządza projekt dochodów i wydatków sądownictwa powszechnego.

§ 5. Projekt planu dochodów i wydatków sądownictwa powszechnego uchwalony przez Radę Przewodniczącą Rady przekazuje ministrowi właściwemu do spraw budżetu, w celu włączenia do projektu ustawy budżetowej na podstawie art. 139 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.).

§ 6. Należności i świadczenia należne sędziom wojskowym określone w art. 433 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. poz. 655) oraz świadczenia i należności związane z delegowaniem sędziów do spraw wojskowych finansowane są ze środków budżetowych przeznaczonych na finansowanie potrzeb obronnych Rzeczypospolitej Polskiej w ramach części budżetowej, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej. Kwotę wydatków na działalność sędziów wojskowych Minister Obrony Narodowej ustala w porozumieniu z Radą i przekazuje ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, który włącza ją do projektu budżetu państwa.

§ 7. W zakresie wykonywania budżetu sądownictwa powszechnego Przewodniczącemu Rady przysługują uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

§ 8. Prezes sądu apelacyjnego w porozumieniu z dyrektorem sądu apelacyjnego wykonuje zadania i kompetencje dysponowania budżetem sądownictwa powszechnego na obszarze właściwości danego sądu apelacyjnego oraz sprawuje kontrolę gospodarki finansowej i gospodarowania mieniem Skarbu Państwa przez te jednostki sądownictwa.

Art. 230

§ 1. Organem kierującym gospodarką finansową sądu jest dyrektor sądu.

§ 2. Działalność inwestycyjną sądu prowadzi:

- 1) dla sądu apelacyjnego i sądów rejonowych działających na obszarze apelacji, w których powołano dyrektora sądu - dyrektor sądu apelacyjnego;
- 2) dla sądu okręgowego oraz sądów rejonowych działających w okręgu sądowym, w których nie powołano dyrektora sądu - dyrektor sądu okręgowego.

§ 4. Dyrektor sądu apelacyjnego może przekazać dyrektorowi jednego sądu okręgowego wykonywanie zadań inwestycyjnych innego sądu okręgowego lub sądów rejonowych.

§ 5. Minister Sprawiedliwości, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów, w tym:

- 1) zasady dysponowania środkami budżetu sądownictwa, ustanawiania dysponentów środków oraz określenie ich zadań i kompetencji,
- 2) zasady i tryb opracowywania planów finansowych sądów,
- 3) zasady i tryb dokonywania zmian w planach finansowych sądów,
- 4) uruchamianie środków budżetowych,
- 5) rachunki bankowe sądów,
- 6) rozliczenia w okresie przejściowym po zakończeniu roku budżetowego,
- 7) tryb pobierania dochodów i dokonywania wydatków sądów,
- 8) sprawozdawczość budżetową i finansową,
- 9) prowadzenie działalności inwestycyjnej sądów

- z uwzględnieniem konieczności prawidłowego gospodarowania środkami publicznymi i wymogów wynikających z przepisów o finansach publicznych.

Art. 231

§ 1. Krajowa Rada Sądownictwa może powierzyć jednostce utworzonej na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U z 2020 r. poz. 164) określone zadania z zakresu działalności administracyjnej sądów, dotyczące:

- 1) realizacji zadań z zakresu informatyzacji sądów oraz obsługi informatycznej sądów;
- 2) prowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

§ 2. Jednostka, o której mowa w § 1, może otrzymywać dotacje z budżetu państwa z części budżetowej odpowiadającej sądom powszechnym na realizację zadań wymienionych w § 1.

Dział V

Informowanie sejmików województw i rad powiatów o istotnych sprawach sądownictwa

Art. 232

§ 1. Prezes sądu apelacyjnego corocznie do dnia 31 maja przedstawia sejmikom wojewódzkim właściwym dla obszaru apelacji informację o istotnych sprawach sądownictwa działającego na obszarze województwa.

§ 2. Sejmik województwa przeprowadza na sesji debatę nad informacją przedstawioną przez prezesa sądu apelacyjnego. W przypadku, gdy informacja jest składana przez więcej niż jednego prezesa sądu apelacyjnego, debatę nad wszystkimi informacjami przeprowadza się na tej samej sesji.

§ 3. W sesji sejmiku wojewódzkiego, o której mowa w § 2, może wziąć udział z prawem do zabierania głosu adwokat, notariusz, komornik sądowy, prokurator i radca prawny wskazany przez właściwy samorząd zawodowy działający na obszarze województwa.

Art. 233

§ 1. Prezes sądu rejonowego corocznie do dnia 31 maja przedstawia radom powiatu właściwym dla okręgu sądu rejonowego informację o istotnych sprawach sądownictwa działającego na obszarze powiatu.

§ 2. Rada powiatu przeprowadza na sesji debatę nad informacją przedstawioną przez prezesa sądu rejonowego. W przypadku, gdy informacja jest składana przez więcej niż jednego prezesa sądu rejonowego, debatę nad wszystkimi informacjami przeprowadza się na tej samej sesji.

§ 3. W sesji rady powiatu, o której mowa w § 2, może wziąć udział z prawem do zabierania głosu adwokat, notariusz, komornik sądowy, prokurator i radca prawny wskazany przez właściwy samorząd zawodowy działający na obszarze powiatu.